

**ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

**SOCIALINIŲ PASLAUGŲ ORGANIZAVIMAS SENYVO AMŽIAUS ASMENIMS IR
DARBINGO AMŽIAUS ASMENIMS SU NEGALIA**

AUDITO ATASKAITA

2023 m. vasario 14 d. Nr. KV-2
Šiauliai

Su audito ataskaita galima susipažinti
Šiaulių miesto savivaldybės interneto puslapyje adresu www.siauliai.lt

Turinys

PAGRINDINIAI FAKTAI	3
SANTRAUKA	4
IŽANGA	10
AUDITO REZULTATAI	12
1. AR SKIRIAMAS PAKANKAMAS DĖMESYS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANAVIMUI IR VIEŠINIMUI	12
1.1. Savivaldybės administracija, siekdama identifikuoti kuo daugiau asmenų, kuriems galimai reikalingos socialinės paslaugos, bendradarbiauja su sveikatos priežiūros įstaigomis	12
1.2. Savivaldybės administracija, siekdama socialinių paslaugų prieinamumo didinimo, naudoja įvairias informavimo priemones	15
1.3. Socialinių paslaugų planavimui ne visada įmanoma turėti tikslius duomenis apie galimas maksimalias paslaugų teikimo apimtis.....	17
2. AR SUDARYTOS VIENODOS SĄLYGOS SENYVO AMŽIAUS ASMENIMS IR DARBINGO AMŽIAUS ASMENIMS SU NEGALIA LAIKU GAUTI KOKYBIŠKAS SOCIALINES PASLAUGAS	20
2.1. Socialinės priežiūros paslaugų organizavimo tvarka turėtų būti aiškesnė	20
2.2. Pakeistas mokėjimo už socialines paslaugas skaičiavimo principas, nors mokėjimą reglamentuojantys teisės aktai nepakeisti.....	28
2.3. Laukiančiųjų eilėje sąrašų sudarymui ir administravimui turėtų būti skiriama daugiau dėmesio.....	38
3. AR UŽTIKRINAMAS TINKAMAS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMAS IR IMAMASI PRIEMONIŲ EFEKTYVUMO DIDINIMUI	44
3.1. Savivaldybės įstaigose užtikrinamas pakankamas socialines paslaugas organizuojančių ir teikiančių darbuotojų skaičius	44
3.2. Atsakingiems darbuotojams sudarytos sąlygos objektyviai įvertinti asmens (šėimos) finansines galimybes mokėti už socialines paslaugas	47
3.3. Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos naudoja skirtingus kainų skaičiavimo principus ..	49
3.4. Socialinių paslaugų kokybės vertinimas paslaugų gavėjų ir paslaugų teikėjų lygmeniu atliekamas iš dalies.....	56
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	60
PRIEDAI	62
1. Priedas. Santrumpos ir sąvokos	62
2. Priedas. Audito apimtis ir metodai.....	63

PAGRINDINIAI FAKTAI

➤ 2,4 tūkst.

Senyvo amžiaus asmenų, turinčių specialiųjų nuolatinės priežiūros ar slaugos poreikių, skaičius 2021 m.

➤ 1 040

Senyvo amžiaus asmenų, gavusių socialines paslaugas 2021 m., skaičius

➤ 574

Prašymų-paraiškų socialinėms paslaugoms gauti skaičius per 2021–2022 m. I pusmetį

➤ 119

Pranešimai apie socialinių paslaugų asmeniui (šeimai) reikalingumą iš įvairių institucijų

➤ 3 107,7 tūkst.

Gautos valstybės tikslinės dotacijos finansuoti asmenis su sunkia negalia per 2021–2022 m. I pusmetį

➤ 5,9 tūkst.

Darbingo amžiaus asmenų su negalia skaičius 2021 m.

➤ 343

Darbingo amžiaus asmenų, gavusių socialines paslaugas 2021 m., skaičius

➤ 59 proc.

Asmenys, pasirinkę pageidaujama socialinių paslaugų teikėją 2021–2022 m. I pusmetį

➤ 12 (3)

Įstaigos, įskaitant ir Savivaldybės įstaigas, kurioms buvo suteikta teisė teikti akredituotas socialinės priežiūros paslaugas (pasirašytos išlaidų finansavimo sutartys)

➤ 21 / 12 / 5

Vidutinis paslaugos suteikimo terminas atitinkamai dienos socialinės globos ir trumpalaikės (ilgalaikės) socialinės globos atveju bei vidutinis sprendimo priėmimo terminas socialinės priežiūros atveju.

SANTRAUKA

Audito svarba

Vietos savivaldos lygmeniu socialinių paslaugų valdymas apima socialinių paslaugų planavimą, organizavimą, kompetencijos pasiskirstymą ir socialinių paslaugų kokybės vertinimą, priežiūrą bei kontrolę, todėl savivaldybės turi svarbų vaidmenį socialinių paslaugų teikimo procese.

Socialinės paslaugos yra teikiamos asmenims ar šeimoms, kuriems nepakanka gebėjimų savarankiškai rūpintis asmeniniu arba šeimos gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime. Šių paslaugų poreikis didėja visuomenei senstant bei daugėjant vienišų asmenų dėl migracijos procesų.

Šiaulių mieste senyvo amžiaus asmenų daugėja bendroje gyventojų struktūroje, dėl amžiaus ar sveikatos sutrikimų negalint gyventi visaverčio gyvenimo, vis dažniau prireikia socialinių paslaugų, kurios pagerintų asmenų ar jų artimųjų gyvenimo kokybę.

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, suprasdama senyvo amžiaus asmenų ar asmenų su negalia gyvenimo kokybės svarbą ir siekdama efektyvinti socialinių paslaugų teikimo procesus, atliko socialinių paslaugų organizavimo senyvo amžiaus asmenims ir darbingo amžiaus asmenims su negalia veiklos auditą.

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaujantis Šiaulių miesto savivaldybės kontrolieriaus 2022 m. rugsėjo 2 d. pavedimu Nr. PA-5 Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos vyresn. patarėja Agnė Lencienė ir patarėja Reda Žukauskienė atliko socialinių paslaugų organizavimo senyvo amžiaus asmenims ir darbingo amžiaus asmenims su negalia veiklos auditą. Jo metu buvo parengtas veiklos audito planas, parinkti vertinimo kriterijai, atliktos veiklos audito plane numatytos audito procedūros, dokumentuoti audito procedūrų rezultatai ir parengta ši veiklos audito ataskaita.

Audito tikslas – įvertinti, ar Savivaldybėje efektyviai organizuojamas socialinių paslaugų teikimas senyvo amžiaus asmenims ir darbingo amžiaus asmenims su negalia.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar skiriamas pakankamas dėmesys socialinių paslaugų planavimui ir viešinimui;
- ar sudarytos vienodos sąlygos senyvo amžiaus asmenims ir darbingo amžiaus asmenims su negalia laiku gauti kokybiškas socialines paslaugas;
- ar užtikrinamas tinkamas socialinių paslaugų teikimas ir imamasi priemonių efektyvumo didinimui.

Audito subjektas – Šiaulių miesto savivaldybės administracija.

Audito apribojimai – nevertinome Savivaldybės įstaigų kainų dydžio nustatymui pateiktų pagrindimų skaičiavimo ir paskaičiavimams naudotų duomenų teisingumo, kadangi audito tikslas ir apimtis neapėmė Savivaldybės įstaigų ekonominės veiklos rodiklių (įstaigos ir atskirų darbuotojų grupių veiklos sričių ir jiems išlaikyti reikalingų išlaidų) vertinimo.

Vertintas laikotarpis – 2021–2022 m. I pusmetis. Siekiant įvertinti tendencijas, kai kuriais atvejais naudojome ankstesnių metų duomenis ir po 2022 m. I pusmečio įvykusius pokyčius.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus ir kitų teisės aktų nuostatas. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“.

Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

Pagrindiniai audito rezultatai

1. Savivaldybės administracija, siekdama identifikuoti kuo daugiau asmenų, kuriems galimai reikalingos socialinės paslaugos, bendradarbiauja su sveikatos priežiūros įstaigomis

Socialinių paslaugų skyrius raštu kreipėsi į 15 Šiaulių miesto gydymo įstaigų su prašymu teikti duomenis apie senyvo amžiaus asmenis, kuriems galimai reikalingos socialinės paslaugos.

Socialinių paslaugų centras yra pasirašęs 5 bendradarbiavimo sutartis dėl socialinių paslaugų poreikio vertinimo ir informacijos teikimo apie galimą socialinių paslaugų poreikį gydymo įstaigų pacientams.

Planuojant socialines paslaugas, pagrindiniai statistiniai duomenys apie senyvo amžiaus asmenų ir darbingo amžiaus asmenų su negalia skaičių, renkami iš Statistikos departamento duomenų bazės ir viešai skelbiamos Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos informacijos.

Duomenys apie konkrečiam asmeniui teikiamas socialines paslaugas ir nustatytus specialiuosius poreikius gaunami iš SPIS sistemos, tačiau patogesniai bendrosios informacijos rinkimui ir analizei SPIS sistema nėra pritaikyta.

2. Savivaldybės administracija, siekdama socialinių paslaugų prieinamumo didinimo, naudoja įvairias informavimo priemones

Informacija apie teikiamas socialines paslaugas viešinama Savivaldybės interneto svetainėje, tačiau buvo pateikiama ne visa privaloma informacija: nebuvo duomenų apie numatytą (planinį) vietų skaičių bei susidariusias tam tikrų socialinių paslaugų eiles ir paslaugų kainas, tačiau dalis tokios informacijos buvo pateikiama konkrečios paslaugas teikiančios įstaigos puslapyje arba atnaujinta audito metu.

Savivaldybės administracija viešina informaciją ir kitomis priemonėmis: reklamines skaidres demonstruojant sveikatos ir gydymo paslaugų įstaigose, SODROS Šiaulių skyriuje, NDNT informavimo ekranuose, spaudoje ir socialiniuose tinkluose. Taip pat vykdomas gyventojų konsultavimas ir informavimas trumpuoju telefonu numeriu 1863 ir ruošiami informaciniai lankstinukai.

3. Socialinių paslaugų planavimui ne visada įmanoma turėti tikslius duomenis apie galimas maksimalias paslaugų teikimo apimtis

Savivaldybėje buvo teikiamos (ir buvo poreikis) visos Socialinių paslaugų kataloge numatytos specialiosios socialinės paslaugos išskyrus vieną – laikino atokvėpio paslaugą (socialinė priežiūra), skirtą suaugusiems asmenims su negalia.

Socialinių paslaugų skyrius ne visais atvejais gali turėti tikslią informaciją apie galimas tam tikrų socialinių paslaugų maksimalias teikimo apimtis (turimų vietų skaičių) Savivaldybėje, kadangi:

- įstaigos, teikiančios akredituotą socialinę priežiūrą, neprivalo nurodyti (pateikti) vietų skaičiaus įstaigoje, jei socialinės priežiūros paslaugoms teikti, vadovaujantis socialinių paslaugų katalogu, nėra būtinos patalpos;
- sunku prognozuoti, kokios teikimo trukmės reikės konkrečiam paslaugų gavėjui, nes kai kurios paslaugos gali būti teikiamos nuo 2 iki 10 val. per dieną, priklausomai nuo konkretaus asmens poreikio socialinėms paslaugoms.

4. Socialinės priežiūros paslaugų organizavimo tvarka turėtų būti aiškesnė

Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo, sprendimo priėmimo ir paslaugų suteikimo procesas iš esmės vykdomas nustatyta tvarka ir terminais: dienos socialinės globos paslaugos vidutiniškai buvo suteikiamos per 21 kalendorinę dieną nuo sprendimo priėmimo, o trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugos – per 12 kalendorinių dienų.

Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir sprendimo priėmimo procesas socialinės priežiūros (pagalba į namus) atveju atitinka nustatytus terminus, tačiau paslaugų organizavimo tvarka nepakankamai aiški ir pagrįsta:

- negavome informacijos, kad Socialinių paslaugų centre prašymai-paraiškos socialinėms paslaugoms gauti buvo registruojami įstaigos dokumentų registre, nes buvo pateiktas tik „ranka“ pildytas prašymų registracijos sąsiuvinis, tačiau prašymų datos nesutapo;
- 2021 metais sprendimus dėl Pagalbos į namus skyrimo priimdavo vienas asmuo, įgaliotas Socialinių paslaugų centro direktoriaus įsakymu. Nuo 2022 kovo 3 d. sprendimų priėmimą dėl Pagalbos į namus skyrimo pradėjo svarstyti Socialinių paslaugų centro paslaugų teikimo komisija, tačiau duomenų apie teisės aktą, kuriuo Socialinių paslaugų centrui 2022 metais būtų suteikta teisė priimti tokius sprendimus, audito metu negavome. Socialinių paslaugų skyrius asmens socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir sprendimo priėmimo procedūroje nedalyvavo.
- Socialinių paslaugų centre visi dokumentai – asmens prašymas, atliktas poreikio vertinimas ir priimtas sprendimas – būdavo surašomi ta pačią dieną.

Pagalbos į namus paslaugas teikiant kitiems akredituotų socialinės priežiūros teikėjams, prašymai skirti paslaugas buvo svarstomi Socialinių paslaugų skyriuje sudarytoje Laikino atokvėpio ir socialinės priežiūros teikimo ir organizavimo komisijoje, – vidutinis sprendimo priėmimo terminas buvo vidutiniškai 5 kalendorinės dienos.

5. Pakeistas mokėjimo už socialines paslaugas skaičiavimo principas, nors mokėjimą reglamentuojantys teisės aktai nepakeisti

Nuo 2022 m. liepos mėn. Socialinių paslaugų skyrius pakeitė dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų mokėjimo dydžio skaičiavimo principą – pradėtas skaičiuoti kaip procentinis dydis nuo nustatytos socialinių paslaugų kainos, todėl asmeniui priskaičiuojama didesnė mokėtina suma.

Apskaičiuojant asmens mokėjimo dydį už socialinės priežiūros (pagalba į namus) paslaugas, Socialinių paslaugų centre ir Socialinių paslaugų skyriuje (kitų akredituotų socialinės priežiūros teikėjų atveju) buvo taikomi skirtingi ir ne visais atvejais pagrįsti skaičiavimo būdai:

- Socialinių paslaugų centre taikomi mokėjimo dydžiai, atsižvelgiant į paslaugos teikėjo kainą bei asmens gaunamas pajamas, nepagrįstai buvo paskirstyti į kelias kategorijas (0,99 Eur, 1,99 Eur ir 3,98 Eur už 1 val.), nors toks skirstymas nereglamentuotas;
- Socialinių paslaugų skyrius (kitų akredituotų socialinės priežiūros teikėjų atveju) gavėjų finansinių galimybių vertinimus atliko pagal nustatytą tvarką, t. y. asmens mokamas dydis apskaičiuotas individualiai pagal asmens gaunamas pajamas ir nustatytas proporcingai teikiamos pagalbos į namus valandų skaičiui;
- dėl taikytų skirtingų skaičiavimo būdų, kai kuriais atvejais ženkliai skyrėsi skirtingiems paslaugų teikėjams asmenų sumokamos sumos gaunant analogiškas pajamas.

Asmens mokėjimo dydžio apskaičiavimą reglamentuojantys teisės aktai nesikeitė, tačiau nuo 2022 m. liepos mėn. Socialinių paslaugų skyrius pakeitė ir socialinės priežiūros (pagalba į namus) paslaugų

mokėjimo dydžio skaičiavimo principą – pradėtas skaičiuoti kaip procentinis dydis nuo nustatytos socialinės priežiūros kainos. Tokiu būdu apskaičiuotas asmens mokėjimo dydis už pagalbą į namus paslaugas mažesnis, nei skaičiuojant pagal asmens gaunamas pajamas ir didesnė Savivaldybės ar valstybės biudžeto lėšomis kompensuotina kainos dalis.

6. Laukiančiųjų eilėje sąrašų sudarymui ir administravimui turėtų būti skiriama daugiau dėmesio

Per 2021–2022 m. I pusmetį 12 įstaigų (įskaitant ir Savivaldybės įstaigas) buvo suteikta teisė teikti akredituotas socialinės priežiūros paslaugas, tačiau dėl socialinės priežiūros paslaugų išlaidų finansavimo pasirašytos 3 sutartys.

Savivaldybės teritorijoje dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose teikė 5 įstaigos: 2 Savivaldybės įstaigos ir 3 privatūs teikėjai.

Audituojamu laikotarpiu buvo susidariusios laukiančiųjų eilės socialinės priežiūros (pagalba į namus), dienos socialinės globos asmens namuose, ilgalaikės socialinės globos ir dalinai trumpalaikės socialinės globos paslaugoms.

Laukiančiųjų ilgalaikės socialinės globos eilės sąrašas sudaromas ir viešinamas tinkamai: Socialinių paslaugų skyriaus asmenis pagal sprendimo priėmimo datą įrašė į sudarytą eilę dėl ilgalaikės socialinės globos. Sąrašas buvo skelbiamas Savivaldybės globos namų interneto svetainėje ir audito metu nuoroda apie laisvas vietas Savivaldybės globos namuose paskelbta Savivaldybės interneto svetainėje.

Socialinių paslaugų centras, atskirai vykdomas socialinės priežiūros (pagalba į namus) paslaugų teikimą, pats administruoja laukiančiųjų eiles, tačiau sąrašai sudaromi „ranka“ ir netikslūs. Socialinio paslaugų centro interneto svetainėje buvo pateikiamas laukiančiųjų paslaugos asmenų skaičius, tačiau neviešinamas nuasmenintas laukiančiųjų eilėje sąrašas.

Socialinių paslaugų skyrius administruoja dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų teikimą ir fiksuoja laukiančius eilėje Socialinių paslaugų centre ir Savivaldybės globos namuose, tačiau informacija apie susidariusias laukiančiųjų eiles neviešinama Savivaldybės ar atitinkamų įstaigų interneto svetainėse.

7. Savivaldybės įstaigose užtikrinamas pakankamas socialines paslaugas organizuojančių ir teikiančių darbuotojų skaičius

Savivaldybės įstaigos, teikiančios socialinės priežiūros ir socialinės globos paslaugas, nesusiduria su darbuotojų trūkumu:

- Socialinių paslaugų centre pagrindinių profesinių grupių, susijusių su paslaugų teikimu, užimta 100 proc. patvirtinto pareigybių skaičiaus;
- Savivaldybės globos namai susiduria su santykinai nedideliu (3 proc.) individualios priežiūros darbuotojų trūkumu palyginus su patvirtintu pareigybių skaičiumi.

Savivaldybės globos namuose atveju, vertinant dienos socialinę globą asmens namuose ir institucijoje bei trumpalaikę ir ilgalaikę globą, pareigybės dalis tenkanti 1 paslaugos gavėjui atitinka patvirtintus darbo laiko sąnaudų (pareigybėmis) normatyvus.

Socialinių paslaugų centro atveju, vertinant dienos socialinę globą asmens namuose, pareigybės dalis tenkanti 1 paslaugos gavėjui atitinka patvirtintus darbo laiko sąnaudų (pareigybėmis) normatyvus, išskyrus socialinio darbuotojo pareigybę.

8. Atsakingiems darbuotojams sudarytos sąlygos objektyviai įvertinti asmens (šėimos) finansines galimybes mokėti už socialines paslaugas

Atsakingiems Savivaldybės administracijos darbuotojams sudarytos pakankamos sąlygos įvertinti asmens (šėimos) finansines galimybes mokėti už socialines paslaugas:

- naudojamosi valstybės ir žinybiniais registrais ar valstybės informacinėmis sistemomis, siekiant surinkti ar patikrinti informaciją apie asmens gaunamas pajamas (SPIS, SODROS, Regitros duomenų bazėmis);
- Savivaldybė pagal duomenų apie gyventojų turimą nekilnojamąjį turtą teikimo – gavimo sutartį su VĮ Registrų centru gauna informaciją apie asmens turimus statinius (įskaitant nebaigtus statyti) ir žemę (įskaitant užimtą miško ir vandens telkinių ir jų vertes);
- nors tiesiogiai nėra galimybės patikrinti informacijos apie asmens (šėimos) turimas pinigines lėšas, akcijas, obligacijas, vekselius ir kitus vertybinius popierius, tačiau numatyta teisė kreiptis į Lietuvos Respublikos valstybines institucijas, juridinius ar fizinius asmenis su prašymu parengti ar išduoti pažymas apie asmens (šėimos) gaunamas pajamas arba turimą turtą.

9. Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos naudoja skirtingus kainų skaičiavimo principus

Savivaldybėje nėra patvirtintos bendros socialinių paslaugų kainos nustatymo metodikos, kuri nustatytų detalesnę Savivaldybės biudžetinių įstaigų teikiamų socialinių paslaugų kainos apskaičiavimo tvarką.

Savivaldybės globos namai, skaičiuodami socialinių paslaugų kainas, ne pilnai laikėsi Vyriausybės patvirtintos Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikos nuostatų ir skaičiuodami bendrąją socialinės globos lėšų dalį neapėmė visų administracinio, ūkinio ir aptarnaujančiojo personalo darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų bei kitų atitinkamų išlaidų.

Socialinių paslaugų centras, skaičiuodamas bendrąją lėšų kainos dalį, prie įstaigos administracinio, ūkinio ir aptarnaujančiojo personalo darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų dalies iš karto priskyrė 20 proc. viso įstaigos darbo užmokesčio fondo iš Savivaldybės biudžeto, neeliminudamas tiesiogiai paslaugas teikiančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidų (šios išlaidos priskirtinos kintamajai lėšų daliai).

Daugeliu atveju Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų kainos yra mažesnės už apskaičiuotus vidutinius kitų savivaldybių įstaigų teikiamų socialinių paslaugų kainų dydžius.

10. Socialinių paslaugų kokybės vertinimas paslaugų gavėjų ir paslaugų teikėjų lygmeniu atliekamas iš dalies

Savivaldybės interneto svetainėje buvo ir yra vykdoma administracinių paslaugų kokybės vertinimo apklausa, apimanti ir klausimą dėl socialinių paslaugų teikimo kokybės, tačiau iki šiol nebuvo įvertinusių socialinių paslaugų teikimo kokybę.

Socialinių paslaugų skyrius apklausų socialinių paslaugų gavėjų (audituojamų tikslinių grupių – senyvo ar darbingo amžiaus asmenys su negalia) nevykdė, tačiau atliko kitų grupių socialinės priežiūros paslaugos gavėjų, jų artimųjų ar darbuotojų apklausas.

Paslaugų gavėjų lygmeniu apklausas savo klientams kasmet atlieka Savivaldybės globos namai ir Socialinių paslaugų centras ir rezultatus viešina savo internetinėse svetainėse.

Paslaugų teikėju lygmeniu kokybės vertinimas dar nebuvo atliktas, kadangi socialinės priežiūros paslaugas senyvo amžiaus asmenims ir darbingo amžiaus asmenis su negalia teikėjai pradėjo teikti 2022 m. vasario – balandžio mėn.

Rekomendacijos

Savivaldybės administracijai:

1. Numatyti priemones, užtikrinančias visos nustatytos ir visuomenei aktualios informacijos viešinimą ir, esant poreikiui, jos atnaujinimą, Savivaldybės interneto svetainėje;
2. Siekiant išvengti mokėjimo dydžio skaičiavimo skirtingų interpretacijų, nustatyti konkrečius ir aiškius asmens mokėjimo už socialinės paslaugas dydžius, numatant atvejus, kai asmeniui teikiama ne pilnos apimties paslauga arba paslauga teikiama daugiau nei 5 dienas per savaitę;
3. Siekiant tinkamai įgyvendinti Socialinių paslaugų įstatymo nuostatas, numatyti priemones, užtikrinančias teisingą asmens mokamo dydžio skaičiavimą pagal teisės aktų reikalavimus t. y. pagal asmens finansines galimybes (pajamas);
4. Siekiant greitesnio ir patogesnio informacijos apie laisvas vietas, susidariusias eiles bei jų pokyčius valdymo, numatyti priemones, leidžiančias nuolat gauti, analizuoti ir viešinti aktualius duomenis apie eilėje laukiančius asmenis, apimant visus Savivaldybėje esančius socialinių paslaugų teikėjus;
5. Siekiant užtikrinti teisingos ir faktinės išlaidas atitinkančios socialinių paslaugų kainos apskaičiavimą, numatyti priemones, užtikrinančias vienodo ir pastovaus Savivaldybės socialines paslaugas teikiančių įstaigų kainos skaičiavimo metodo taikymą, atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus, socialinių paslaugų organizavimo išlaidas, efektyvų šių išlaidų panaudojimą bei socialinės įstaigos veiklos ypatumus.

Savivaldybės administracijai ir Socialinių paslaugų centrui:

1. Siekiant efektyvesnio ir skaidresnio socialinės priežiūros paslaugų proceso organizavimo, numatyti priemones, kurios užtikrintų tinkamas Prašymų ir kitų dokumentų registravimo Socialinių paslaugų centre ir sprendimų priėmimo procedūras šioje ir/ar kitose įstaigose.

IŽANGA

Socialinių paslaugų poreikis tiesiogiai yra susijęs su vykstančiais socialiniais procesais visuomenėje. Visuomenei senėjant, socialinių paslaugų teikimas senyvo amžiaus asmenims tampa vis labiau reikalingas, todėl svarbu gerinti jų prieinamumą ir didinti kokybę.

Pastebima, kad kasmet auga integruotų globos, priežiūros ir slaugos paslaugų poreikis vyresnio amžiaus gyventojams. Statistikos departamento duomenimis, 2022 metų pradžioje Šiaulių miesto savivaldybėje gyventojų skaičius siekė 101,7 tūkst., iš kurių 65 metų ir vyresni žmonės sudarė 20,6 proc. Jų dalis nuo 2017 metų padidėjo 1,16 proc., o lyginant nuo 2012 metų – padidėjo 3 proc. (2012 metų pradžioje siekė 17,65 proc.). Remiantis Eurostato prognozėmis, Lietuvoje visuomenė toliau senės. Tikėtina, kad 2050 metų pradžioje Lietuvoje 28,5 proc. visų gyventojų bus vyresnio amžiaus. Prognozuojama, kad šimtui 15-64 metų gyventojų teks 52 vyresnio amžiaus žmonės.

1 lentelė. Pagrindiniai socialinės srities rodikliai, atspindintys senyvo amžiaus asmenų ir darbingo amžiaus asmenų su negalia pasiskirstymą Savivaldybėje

Rodikliai	2020 metai	2021 metai
Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje	101 511	101 884
65 metų ir vyresnių asmenų skaičius	19 858	19 859
Senyvo amžiaus asmenys su negalia:	2 541	2 463
asmenys, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis	1 552	1 526
asmenys, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis	989	937
Darbingo amžiaus asmenys su negalia:	6 260	5 955
asmenys su I grupės negalia (sunki negalia)	417	406
asmenys su II grupės negalia	2 462	2 266
asmenys su III grupės negalia	2 407	2 348
darbingo amžiaus šalpa	974	935
asmenys, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis	501	494
asmenys, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis	236	239

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Lietuvos statistikos departamento ir Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos duomenis

Pagal Socialinių paslaugų įstatymą¹ socialinės paslaugos skirstomos į prevencines, bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas. Socialines paslaugas, jų turinį pagal socialinių paslaugų rūšis ir socialinių paslaugų įstaigų tipus apibrėžia socialinių paslaugų katalogas². Prevencinės socialinės paslaugos teikiamos visiems asmenims (visoms šeimoms), siekiantiems (siekiančioms) stiprinti asmens (šėimos) gebėjimą savarankiškai rūpintis asmeniniu (šėimos) gyvenimu ir asmens (šėimos) dalyvavimą visuomenės gyvenime bei stiprinti asmens (šėimos) žinias ir ugdyti jo (jos) įgūdžius, kad ateityje būtų išvengta galimų socialinių problemų. Bendrosios paslaugos tai nuolatinės specialistų priežiūros nereikalaujančios paslaugos, kurios apima informavimą, konsultavimą, tarpininkavimą, maitinimo organizavimą ir kt.

Specialiosios socialinės paslaugos teikiamos asmeniui (šėimai), kurio gebėjimams savarankiškai rūpintis asmeniniu (šėimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime ugdyti ar kompensuoti bendrųjų socialinių paslaugų nepakanka. Specialiosios socialinės paslaugos skirstomos į socialinę

¹ Socialinių paslaugų įstatymas, 2006 m. sausio 19 d. Nr. X-493 (su vėlesniais pakeitimais), 6 str.

² Socialinių paslaugų katalogas, patvirtintas Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93 (2022 m. birželio 30 d. d. įsakymo Nr. A1-451 redakcija).

priežiūrą ir socialinę globą³. Specialiųjų socialinių paslaugų tikslas – grąžinti asmens (šeimos) gebėjimus pasirūpinti savimi ir integruotis į visuomenę ar tenkinti asmens gyvybinius poreikius teikiant kompleksinę pagalbą.

Šiaulių miesto savivaldybėje senyvo amžiaus asmenys tampa viena iš didžiausių socialinių paslaugų gavėjų grupių, kadangi pastebimas didėjantis kompleksinės pagalbos asmens namuose paslaugų poreikis vienišiams asmenims arba asmenims, kurių ryšiai su artimaisiais yra nutrūkę ar turintiems sveikatos sutrikimų ir žalingų įpročių. Pagalbos į namus teikimo srityje jau keleri metai stebima nauja tendencija – pagalbos į namus gavėjų, kurių vaikai emigravę ir gyvena užsienyje, skaičiaus augimas⁴.

Todėl šio audito metu vertinsime specialiųjų socialinių paslaugų, kurios pagal socialinių paslaugų katalogą turi būti teikiamos senyvo amžiaus asmenims ir darbingo amžiaus asmenims su negalia, teikimo organizavimą.

³ Socialinių paslaugų įstatymas, 2006 m. sausio 19 d. Nr. X-493 (su vėlesniais pakeitimais), 8 str.

⁴ Šiaulių miesto savivaldybės 2022 metų socialinių paslaugų planas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2022 m. gegužės 5 d. sprendimu Nr. T-196.

AUDITO REZULTATAI

1. AR SKIRIAMAS PAKANKAMAS DĖMESYS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANAVIMUI IR VIEŠINIMUI

Savivaldybė pagal kompetenciją, planuodama socialines paslaugas, turi vertinti ir analizuoti gyventojų socialinių paslaugų poreikius, prognozuoti ir nustatyti socialinių paslaugų teikimo mastą ir rūšis bei vertinti ir nustatyti socialinių paslaugų finansavimo poreikį⁵.

Socialinių paslaugų teikimo mastui ir rūšims nustatyti kasmet yra sudaromas ir Savivaldybės tarybos tvirtinamas socialinių paslaugų planas, kuriame nagrinėjama ekonominė, demografinė situacija, užimtumas, nedarbas bei kiti aktualūs statistiniai duomenys. Siekiant kuo tikslesnio, aiškesnio socialinių paslaugų planavimo, labai svarbus tampa bendradarbiavimas su visuomene ir institucijomis, įstaigomis bei nevyriausybinėmis organizacijomis.

1.1. Savivaldybės administracija, siekdama identifikuoti kuo daugiau asmenų, kuriems galimai reikalingos socialinės paslaugos, bendradarbiauja su sveikatos priežiūros įstaigomis

Savivaldybės 2022 metų socialinių paslaugų plane⁶ viena iš prioritetinių socialinių paslaugų plėtros krypčių yra socialinės priežiūros ir socialinės globos paslaugų prieinamumo didinimas senyvo amžiaus asmenims ir asmenims su negalia. Siekiant didinti socialinių paslaugų prieinamumą, svarbu ne tik skleisti informaciją apie galimas suteikti paslaugas kuo įvairesnėmis priemonėmis, bet ir laiku identifikuoti asmenis, kuriems šios paslaugos yra galimai reikalingos.

Audito metu vertinome, ar Savivaldybės administracija, planuodama socialines paslaugas, turi nusistačiusi tvarką ar pasitvirtinusi priemones, leidžiančias identifikuoti asmenis, kuriems galimai reikalingos socialinės priežiūros ar socialinės globos paslaugos. Laikėmės nuostatos, kad Savivaldybės administracija tokias priemones turi, kai:

- Savivaldybės administracija bendradarbiauja (yra nusistovėjusi aiški ir pastovi bendradarbiavimo tvarka) su kitomis institucijomis, įstaigomis, organizacijomis, siekdama identifikuoti asmenis, kuriems galimai reikalingos socialinės paslaugos;
- Savivaldybės administracija ir (ar) socialines paslaugas teikiančios biudžetinės įstaigos vykdo apklausas dėl socialinių paslaugų organizavimo.

Šiaulių mieste socialinių paslaugų tinklą sudaro tiek stacionarias, tiek nestacionarias socialines paslaugas teikiančios biudžetinės, viešosios, privačios įstaigos ir nevyriausybinės organizacijos. Socialines paslaugas, teikiamas Šiaulių miesto gyventojams, administruoja Socialinių paslaugų skyrius⁷.

Socialinių paslaugų skyriaus nuostatuose numatyta, kad skyrius, vykdydamas savo funkcijas, bendradarbiauja su įvairiomis institucijomis, įstaigomis bei nevyriausybinėmis organizacijomis⁸. Siekiant išsiaiškinti minimo bendradarbiavimo apimtį ir rezultatus, teikėme Socialinių paslaugų

⁵ Socialinių paslaugų įstatymas, 2006 m. sausio 19 d. Nr. X-493 (su vėlesniais pakeitimais), 13 str. 1 d.

⁶ Savivaldybės 2022 metų socialinių paslaugų planas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2022 m. gegužės 5 d. sprendimu Nr. T-196.

⁷ Socialinių paslaugų skyriaus nuostatai, patvirtinti Savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. AP-465.

⁸ *Ten pat*, 7.

skyriui klausimyną bei analizavome patvirtintus ankstesnių metų socialinių paslaugų planus⁹, Savivaldybės metinius veiklos planus¹⁰ ir kitą informaciją.

Socialinių paslaugų skyrius nurodė, kad planuojant socialines paslaugas, pagrindiniai statistiniai duomenys apie senyvo amžiaus asmenų ir darbingo amžiaus asmenų su negalia (apie negalios pobūdį, darbingumo lygius ir kt.) skaičių, renkami iš Statistikos departamento duomenų bazės ir viešai skelbiamos Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos (toliau – NDNT) statistinės informacijos. Duomenys apie konkrečiam asmeniui teikiamas socialines paslaugas ir nustatytus specialiuosius poreikius gaunami iš SPIS sistemos.

SPIS paskirtis – vienodai registruoti ir kaupti informaciją apie savivaldybėse teikiamą socialinę paramą (socialines išmokas ir kompensacijas, socialinę paramą mokiniams, socialines paslaugas, veiklą, vykdomą vaiko teisių apsaugos srityje, ir kt.), analizuoti šią informaciją pagal savivaldybes, paramos rūšis bei paramos gavėjus¹¹. Tačiau patogesniai bendrosios informacijos apie Savivaldybėje teikiamas socialines paslaugas ir jas gaunančius asmenis rinkimui ir analizei SPIS sistema nėra pritaikyta. Nors SPIS sistemoje yra galimybė formuoti ataskaitas, tačiau sistema nesuteikia galimybės naudotojams patiems susikurti duomenų analizės rezultatų pateikimo tam tikrais pjūviais, ribotas apibendrintų statistinių duomenų pateikimas lentelėse ar grafinais pavidalais.

Įgyvendinant Savivaldybės 2021–2023 metų strateginio veiklos plano¹² priemonę *Didinti socialinių paslaugų prieinamumą* (10.01.02.07) buvo numatyta atlikti Šiaulių mieste gyvenančių senyvo amžiaus asmenų ir asmenų su negalia duomenų analizę. Bendradarbiaujant su NDNT, buvo priimtas sprendimas SPIS sistemoje formuoti sąrašus apie Savivaldybėje gyvenančius senyvo amžiaus asmenis ir asmenis su negalia. Taip pat duomenys iš NDNT (pavyzdžiui, apie asmeniui nustatytus specialiuosius poreikius), gaunami per SPIS, vykdamt paiešką pagal konkretų asmenį.

Asmenų, kuriems galimai reikalingos socialinės paslaugos, indentifikavimą palengvina ir bendradarbiavimas su kitomis institucijomis.

Socialinių paslaugų įstatyme¹³ numatyta, kad švietimo ir ugdymo, sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų įstaigų, policijos ir kitų institucijų darbuotojai, turintys duomenų apie socialinių paslaugų asmeniui (šeimai) reikalingumą, privalo apie tai nedelsdami informuoti asmens (šeimoms) gyvenamosios vietos savivaldybę. Socialinių paslaugų skyriaus pateiktais duomenimis, per 2021 m. liepos mėn. – 2022 birželio mėn. laikotarpį iš įvairių įstaigų ir institucijų buvo gauta 119 pranešimų (žr. 1 pav.).

⁹ Savivaldybės 2021 metų socialinių paslaugų planas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2021 m. balandžio 1 d. sprendimu Nr. T-99; Savivaldybės 2022 metų socialinių paslaugų planas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2022 m. gegužės 5 d. sprendimu Nr. T-196.

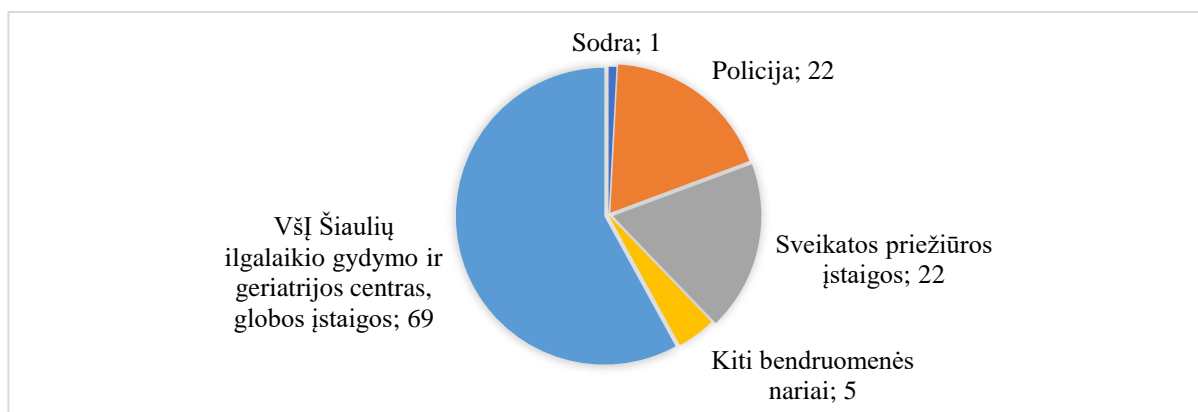
¹⁰ Savivaldybės 2021-2023 metų strateginio veiklos planas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2021 m. vasario 4 d. sprendimu Nr. T-1; Savivaldybės 2022-2024 metų strateginio veiklos planas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2022 m. vasario 3 d. sprendimu Nr. T-1.

¹¹ Prieiga per internetą: <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/seima-ir-vaikai/socialine-parama-seimoms-ir-vaikams/socialines-paramos-seimai-informacine-sistema?lang=lt>

¹² Savivaldybės 2021-2023 metų strateginio veiklos planas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2021 m. vasario 4 d. sprendimu Nr. T-1 (2021 m. gruodžio 23 d. sprendimo Nr. T-474 redakcija).

¹³ Socialinių paslaugų įstatymas, 2006 m. sausio 19 d. Nr. X-493 (su vėlesniais pakeitimais), 15 str. 4 d.

1 pav. Pranešimai apie socialinių paslaugų asmeniui (šeimai) reikalingumą pagal pateikusias įstaigas ir institucijas

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Socialinių paslaugų skyriaus pateiktus duomenis

Audito metu taip pat buvo gauta informacija, kad Socialinių paslaugų skyrius, siekdamas efektyviau organizuoti socialines paslaugas ir didinti jų prieinamumą senyvo amžiaus asmenims, raštu¹⁴ kreipėsi į 15 Šiaulių miesto gydymo įstaigų su prašymu teikti duomenis apie senyvo amžiaus asmenis, kuriems galimai reikalingos socialinės paslaugos.

Su gydymo įstaigomis bendradarbiauja ir Socialinių paslaugų centras, kuris yra pasirašęs bendradarbiavimo dėl socialinių paslaugų poreikio vertinimo ir teikimo sutartis¹⁵. Gydymo įstaigos išpareigojo informuoti Socialinių paslaugų centrą apie galimą socialinių paslaugų poreikį gydymo įstaigų pacientams taip padedant identifikuoti kuo daugiau asmenų, kuriems galimai reikalingas socialinių paslaugų teikimas.

Socialinių paslaugų planavimui aktualu ne tik bendradarbiavimas su institucijomis, tačiau svarbios ir įvairios gyventojų apklausos, kurios yra pagrindinis grįžtamojo ryšio rinkimo įrankis, leidžiantis sužinoti paslaugų gavėjų ar gavėjų artimųjų nuomonę apie teikiamas paslaugas ir tobulinti paslaugų kokybę ar apimtį.

Socialinių paslaugų planavimo metodikoje¹⁶ numatyta, kad savivaldybėms, rengiant socialinių paslaugų plano projektą, rekomenduojama vykdyti gyventojų anketines apklausas. Socialinių paslaugų skyrius, rengdamas tiek Savivaldybės 2021 metų socialinių paslaugų planą, tiek Savivaldybės 2022 metų socialinių paslaugų planą, minėta rekomendacija nepasinaudojo ir gyventojų socialinių paslaugų poreikiui analizuoti nenaudojo gyventojų apklausos ir anketavimo metodų, tačiau inicijavo viešojo apskritojo stalo diskusiją, vykusią 2021 m. rugsėjo 29 d. tema „Pasiūlymas dėl Šiaulių miesto savivaldybės 2022 m. Socialinių paslaugų plano: tobulinimo galimybės“. Susitikimo metu buvo diskutuota įvairiomis socialinių paslaugų temomis ir aptarti pasiūlymai¹⁷.

Savivaldybės administracija audito laikotarpiu vykdė bendro pobūdžio apklausas dėl administracinių paslaugų, įskaitant ir socialines paslaugas, teikimo. Minėtoje apklausoje respondentai turi galimybę pažymėti įvertinimą ir dėl socialinių paslaugų teikimo paslaugų kokybės (plačiau žr. 3.4 skyrių).

¹⁴ Socialinių paslaugų skyriaus 2021 m. gruodžio 20 raštas Nr. SPS-1492 „Dėl bendradarbiavimo ir informacijos teikimo savivaldybei“.

¹⁵ 2020 m. lapkričio 17 d. sutartis Nr. 12/S194-20; 2020 m. lapkričio 18 d. sutartis Nr. 20-13; 2020 m. gruodžio 11 d. sutartis Nr. 20-15; 2020 m. gruodžio 4 d. sutartis Nr. S-47; 2020 m. gruodžio 11 d. sutartis Nr. 20-14.

¹⁶ Socialinių paslaugų planavimo metodika, patvirtinta Vyriausybės 2006 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. 1132, 16 p.

¹⁷ Prieiga per internetą: <https://slk.lt/kvieciame-dalyvauti-viesojoje-apskritojo-stalo-diskusijoje-pasiulymas-del-siauliu-miesto-savivaldybes-2022-m-socialiniu-paslaugu-plano-tobulinimo-galimybes/>

1.2. Savivaldybės administracija, siekdama socialinių paslaugų prieinamumo didinimo, naudoja įvairias informavimo priemones

Senyvo amžiaus asmuo ar darbingo amžiaus asmuo su negalia arba jų artimieji, norėdami pasinaudoti galimybe gauti socialines paslaugas turi turėti išsamią informaciją, kokios paslaugos teikiamos, kur turėtų kreiptis ir kokius dokumentus reiktų pateikti.

Teisės aktuose¹⁸ numatytas reikalavimas savivaldybei savo interneto svetainėje skelbti informaciją apie savivaldybėje teikiamas socialines paslaugas: viešinti informaciją apie visas jos teritorijoje veikiančias socialinių paslaugų įstaigas, neatsižvelgiant į jų pavaldumą (nurodomi įstaigų pavadinimai, kontaktiniai telefono ryšio numeriai ir elektroninio pašto adresai pasiteirauti), šiose įstaigose teikiamas socialines paslaugas (pateikiamas teikiamų paslaugų sąrašas), šių paslaugų kainas ir numatytą (planinį) vietų skaičių, socialinių paslaugų organizavimą savivaldybėje reglamentuojančius teisės aktus.

Informuoti gyventojus apie Savivaldybės teritorijoje teikiamas socialines paslaugas yra viena iš Socialinių paslaugų skyriaus nuostatuose¹⁹ numatytų funkcijų.

Informacijos skelbimas tik interneto tinklalapyje neužtikrina, kad ji bus prieinama visiems gyventojams, nes ne visi asmenys gali ir turi galimybę naudotis internetu. Savivaldybės turėtų naudoti ir kitus informacijos teikimo būdus, skelbiant būtiniausią informaciją įvairiuose informacijos šaltiniuose.

Laikėmės nuostatos, kad informacija viešinama tinkamai, kai:

- Savivaldybė savo interneto svetainėje skelbia informaciją apie visas jos teritorijoje veikiančias socialinių paslaugų įstaigas bei šiose įstaigose teikiamas socialines paslaugas, paslaugų kainas, vietų skaičių bei teisės aktus, reglamentuojančius socialinių paslaugų organizavimą;
- papildomai informuoja visuomenę apie teikiamas socialines paslaugas per kitas informavimo priemones.

Dažniausiai asmuo, kuriam reikalingos socialinės paslaugos, kreipiasi į savivaldybę (atitinkamą Savivaldybės administracijos padalinį) pats arba tai daro jo artimieji arba globėjai. Jei artimųjų nėra, savivaldybės socialiniai darbuotojai turėtų lankyti asmenis, teikti informaciją apie esamas socialines paslaugas bei vertinti jų socialinių paslaugų poreikį. Tačiau tokiam modeliui savivaldybėse dar nėra sudarytų tinkamų sąlygų ir dėl žmoniškųjų išteklių trūkumo, techninių galimybių ir dėl nepakankamo teisinio reglamentavimo. Todėl šiuo metu patogi informacijos sklaida apie socialines paslaugas labai aktuali.

Peržiūrėjus Savivaldybės interneto svetainę, pastebėjome, kad buvo viešinama ne visa privaloma informacija, tačiau dalis informacijos buvo atnaujinta ir papildyta audito metu (žr. 2 lentelę).

2 Lentelė. Informacijos apie socialines paslaugas viešinimas Savivaldybės interneto svetainėje

Informacija apie:	Viešinimas:
teikiamas socialines paslaugas	+

¹⁸ Socialinių paslaugų įstatymas, 2006 m. sausio 19 d. Nr. X-493 (su vėlesniais pakeitimais), 13 str.7 d.; Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašas, patvirtintas Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-94 (2016 m. balandžio 26 d. įsakymo Nr. A1-211 redakcija), 78 p.

¹⁹ Socialinių paslaugų skyriaus nuostatai, patvirtinti Savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. AP-465, 7.12 p.

veikiančias socialinių paslaugų įstaigas, jų kontaktiniai duomenys	+ (dalis informacijos paskelbta audito metu)
numatyta (planinį) vietų skaičių bei susidariusias tam tikrų socialinių paslaugų eiles;	+ (dalis informacijos paskelbta audito metu)
socialinių paslaugų kainas	–
gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarka	+

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės interneto svetainėje skelbiamus duomenis

Informacija apie teikiamas socialines paslaugas Savivaldybėje yra viešinama, tačiau vartotojui ne visai patogiai forma, kadangi informacijos daug ir pateikiama per dvi atskirtas skiltis:

1. [TITULINIS](#) → [Veiklos sritys](#) → [Socialinė apsauga](#) → [Socialinės paslaugos](#)

2. [TITULINIS](#) → [Paslaugos](#) → [Administracinės paslaugos](#) → [XV. Socialinės paslaugos](#)

Informacija pateikiama nevisiškai išsami, kadangi nedetalizuojama visa informacija apie akredituotas socialinės priežiūros paslaugų įstaigas ir apie įstaigas, teikiančias socialinės globos paslaugas Šiaulių mieste. Nors audito eigoje tokia informacija buvo papildyta, tačiau pasitaikė atvejų, kai ne visi nurodyti kontaktiniai duomenys buvo teisingi.

Savivaldybės interneto svetainėje nebuvo paskelbusi informacijos apie numatyta (planinį) vietų skaičių bei susidariusias tam tikrų socialinių paslaugų eiles, tačiau audito metu buvo paskelbta nuoroda apie laisvas vietas Savivaldybės globos namuose, taip pat dalis tokios informacijos buvo pateikiama konkrečios įstaigos puslapyje, pavyzdžiui:

- Savivaldybės globos namų interneto svetainėje²⁰ yra skelbiama informacija apie laisvas vietas įstaigoje ir viešinamas nuasmenintas laukiančiųjų asmenų sąrašas ilgalaikiai socialinei globai;
- Socialinių paslaugų centro atveju skelbiama informacija audito metu buvo atnaujinta ir šiuo metu, pavyzdžiui, prie *Pagalba į namus* paslaugos aprašymo nurodomas turimų vietų ir užimtų vietų skaičius bei bendras laukiančiųjų eilė skaičius.

Asmuo dėl amžiaus ar negalios ne visais atvejais gali informaciją susirasti interneto erdvėje, todėl Savivaldybėje turėtų būti aktualios ir kitos viešinimo priemonės, pavyzdžiui: seniūnijų skelbimų lentos, vietinė spauda, lankstinukai sveikatos priežiūros įstaigoje, viešajame transporte ir kt.

Siekiant socialinių paslaugų prieinamumo didinimo, 2021 metais pradėtas vykdyti Šiaulių m. gyventojų informavimas ir konsultavimas trumpuoju telefonu numeriu 1863, pasirinkus socialinių paslaugų gavimo ir teikimo sritį (skambučių linija „Kas man priklauso?“ arba „Jums reikia pagalbos?“). Taip pat Savivaldybės administracija išplėtė informacijos apie teikiamas socialines paslaugas perdavimo tinklą, viešindama informaciją reklaminėmis skaidrėmis sveikatos ir gydymo paslaugų įstaigų, SODROS Šiaulių skyriaus, NDNT informavimo ekranuose. Taip pat informaciją pateikiant spaudoje ir socialiniuose tinkluose²¹ (žr. 2 pav.).

²⁰ Prieiga per internetą: <https://siauliuglobosnamai.lt/index.php?qw=txt&id=92>

²¹ Įvykdytas viešasis pirkimas paslaugai „Socialinių paslaugų viešinimo organizavimas“ įsigyti pagal 2021 gruodžio 15 d. Šiaulių miesto savivaldybės administracijai pasirašius socialinių paslaugų viešinimo Šiaulių mieste pirkimo sutartį Nr. SŽ -1514.

2 pav. Kitos informavimo apie socialinių paslaugų teikimą Savivaldybėje priemonės

Reklaminės skaidrės demonstruojamos 5 Šiaulių miesto gydymo įstaigose²², SODROS Šiaulių skyriuje, Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybų informavimo ekranuose

Informacijos publikavimas spaudoje ir socialiniuose tinkluose

Nuo 2022 m. sausio 21 iki rugsėjo 30 d. informacija apie teikiamas socialines paslaugas buvo viešinama 37 kartus²³ regioniniame laikraštyje, socialiniame Facebook puslapyje.

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Socialinių paslaugų skyriaus pateiktą informaciją

Taip pat yra numatytas senyvo amžiaus ir (ar) suaugusiems asmenims lankstinukų apie socialines paslaugas maketavimas, gamyba ir platinimas – preliminarios apimtys – 20 000 vnt.

3 pav. Informacinio lankstinuko maketo pavyzdys

Lankstinukai, skirti informuoti apie suaugusiems asmenims skirtas socialines paslaugas Šiaulių mieste. Šiame lankstinuke pateikiama trumpa informacija apie paslaugų rūšis, asmenų grupes, kurioms jos skirtos, bei pateikiama informacija, kur reikėtų kreiptis dėl minimų paslaugų.

1.3. Socialinių paslaugų planavimui ne visada įmanoma turėti tikslūs duomenis apie galimas maksimalias paslaugų teikimo apimtis

Savivaldybės administracijos patvirtintoje Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo Šiaulių miesto gyventojams tvarkoje²⁴ numatyta teikti visas Socialinių paslaugų kataloge įvardintas socialinės priežiūros paslaugas senyvo amžiaus asmenims ir suaugusiems asmenims su negalia (žr. 3 lentelę).

²² VšĮ Šiaulių reabilitacijos centras, VšĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centras, VšĮ Šiaulių centro poliklinika, „Gegužių sveikatos centras“, Respublikinė Šiaulių ligoninė.

²³ Savivaldybės administracijos ir VšĮ „Šiauliai plus“ pasirašyti darbų perdavimo – priėmimo aktai: 2022 m. kovo 31 Nr. SPD-2; 2022 m. birželio 29 Nr. SPD-67, 2022 m. spalio 4 Nr. SPD-70.

²⁴ Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo Šiaulių miesto gyventojams tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. A-2001.

3 lentelė. Socialinės priežiūros paslaugos, teikiamos senyvo amžiaus asmenims ir suaugusiems asmenims su negalia Savivaldybėje

	senyvo amžiaus asmenys (pagal Socialinių paslaugų katalogą)	suaugę asmenys su negalia (pagal Socialinių paslaugų katalogą)
pagalba į namus	+	+
socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas ir (ar) atkūrimas	+	+
apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	+	+
laikinas apnakvindinimas	+	-
psichosocialinė pagalba	+	+
apgyvendinimas nakvynės namuose	+	-
laikinas atokvėpis	-	+
apgyvendinimas apsaugotame būste	-	+

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal teisės aktus ir Socialinių paslaugų skyriaus pateiktą informaciją

Pagal Socialinių paslaugų skyriaus pateiktus duomenis, matyti, kad tiek 2021 metais, tiek 2022 m. I pusmetį, Savivaldybėje buvo poreikis ir buvo teikiamos visos aukščiau paminėtos socialinės priežiūros paslaugos, išskyrus vieną – laikino atokvėpio paslaugą, skirtą suaugusiems asmenims su negalia. Didžiausią paklausą tarp senyvo amžiaus asmenų turėjo *Pagalba į namus* paslauga, tarp darbingo amžiaus asmenų su negalia labiausia reikėjo apgyvendinimo nakvynės namuose paslaugos (žr. 4 lentelę).

4 lentelė. Faktiškai teiktos socialinės priežiūros paslaugos 2021–2022 m. I pusmetį

Socialinės priežiūros paslaugos:	Senyvo amžiaus asmenys	Darbingo amžiaus asmenys su negalia	Senyvo amžiaus asmenys	Darbingo amžiaus asmenys su negalia
	2021 metai		2022 metų I pusmetis	
Pagalba į namus	324	19	301	13
Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas	-	16	-	16
Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	32	15	19	16
Laikinas atokvėpis (socialinė priežiūra asmens namuose)	neteikiama	neteikiama	neteikiama	neteikiama
Laikinas apnakvindinimas	9	34	4	21
Psichosocialinė pagalba	26		29	
Apgyvendinimas nakvynės namuose	24	42	19	29
Apgyvendinimas apsaugotame būste	-	8	-	8

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Socialinių paslaugų skyriaus pateiktus duomenis

Pastebėtina, kad Savivaldybės biudžetinių įstaigų kainų sąrašė²⁵ nėra nustatytos psichosocialinės pagalbos paslaugų teikimo kainos, nors ši paslauga priskirtina prie specialiųjų socialinių (priežiūros) paslaugų. Audito metu negavome duomenų apie asmenų prašymus-paraiškas tokioms socialinėms paslaugoms gauti.

²⁵ Biudžetinių įstaigų socialinių paslaugų ir kainų sąrašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2022 m. vasario 3 d. sprendimu Nr. T-30 (2022 m. rugsėjo 1 d. sprendimu Nr. T-333 redakcija).

Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu numatyta²⁶, kad Savivaldybės gyventojams organizuojamos ir teikiamos šios socialinės globos paslaugos:

- dienos socialinė globa asmens namuose;
- dienos socialinė globa institucijoje;
- integrali pagalba (dienos socialinės globos ir slaugos asmens namuose);
- trumpalaikė socialinė globa institucijoje;
- ilgalaikė socialinė globa institucijoje;
- laikinas atokvėpis (dienos socialinė globa asmens namuose ir institucijoje).

Socialinių paslaugų skyriaus pateiktais duomenimis, tiek 2021 metais, tiek 2022 m. I pusmetį Savivaldybėje buvo teikiamos visos numatytos socialinės globos paslaugos. Didžiausia apimtimi buvo teikiamos dienos socialinės globos asmens namuose ir ilgalaikės socialinės globos paslaugos (žr. 5 lentelę).

5 lentelė. Faktiškai teiktos socialinės globos paslaugos 2021–2022 m. I pusmetį

Socialinės globos paslaugos	Senyvo amžiaus asmenys	Darbingo amžiaus asmenys su negalia	Senyvo amžiaus asmenys	Darbingo amžiaus asmenys su negalia
	2021 metai		2022 metų I pusmetis	
Dienos socialinė globa asmens namuose (bendrai su Integralios pagalbos paslaugomis)	274	7	256	14
Dienos socialinė globa institucijoje	-	98	-	98
Trumpalaikė socialinė globa	58	7	33	4
Laikinas atokvėpis (globa asmens namuose arba socialinių paslaugų įstaigoje)	20	2	26	-
Ilgalaikė socialinė globa	273	95	309	104

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Socialinių paslaugų skyriaus pateiktus duomenis

Pastebėjome, kad 2021 metais dienos socialinės globos asmens namuose paslaugos buvo teikiamos kaip Integrali pagalba į namus, vykdam to paties pavadinimo projektą, kuris Savivaldybėje vykdomas nuo 2016 metų ir finansuojamas Europos socialinio fondo lėšomis. Pagal Savivaldybės strateginio veiklos plano 2021 metų ataskaitos²⁷ duomenis, iš viso per 2021 metus Integralios pagalbos paslaugas gavo 273 asmenys.

Lygindami teisės aktų reikalavimus viešinamai informacijai ir Socialinių paslaugų skyriaus disponuojamus duomenis, taip pat pastebėjome, kad Socialinių paslaugų skyrius ne visoms socialinėms paslaugoms gali tiksliai prognozuoti maksimalias teikimo apimtis (paslaugų gavėjų skaičių), nes įstaigos, teikiančios akredituotą socialinę priežiūrą Savivaldybėje, neprivalo nurodyti (pateikti) vietų skaičiaus įstaigoje, jei socialinės priežiūros paslaugoms teikti, vadovaujantis socialinių paslaugų katalogu, nėra būtinos patalpos, t. y. socialinės priežiūros paslaugos teikiamos asmens namuose. Maksimalių teikimo apimčių planavimą apsunkina ir tai, kad yra sunku prognozuoti, kokios paslaugos teikimo trukmės reikės konkrečiam paslaugų gavėjui, nes kai kurios paslaugos gali būti teikiamos nuo 2 iki 10 val. per dieną.

²⁶ Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo Šiaulių miesto gyventojams tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. A-2001.

²⁷ Savivaldybės strateginio veiklos plano 2021 metų ataskaita, patvirtinta Savivaldybės tarybos 2022 m. gegužės 5 d. sprendimu Nr. T-186.

2. AR SUDARYTOS VIENODOS SĄLYGOS SENYVO AMŽIAUS ASMENIMS IR DARBINGO AMŽIAUS ASMENIMS SU NEGALIA LAIKU GAUTI KOKYBIŠKAS SOCIALINES PASLAUGAS

Dėl socialinių paslaugų, kurių teikimą finansuoja savivaldybė iš savo biudžeto lėšų ar iš valstybės biudžeto specialių tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams, išskyrus globos centrų teikiamas socialines paslaugas, skyrimo asmuo (vienas iš suaugusių šeimos narių) ar jo globėjas, rūpintojas rašytiniu prašymu kreipiasi į asmens (šeimos) gyvenamosios vietos savivaldybę²⁸. Prašymo-paraiškos socialinėms paslaugoms gauti (toliau – Prašymas) formą (SP-8) tvirtinama Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu²⁹.

Savivaldybėje asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikis nustatomas vadovaujantis Socialinių paslaugų įstatymo³⁰ nuostatomis ir laikantis Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos³¹ apraše nustatytos tvarkos ir terminų (įskaitant reikiamų dokumentų ir formų pildymą pagal Vyriausybės teisės aktų reikalavimus).

2.1. Socialinės priežiūros paslaugų organizavimo tvarka turėtų būti aiškesnė

Asmens socialinių paslaugų poreikis nustatomas individualiai pagal asmens nesavarankiškumą bei galimybes savarankiškumą ugdyti ar kompensuoti asmens interesus ir poreikius atitinkančiomis socialinėmis paslaugomis. Asmeniui (šeimai) gali būti nustatytas kelių rūšių bendrųjų socialinių ar (ir) socialinės priežiūros paslaugų poreikis³².

Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikį nustato Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu³³ paskirtų įstaigų socialiniai darbuotojai ir kitų įstaigų socialiniai darbuotojai, kai Savivaldybės gyventojui teikiamos socialinės, psichologinės reabilitacijos ir (ar) kitos paslaugos, įskaitant medicines paslaugas psichiatrijos ligoninės ar kito tipo stacionarios sveikatos priežiūros įstaigoje, kitame mieste ar rajone.

Laikėmės nuostatos, kad asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo, sprendimo priėmimo ir paslaugų suteikimo procesas vykdomas tinkamai, kai:

- asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikį nustato paskirti socialiniai darbuotojai numatytais terminais ir tvarka;
- sprendimo priėmimo ir paslaugų suteikimo procesas atliekamas nustatytais terminais (nevilkinamas) ir asmeniui socialinės paslaugos suteikiamos per trumpiausią įmanomą laiką, t. y. vidutiniškai ne vėliau nei per 10 kalendorinių dienų po sprendimo priėmimo, jei įstaigoje yra laisvų vietų paslaugai teikti;
- paslaugų gavėjui buvo sudarytos sąlygos pačiam (šeimos nariui) pasirinkti pageidaujama įstaigą, teiksiančią socialinės priežiūros ir globos paslaugas.

²⁸ Socialinių paslaugų įstatymas, 2006 m. sausio 19 d. Nr. X-493 (su vėlesniais pakeitimais), 15 str. 1 d.

²⁹ Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 27 d. įsakymas Nr. A1-183 „Dėl kai kurių socialinei paramai gauti reikalingų formų patvirtinimo“.

³⁰ Socialinių paslaugų įstatymas, 2006 m. sausio 19 d. Nr. X-493 (su vėlesniais pakeitimais).

³¹ Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašas, patvirtintas Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-94 (2016 m. balandžio 26 d. įsakymo Nr. A1-211 redakcija).

³² *Ten pat*, 31, 23 p.

³³ Savivaldybės globos namų direktoriaus 2021 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr. 83-1-TOV yra paskirti 5 socialiniai darbuotojai, kurie nustato asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikį Šiaulių mieste. Socialinių paslaugų centre minėtų funkcijų atlikimui paskirti 4 darbuotojai.

Socialiniai darbuotojai, nustatę asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikį, pateikia išvadas savivaldybės institucijos nustatyta tvarka įgaliotam savivaldybės administracijos padaliniui, komisijai, įstaigai ar asmeniui, priimančiam sprendimą dėl socialinių paslaugų skyrimo savivaldybės institucijos nustatyta tvarka³⁴.

Dienos socialinės globos asmens namuose, dienos socialinės globos institucijoje, integralios pagalbos paslaugų poreikis nustatomas, paslaugos skiriamos ir nutraukiamos vadovaujantis Savivaldybės tarybos patvirtintomis tvarkomis³⁵.

Dienos socialinės globos asmens namuose, dienos socialinės globos institucijoje ir trumpalaikės socialinės globos institucijoje paslaugos gali būti organizuojamos teikiant laikino atokvėpio paslaugas. Laikino atokvėpio paslauga teikiama priklausomai nuo paslaugos gavėjo artimųjų nurodyto poreikio ir gali būti organizuojama pasirinktinai kaip socialinė priežiūra ir (arba) socialinė globa ir teikiama asmens namuose ir (arba) institucijoje. Laikino atokvėpio paslaugų poreikis nustatomas, paslaugos skiriamos ir nutraukiamos vadovaujantis Savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtinta tvarka³⁶.

6. lentelė. Socialinių paslaugų skyrimo terminai, reglamentuoti pagal atskirtas socialinių paslaugų rūšis

Socialinės paslaugos rūšis	Socialinių paslaugų poreikio nustatymas	Sprendimo priėmimas
Socialinė priežiūros paslaugos	iki 10 kalendorinių dienų socialiniai darbuotojai Prašymo gavimo dienos privalo nustatyti asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikį užpildydami socialinių paslaugų poreikio vertinimo formą.	iki 10 kalendorinių dienų paslaugos skiriamos nuo socialinio darbuotojo, nustačiusio asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikį, socialinių paslaugų vertinimo išvadų savivaldybės administracijai pateikimo dienos.
Laikino atokvėpio paslaugos	iki 10 kalendorinių dienų Laikino atokvėpio paslaugos poreikį nustato Įstaigos socialiniai darbuotojai nuo prašymo gavimo dienos.	iki 5 darbo dienų sprendimas skirti vieną iš laikino atokvėpio paslaugų priimamas nuo poreikio vertinimo išvadų pateikimo Socialinių paslaugų skyriui dienos.
Dienos socialinės globa asmens namuose	per 14 kalendorinių dienų socialiniai darbuotojai nuo Prašymo paraiškos gavimo dienos nustato asmens socialinių paslaugų poreikį, užpildydami Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio vertinimo formą. Nustačius, kad asmeniui nepakanka bendrųjų socialinių paslaugų ar socialinės priežiūros paslaugų, per 30 kalendorinių dienų nuo Prašymo gavimo dienos atliekamas asmens socialinės globos poreikio nustatymas.	per 7 darbo dienas sprendimas dėl socialinių paslaugų asmeniui (šeimai) skyrimo priimamas nuo socialinės globos asmens namuose paslaugų poreikio vertinimo išvadų pateikimo dienos.
Dienos socialinės globa institucijoje	per 20 kalendorinių dienų	per 20 kalendorinių dienų

³⁴ Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašo, patvirtinto Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-94 (2021 m. sausio 22 d. įsakymo Nr. A1-56 redakcija), 36 p.

³⁵ Dienos socialinės globos ir slaugos paslaugų asmens namuose organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2019 m. rugsėjo 5 d. sprendimu Nr. T-364 (2020 m. vasario 6 d. sprendimo Nr. T-39 redakcija); Dienos socialinės globos institucijoje skyrimo tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 9 d. sprendimu Nr. T-409 (2022 m. birželio 2 d. sprendimo Nr. T-270 redakcija); Integralios pagalbos paslaugų teikimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 10 d. sprendimu Nr. T-20 (2022 m. kovo 3 d. sprendimo Nr. T-68 redakcija).

³⁶ Laikino atokvėpio paslaugos teikimo ir organizavimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. A-1355 (2022 m. sausio 26 d. įsakymo Nr. A-109 redakcija).

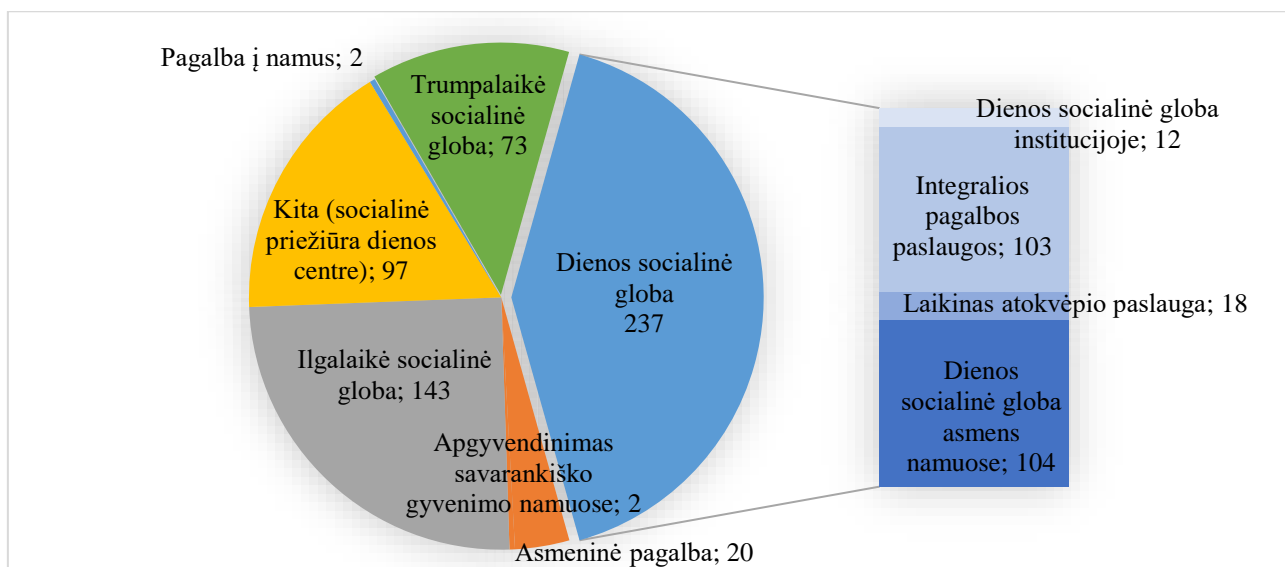
	asmens dienos globos poreikis turi būti nustatytas nuo Prašymo gavimo dienos.	dienos socialinė globa asmeniui turi būti skiriama nuo socialinio darbuotojo asmens socialinės globos poreikio vertinimo išvadų pateikimo Savivaldybei dienos.
Integralios pagalbos paslaugų	per 20 kalendorinių dienų asmens dienos globos poreikis turi būti nustatytas nuo Prašymo gavimo dienos.	per 20 kalendorinių dienų sprendimas dėl socialinių paslaugų asmeniui (šeimai) skyrimo priimamas nuo socialinės globos asmens namuose paslaugų poreikio vertinimo išvadų pateikimo dienos.
Ilgalaikė socialinė globa	per 20 kalendorinių dienų asmens ilgalaikės socialinės globos poreikis turi būti nustatytas nuo Prašymo gavimo dienos.	per 20 kalendorinių dienų skiriama nuo socialinio darbuotojo asmens socialinės globos poreikio vertinimo išvadų pateikimo savivaldybės administracijai dienos.
Trumpalaikė socialinė globa	per 15 kalendorinių dienų asmens trumpalaikės socialinės globos poreikis turi būti nustatytas nuo Prašymo gavimo dienos.	per 10 kalendorinių dienų skiriama nuo socialinių darbuotojų asmens socialinės globos poreikio vertinimo išvadų pateikimo savivaldybės administracijai dienos.

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal teisės aktus

Dėl socialinių paslaugų, kurias finansuoja Savivaldybė iš savo biudžeto lėšų ar iš valstybės biudžeto specialių tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams, skyrimo raštišku prašymu tiesiogiai, paštu ar elektroniniu būdu gali kreiptis asmuo (vienas iš suaugusių šeimos narių) ar jo globėjas, rūpintojas, bendruomenės nariai, kiti suinteresuoti asmenys, veikdami asmens (šeimos) ar visuomenės socialinio saugumo interesais³⁷.

Iš viso per 2021–2022 m. I pusmetį Savivaldybės administracijoje buvo užregistruoti 574 Prašymai socialinėms paslaugoms gauti. Analizuojant prašymuose nurodytus paslaugų gavėjus, senyvo amžiaus asmenys sudarė 80 proc., darbingo amžiaus asmenys su negalia – 3 proc., vaikai su negalia – 17 proc. Daugiausia buvo kreipiamasi dėl ilgalaikės socialinės globos, dienos socialinės globos asmens namuose ir integralios pagalbos (slaugos ir dienos socialinės globos) paslaugų.

4 pav. Prašymai, užregistruoti Socialinių paslaugų skyriuje 2021–2022 m. I pusmetį, pagal socialinių paslaugų rūšis

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Socialinių paslaugų skyriaus pateiktus duomenis

³⁷ Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo Šiaulių miesto gyventojams tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės administracijos 2021 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. A-2001, 21 p.

Tačiau pastebėtina, kad asmenų Prašymų registras Savivaldybės administracijoje neapima visų kreipimųsi dėl socialinių paslaugų, kadangi Prašymai skirti socialinės priežiūros paslaugas (pagalbą į namus) priimami paslaugas teikiančiose įstaigose:

- Socialinių paslaugų centras gautus Prašymus suvedavo į SPIS, tačiau Socialinių paslaugų skyriui nesiųsdavo ir atskiros registracijos nevykdė;
- kitų akredituotų socialinės priežiūros paslaugos teikėjų atveju (ne Savivaldybės įstaigų), Prašymai į Socialinių paslaugų skyrių pateikiami kartu užpildytais asmens socialinių paslaugų poreikio vertinimo dokumentais ir registruojami bendrame Socialinių paslaugų skyriaus gautų dokumentų registre (SPG).

Asmeniui teikiant Prašymų socialinėms paslaugoms gauti turi būti suteikiama galimybė pareikšti savo nuomonę, pasirenkant pageidaujamą socialinių paslaugų tiekėją (įstaigą)³⁸.

Peržiūrėjus visus audituojamu laikotarpiu registruotus Prašymus, nustatyta, kad iš 574 teiktų Prašymų pageidaujamą socialinių paslaugų tiekėją nurodė 336 asmenys, t. y. 59 proc.

7 lentelė. Informacija apie Prašymuose nurodytą pageidaujamą tiekėją 2021–2022 m. I pusmetį

Socialinė paslauga	Iš viso Prašymų	Nurodė tiekėją - 2021 m.	Nurodė tiekėją - 2022 m. I pusmetis	Nurodžiusiųjų dalis, proc.
Asmeninė pagalba	20	0	0	-
Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	2	0	0	-
Ilgalaikė socialinė globa	143	81	56	96%
Kita (socialinė priežiūra dienos centre vaikui)	97	56	39	98%
Pagalba į namus	2	0	0	-
Trumpalaikė socialinė globa	73	42	24	90%
Dienos socialinė globa institucijoje	12	2	1	25%
Integralios pagalbos paslaugos	103	0	1	1%
Laikino atokvėpio paslauga	18	0	0	-
Dienos socialinė globa asmens namuose	104	1	33	33%
Iš viso:	574	182	154	59%

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Prašymuose pateikiamą informaciją (Prašymai buvo peržiūrėti Savivaldybės dokumentų valdymo sistemoje „Avilys“)

Socialinės globos paslaugos

Siekiant nustatyti, ar asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo, sprendimo priėmimo ir paslaugų suteikimo procesas Savivaldybėje vykdomas nustatyta tvarka ir terminais, analizei atlikti buvo pasirinkti 38 pavydžiai iš 574 teiktų asmenų Prašymų:

- 25 Prašymai skirti dienos socialinę globa (apimant integralią pagalbą į namus, globą asmens namuose, institucijoje ir laikiną atokvėpį);
- 13 Prašymų skirti trumpalaikės ar ilgalaikės socialinės globos paslaugas.

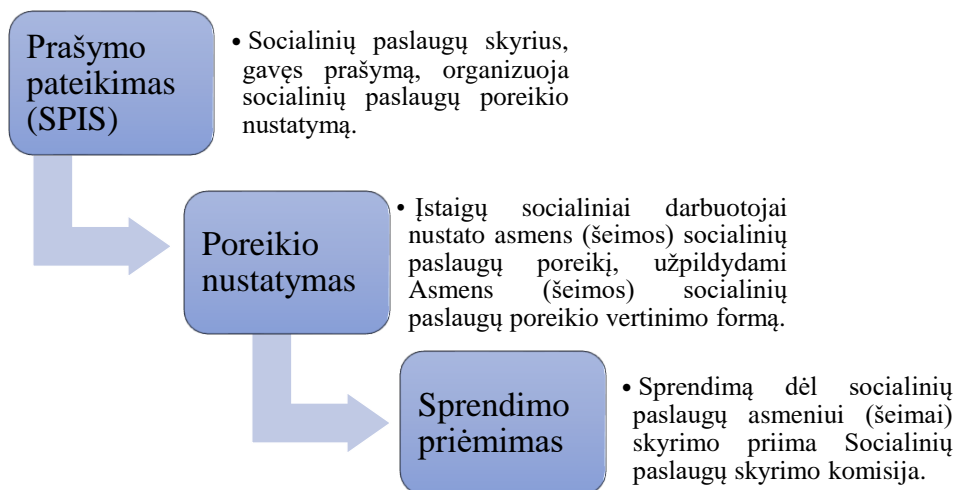
Atliekant pavyzdžių vertinimą, buvo analizuojamas visas asmens (šeimos) socialinių paslaugų suteikimo procesas nuo Prašymo pateikimo iki paslaugų suteikimo (pagalbos į namus atveju – iki sprendimo priėmimo).

³⁸ Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodika, patvirtinta Vyriausybės 2006 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. 978 (2020 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 779 redakcija), 32 p.

Analizuojant globos paslaugų organizavimo procesą, pastebėjome, kad Savivaldybės dokumentų valdymo sistemoje registruojami visi dokumentai, susiję su poreikio nustatymu ir sprendimo priėmimu, taip užtikrinant reikiamos informacijos išsaugojimą ir atsekamumą.

Dienos socialinės globos, ilgalaikės ir trumpalaikės globos atvejais asmens (šeimoms) socialinių paslaugų suteikimo procesas vyko tokiais pagrindiniais etapais (žr. 5 pav.).

5 pav. Socialinės globos paslaugų procesas Savivaldybėje

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės teisės aktus

Atlikus analizę, nustatyta, kad asmens (šeimoms) socialinių paslaugų poreikio nustatymo, sprendimo priėmimo ir paslaugų suteikimo procesas minėtų paslaugų atveju iš esmės vykdomas nustatyta tvarka ir terminais. Dienos socialinės globos atveju vidutinis paslaugos suteikimo terminas nuo sprendimo priėmimo iki paslaugos suteikimo dienos siekia 24 dienas. Trumpalaikės / ilgalaikės socialinės globos atveju vidutinis paslaugos suteikimo terminas nuo sprendimo priėmimo iki paslaugos suteikimo dienos siekia 12 dienų (žr. 8 lentelę).

8 lentelė. Vidutiniai socialinės globos paslaugų proceso terminai

Paslauga	Vidutinis poreikio nustatymo terminas (nuo Prašymo pateikimo iki poreikio nustatymo)	Vidutinis sprendimo priėmimo terminas (nuo atlikto vertinimo iki sprendimo)	Vidutinis paslaugos suteikimo terminas (nuo sprendimo priėmimo iki paslaugos suteikimo dienos)
Dienos socialinė globa (integrali pagalba į namus, globa asmens namuose, institucijoje bei laikinas atokvėpis)	14	6	21
Trumpalaikė / ilgalaikė socialinė globa	11	10	12

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal analizės duomenis

Vertintais atvejais paslaugos ne visada buvo pradėtos teikti iškart po sprendimo priėmimo dėl įvairių priežasčių:

- buvo susidariusi laukiančiųjų eilė paslaugai gauti;
- asmeniui buvo teikiamos palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugos;
- kitų priežasčių, priklausančių nuo artimųjų, tokių kaip pvz.: sprendimas atidėti paslaugų teikimo pradžią dėl šeimyninių aplinkybių.

Socialinės priežiūros paslaugos

Siekiant objektyviausio socialinės priežiūros paslaugų organizavimo proceso vertinimo, detalesnei analizei pasirinkome socialinės priežiūros paslaugą, kurią audituojamu laikotarpiu pasirinko daugiausiai paslaugos gavėjų – *pagalba į namus*.

Pagalbos į namus paslaugos yra visuma paslaugų, kuriomis asmeniui (šeimai) teikiama kompleksinė, bet nuolatinės specialistų priežiūros nereikalaujanti pagalba. Tai asmens namuose teikiamos paslaugos, padedančios asmeniui (šeimai) tvarkytis buityje bei dalyvauti visuomenės gyvenime³⁹.

Paslaugos organizavimas prasideda nuo poreikio atsiradimo, tačiau ne visada dėl reikalingų socialinės priežiūros paslaugų kreipiasi pats asmuo. Informacija apie reikalingą asmeniui *Pagalbos į namus* paslaugų poreikį gaunama iš įvairių šaltinių, t. y. kreipiasi patys asmenys arba artimieji, taip pat informaciją perduoda sveikatos priežiūros įstaigos ar kiti bendruomenės nariai ar atstovai.

Socialinės priežiūros paslaugų (*pagalbos į namus*) organizavimo ir teikimo tvarką reglamentuoja Asmens (šeimoms) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo Šiaulių miesto gyventojams tvarkos aprašas⁴⁰ (Asmens (šeimoms) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos aprašas⁴¹, galiojęs 2021 m. gruodžio 14 d.) ir Šiaulių miesto savivaldybės socialinės priežiūros paslaugų akreditavimo ir teikimo tvarkos aprašas⁴² (žr. 9 lentelę).

Taip pat yra patvirtintos *Pagalbos į namus* paslaugų organizavimo ir teikimo rekomendacijos⁴³, kurios detaliau nustatyto *pagalbos į namus* paslaugų organizavimo ir teikimo principus, tvarką, kurių rekomenduojama laikytis socialinių paslaugų įstaigoms, savivaldybių administracijoms, organizuojančioms ir teikiančioms nurodytas paslaugas.

9 lentelė. Socialinės priežiūros paslaugų (*pagalbos į namus*) organizavimo ir teikimo tvarka 2021–2022 m. I pusmetį

Laikotarpis	Socialinės priežiūros paslaugų (<i>pagalbos į namus</i>) organizavimo ir teikimo tvarka
Nuo 2019-04-17 iki 2021-12-14	pagal Asmens (šeimoms) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos aprašą 1) Asmuo (vienas iš suaugusių šeimos narių) ar jo globėjas dėl socialinių paslaugų gavimo kreipiasi į Savivaldybės socialinių paslaugų centrą dėl socialinės priežiūros (<i>pagalbos į namus</i> , apgyvendinimo nakvynės namuose ir krizių centre) paslaugų gavimo; 2) Socialiniai darbuotojai, nustatę asmens (šeimoms) socialinių paslaugų poreikį, pateikia išvada asmeniui, priimančiam sprendimą dėl socialinių paslaugų skyrimo 3) Socialinio darbuotojo, nustačiusio asmens (šeimoms) socialinių paslaugų poreikį teikimu, priima Savivaldybės socialinių paslaugų centro direktorius ar jo įgaliotas asmuo dėl socialinės priežiūros (<i>pagalbos į namus</i> , apgyvendinimo nakvynės namuose ir krizių centre), atsižvelgdamas į Savivaldybės socialinių paslaugų centro direktoriaus įsakymu sudarytos Socialinių paslaugų teikimo komisijos rekomendacijas;

³⁹ Socialinių paslaugų katalogas, patvirtintas Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93 (2022 m. birželio 30 d. d. įsakymo Nr. A1-451 redakcija), 12.1 p.

⁴⁰ Asmens (šeimoms) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo Šiaulių miesto gyventojams tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. A-2001.

⁴¹ Asmens (šeimoms) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. balandžio 17 d. įsakymu Nr. A-525, pripažintas netekusiu galios Savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. A-2001.

⁴² Šiaulių miesto savivaldybės socialinės priežiūros paslaugų akreditavimo ir teikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės administracijos 2021 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. A-1959 (su vėlesniais pakeitimais).

⁴³ *Pagalbos į namus* paslaugų organizavimo ir teikimo rekomendacijos, patvirtintos Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. A1-448.

Nuo 2021-12-15	Pagal Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo Šiaulių miesto gyventojams tvarkos aprašą	1) Dėl socialinių paslaugų skyrimo gali kreiptis asmenys, pateikiant užpildytą Prašymą-paraišką socialinėms paslaugoms gauti. 2) Paslaugų poreikis nustatomas, paslaugos skiriamos ir nutraukiamos vadovaujantis Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos apraše nustatyta tvarka ir terminais.
Nuo 2021-12-04	Pagal Šiaulių miesto savivaldybės socialinės priežiūros paslaugų akreditavimo ir teikimo tvarkos aprašą	1) Asmuo (vienas iš suaugusių šeimos narių) ar jo globėjas, rūpintojas, bendruomenės nariai ar kiti suinteresuoti asmenys veikdami asmens (šeimos) ar visuomenės socialinio saugumo interesais, dėl socialinės priežiūros paslaugų gavimo kreipiasi į Savivaldybėje veikiančias Įstaigas, kurios turi teisę teikti akredituotas socialinės priežiūros paslaugas, tiesiogiai arba pateikdamas prašymą elektroniniu būdu; 2) Įstaiga, gavusi reikiamus dokumentus, nustato asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikį, vadovaudamasi Socialinių paslaugų įstatymo nuostatomis ir laikydama Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos apraše nustatytos tvarkos ir terminų (įskaitant reikiamų dokumentų ir formų pildymą), ir užpildo Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio vertinimo formą; 3) Įstaigai perdavus dokumentus, atsakingas darbuotojas juos patikrina ir, esant visiems reikiamiems dokumentams, pateikia juos Socialinių paslaugų skyriaus vedėjo įsakymu sudarytai komisijai, kuri priima sprendimą dėl socialinės priežiūros paslaugų Asmeniui skyrimo; 4) Sprendimas priimamas, vadovaujantis Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašu, per 10 kalendorinių dienų nuo socialinių paslaugų vertinimo išvadų Socialinių paslaugų skyriui pateikimo dienos. Sprendimo originalas kartu su Asmens byla perduodamas Įstaigai.

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal teisės aktus

Iki 2022 metų Savivaldybėje už *Pagalbos į namus* paslaugos teikimą buvo atsakingas Socialinių paslaugų centras.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrui patvirtinus Socialinės priežiūros akreditavimo tvarką⁴⁴, nuo 2022 metų teikti paslaugas gali tik įstaiga, kuriai buvo suteikta teisė teikti akredituotas socialinės priežiūros paslaugas. Savivaldybei akreditavus daugiau šios paslaugos teikėjų, be minėtos įstaigos paslaugas pradėjo teikti – Šiaulių vyskupijos Caritas bei VšĮ „Nuoširdus rūpestis“.

Socialinių paslaugų skyriaus pateiktais duomenimis, 2021 metais SPIS buvo užregistruoti 79 Prašymai skirti *Pagalbos į namus* paslaugą, kurią tuo metu vykdė vienintelis teikėjas Savivaldybėje – Socialinių paslaugų centras. 2022 m. I pusmetį buvo užregistruoti 65 Prašymai:

- 40 Prašymų buvo pateikta Socialinių paslaugų centro socialiniams darbuotojams;
- 10 – Šiaulių Vyskupijos Carito socialiniams darbuotojams;
- 15 – VšĮ „Nuoširdus rūpestis“ socialiniams darbuotojams.

Analizei atlikti iš kiekvienos įstaigos buvo pasirinkta po 6 Prašymus, t. y. iš viso 18 audito pavyzdžių.

Atlikus socialinės priežiūros paslaugų (pagalbos į namus) vertinimą Socialinių paslaugų centre, nustatėme, kad, Socialinių paslaugų centro darbuotojai, gavę informaciją apie galimai reikalingas *Pagalbos į namus* paslaugas, susisiekiama su asmeniu, vyksta į namus ir padeda užpildyti Prašymą bei tuo pačiu atlieka asmens poreikio socialinių paslaugų poreikio vertinimą.

Vertinant Prašymų registravimo tvarką Socialinių paslaugų centre, buvo pateikta ranka pildomas *Pagalbos į namus* prašymų registracijos žurnalas (2022 – 2023 m.). Patikrinus pildomo žurnalo

⁴⁴ Socialinės priežiūros akreditavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2020 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. A1-622.

duomenis su asmenų teiktais Prašymais, datos nesutapo – sąrašė įregistruoti anksčiau nei asmuo pateikė prašymą. Pavyzdžiui, asmens prašymas sąsiuvinyje įregistruotas 2022 m. balandžio 22 d., o asmens pateiktas 2022 m. birželio 16 d. Duomenų, kad Prašymai buvo registruojami bendrame įstaigos gautų dokumentų registre negavome.

2021 metais sprendimus dėl Pagalbos į namus skyrimo priimdavo vienas asmuo, įgaliotas Socialinių paslaugų centro direktoriaus įsakymu⁴⁵. Nustatytas atvejis (iš 3 peržiūrėtų), kai tas pats asmuo vertino paslaugų poreikį bei priėmė sprendimą. Toks sprendimo priėmimas antikorupciniu požiūriu vertintinas kaip rizikingas.

Nuo 2022 kovo 3 d. sprendimų priėmimą dėl Pagalbos į namus skyrimo pradėjo svarstyti Socialinių paslaugų centro paslaugų teikimo komisija⁴⁶. Sprendimai skirti *Pagalbos į namus* paslaugas buvo įforminami atskiru rašytiniu įstaigos dokumentu. Duomenų, apie teisės aktą, kuriuo Socialinių paslaugų centrui 2022 metais būtų suteikta teisė priimti tokius sprendimus, audito metu negavome. Socialinių paslaugų skyrius asmens socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir sprendimo priėmimo procedūroje nedalyvavo, kaip numatyta Šiaulių miesto savivaldybės socialinės priežiūros paslaugų akreditavimo ir teikimo tvarkos apraše⁴⁷.

Atlikus socialinės priežiūros paslaugų (pagalbos į namus) vertinimą kitų akredituotų paslaugos teikėjų atveju, Šiaulių vyskupijos Carito ir VšĮ „Nuoširdus rūpestis“ *Pagalbos į namus* organizavimas ir sprendimo priėmimas vyko, dalyvaujant Socialinių paslaugų skyriui:

Socialinių paslaugų skyrius, gavęs informaciją apie galimai asmeniui reikalingas *Pagalbos į namus* paslaugas, raštu informuoja akredituotus paslaugos teikėjus apie poreikio nustatymą.

Paslaugų teikėjui įvertinus poreikį, prašymai Socialinių paslaugų skyriui teikiami kartu su užpildytais asmens socialinių paslaugų poreikio vertinimo dokumentais ir registruojami bendrame Socialinių paslaugų skyriaus gautų dokumentų registre.

Sprendimas skirti paslaugą yra svarstomas Socialinių paslaugų skyriuje sudarytoje Laikino atokvėpio ir socialinės priežiūros teikimo ir organizavimo komisijoje, sprendimą pasirašo skyriaus vedėjas.

Analizuojant asmens (šeimos) socialinių paslaugų suteikimo procesą, socialinės priežiūros paslaugų atveju paslaugos suteikimo terminas buvo vertinamas nuo Prašymo pateikimo iki sprendimo priėmimo, kadangi Prašymo pildymas ir asmens poreikio nustatymas buvo atliekamas tą pačią dieną, paskirtam įstaigos socialiniam darbuotojui apsilankius asmens namuose.

⁴⁵ Įgaliojimą pasirašyti asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio vertinimus, sprendimus dėl socialinių paslaugų asmeniui (šeimai) skyrimo, suteikė Socialinių paslaugų centro direktorius 2018 m. vasario 26 d. įsakymas Nr. 29 „Dėl įgaliojimo pasirašyti asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio vertinimus, sprendimus dėl socialinių paslaugų asmeniui (šeimai) skyrimo ir paslaugų teikimo sutartis“.

⁴⁶ Socialinių paslaugų centro direktoriaus 2022 kovo 3 d. įsakymas Nr. 28 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės socialinių paslaugų centro socialinių paslaugų komisijos teikimo komisijos darbo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

⁴⁷ Šiaulių miesto savivaldybės socialinės priežiūros paslaugų akreditavimo ir teikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės administracijos 2021 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. A-1959 (su vėlesniais pakeitimais), 26 – 28 p.

Atlikus analizę nustatyta, kad asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo, sprendimo priėmimo procesas atitinka Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos apraše⁴⁸ nustatytus terminus. Įvertinus 12 pasirinktų audito pavyzdžių⁴⁹, *Pagalbos į namus* paslaugų atveju vidutinis sprendimo priėmimo terminas nuo dokumentų (Prašymo ir asmens poreikio vertinimo) pateikimo dienos Socialinių paslaugų skyriui iki sprendimo priėmimo buvo vidutiniškai 5 kalendorinės dienos.

Socialinių paslaugų centro atveju sprendimo priėmimo termino nevertinome, nes visi dokumentai – asmens prašymas, atliktas poreikio vertinimas ir priimtas sprendimas – būdavo surašomi ta pačią dieną.

2.2. Pakeistas mokėjimo už socialines paslaugas skaičiavimo principas, nors mokėjimą reglamentuojantys teisės aktai nepakeisti

Socialinių paslaugų įstatyme⁵⁰ numatytos bendrosios mokėjimo už socialines paslaugas nuostatos, numatančios, kad mokėjimo už socialines paslaugas dydis nustatomas atsižvelgiant į socialinių paslaugų, teikiamų asmeniui (šeimai), rūši ir į asmens (šeimos) finansines galimybes mokėti už socialines paslaugas:

- nemokamai teikiamos prevencinės ir bendrosios socialinės paslaugos⁵¹;
- 20 procentų asmens (šeimos) pajamų neturi viršyti mokėjimo už socialinę priežiūrą dydžio⁵²;
- 80 procentų asmens pajamų neturi viršyti mokėjimo už ilgalaikę socialinę globą suaugusiam asmeniui dydžio, jeigu asmens turto vertė yra mažesnė už jo gyvenamosios vietos savivaldybėje nustatytą turto vertės normatyvą. Tais atvejais, kai asmuo pagal Tikslinių kompensacijų įstatymą gauna slaugos ar priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinę kompensaciją, 100 procentų šios kompensacijos skiriama mokėjimui už ilgalaikę socialinę globą padengti⁵³.

Detaliau asmens (šeimos) mokėjimo už socialines paslaugas dydžių nustatymą ir asmens (šeimos narių) finansinių galimybių mokėti už socialines paslaugas vertinimą reglamentuoja Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas⁵⁴. Šiame tvarkos apraše savivaldybei numatyta prievolė, vadovaujantis šiuo aprašu, patvirtinti savivaldybės gyventojų mokėjimo už tam tikrų rūšių socialines paslaugas tvarką, išsamiai nustatančią mokėjimo dydžius, atleidimo nuo mokėjimo už socialines paslaugas sąlygas ir atvejus, finansinių galimybių vertinimą ir kitas sąlygas.

Laikėmės nuostatos, kad asmens mokėjimo dydis už reikalingas socialines paslaugas nustatomas ir įforminamas teisingai, kai:

- Savivaldybės administracijos nustatyti asmens (šeimos) mokėjimo už socialines paslaugas dydžiai atitinka Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo nuostatas⁵⁵;

⁴⁸ Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašas, patvirtintas Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-94 (2021 m. sausio 22 d. įsakymo Nr. A1-56 redakcija).

⁴⁹ Pasirinkta 12 audito pavyzdžių iš akredituotų socialinės priežiūros paslaugų teikėju – Šiaulių vyskupijos Caritas ir VšĮ „Nuoširdus rūpestis“.

⁵⁰ Socialinių paslaugų įstatymas, 2006 m. sausio 19 d. Nr. X-493 (su vėlesniais pakeitimais), 26 str. 1 d.

⁵¹ *Ten pat*, 50, 26 str. 1 d., 28 str. 2 d.

⁵² *Ten pat*, 50, 29 str. 2, 3 d.

⁵³ *Ten pat*, 50, 29 str. 9 d.

⁵⁴ Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2006 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 583 (2017 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. 1115 redakcija su vėlesniais pakeitimais).

⁵⁵ *Ten pat*, 54.

- mokėjimo už socialinę globą dydis nustatomas individualiai pagal asmens gaunamas pajamas, atsižvelgiant į Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos apraše nustatytus valstybės remiamų pajamų dydžius;
- asmens (šeimos) ir savivaldybės tarpusavio teisės ir pareigos dėl mokėjimo už socialines paslaugas reglamentuojamos rašytine sutartimi.

Teisės aktuose⁵⁶ apibrėžta, kad konkretus mokėjimo už socialines paslaugas dydis asmeniui (šeimai) turi būti nustatomas individualiai, atsižvelgiant į asmens (šeimos narių) finansines galimybes mokėti už socialines paslaugas ir asmeniui (šeimai) teikiamų socialinių paslaugų rūšį. Mokėjimo už trumpiau nei vieną kalendorinį mėnesį teikiamą dienos socialinę globą dydis nustatomas proporcingai teikiamos socialinės globos trukmei.

Mokėjimo už socialines paslaugas dydis yra siejamas su valstybės remiamu pajamų dydžiu (toliau – VRP), kuris kasmet yra kintantis. Atsižvelgiant į VRP dydį, galiojusį nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2022 m. birželio 30 d., asmens mokami dydžiai pagal atitinkamas paslaugas pasiskirsto tokiomis dalimis:

10 lentelė. Asmens mokamų dydžių už socialines paslaugas pavyzdys

Paslauga				
Socialinė priežiūra (pagalba į namus)	<i>Asmens pajamų dydis*</i>		<i>Asmens mokamas dydis*</i>	
	mažiau nei 258 Eur		nemokamai	
	258 – 387 Eur		iki 5 proc. asmens pajamų	
	387 – 516 Eur		iki 10 proc. asmens pajamų	
	516 – 645 Eur		iki 15 proc. asmens pajamų	
	daugiau kaip 645 Eur		iki 20 proc. asmens pajamų	
Dienos socialinė globa	Vienam gyvenančiam asmeniui		Šeimoje gyvenančiam asmeniui	
	<i>Asmens pajamų dydis*</i>	<i>Asmens mokamas dydis*</i>	<i>Asmens pajamų dydis*</i>	<i>Asmens mokamas dydis*</i>
	mažiau nei 258 Eur	iki 10 proc. asmens pajamų	mažiau nei 258 Eur	iki 10 proc. asmens pajamų
	258 – 387 Eur	iki 15 proc. asmens pajamų	387 – 516 Eur	iki 30 proc. asmens pajamų
	daugiau kaip 387 Eur	iki 20 proc. asmens pajamų	516 – 645 Eur	iki 40 proc. asmens pajamų
		daugiau kaip 645 Eur	iki 50 proc. asmens pajamų	
Trumpalaikė socialinė globa	80 proc. asmens pajamų + 100 proc. slaugos ar priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinė kompensacija			
Ilgalaikė socialinė globa	80 proc. asmens pajamų + 100 proc. slaugos ar priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinė kompensacija + 1 proc. nuo turto, viršijančio gyvenamosios vietos savivaldybėje nustatytą turto vertės normatyvą.			

⁵⁶ Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2006 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 583 (2017 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. 1115 redakcija su vėlesniais pakeitimais); Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 3 d. sprendimu Nr. T-155 (2020 m. vasario 6 d. sprendimo Nr. T-36 redakcija).

* Apskaičiuojant asmens pajamų dydį buvo naudojamas VRP – 129 Eur, galiojęs nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2022 m. birželio 30 d. (nuo 2022 m. liepos 1 d. VRP dydis siekia 147 Eur).

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal teisės aktus

Peržiūrėjome Savivaldybės reglamentuojančio tvarkos aprašo⁵⁷ mokėjimo dydžius apibrėžiančias nuostatas ir palyginome su Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos apraše⁵⁸ nustatytais dydžiais.

Nustatėme, kad Savivaldybės nustatyti dydžiai neprieštarauja Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo⁵⁹ nuostatoms. Tačiau pastebėjome, kad kai kuriais atvejais Savivaldybės tarybos patvirtintame tvarkos apraše nustatytas mokėjimo dydis nėra konkretus, kaip pvz.:

- 28.1 p. „kai pajamos mažesnės už valstybės remiamų pajamų dvigubą dydį, mokėjimo už dienos socialinę globą dydis *neturi viršyti* 10 procentų asmens pajamų“;
- 37 p. „Asmenims už ilgalaikę socialinę globą mokėjimo dydis per mėnesį *neturi viršyti* 80 procentų asmens pajamų...“;
- mokėjimo už socialinę priežiūrą dydis nustatytas konkretus, tačiau nenumatyta, kaip mokėjimo dydį nustatyti tais atvejais, kai paslauga teikiama ne pilna apimtimi.

Todėl manytume, kad Savivaldybės asmens (šeimoms) mokėjimo už socialines paslaugas dydžių nustatymo tvarkoje turėtų būti išsamiau ir konkrečiau reglamentuoti mokėjimo už paslaugas dydžiai ar skaičiavimo principai.

Palyginimui pateikiame Šiaulių m. ir kitų savivaldybių nustatytų mokėjimo už socialines paslaugas dydžių pavyzdžius (žr. 11 lentelę).

11 lentelė. Šiaulių m. ir kitų savivaldybių nustatytų mokėjimo už socialines paslaugas dydžių pavyzdys

Paslauga	Šiaulių miesto savivaldybėje	Vilniaus miesto savivaldybė	Kauno miesto savivaldybė
Mokėjimo už socialinę priežiūrą dydis asmeniui:	Pavyzdžiui, kai vieno gyvenančio asmens pajamos yra didesnės už VRP trigubą dydį, bet mažesnės už VRP keturgubą dydį, mokėjimo už socialinę priežiūrą dydis yra 10 procentų asmens pajamų“	Mokestis už per mėnesį suteiktą pagalbą į namus asmeniui (šeimai) (M) apskaičiuojamas sudedant suteiktų paslaugų įkainius (I), padaugintus iš suteiktų paslaugų skaičiaus (S), pagal formulę: M = SUM (I x S), $I = (P \times K_{val}) \times K_{koef}$, P – paslaugos teikimo trukmė valandomis; K _{val} – pagalbos į namus valandos kaina eurai; K _{koef} – pagalbos į namus valandos kainos kompensavimo koeficientas	Pavyzdžiui, asmens, kurio pajamos (vidutinės šeimos pajamos, tenkančios vienam šeimos nariui) yra didesnės už 2,5 valstybės remiamų pajamų dydžių, bet neviršija 3 valstybės remiamų pajamų dydžių, mokėjimo už socialinę priežiūrą dydis mėnesiui yra 0,125 valstybės remiamų pajamų dydžio.
Mokėjimo už dienos socialinę globą dydis	„kai vieno gyvenančio asmens pajamos yra didesnės už VRP trigubą dydį, mokėjimo už dienos socialinę globą dydis neturi viršyti 20 procentų asmens pajamų.	Vieno gyvenančio asmens 20 procentų asmens pajamų; Asmens, gyvenančio šeimoje, kurios pajamos vienam šeimos nariui yra mažesnės už VRP trigubą dydį, 20 procentų asmens pajamų;	Asmens, kurio pajamos yra didesnės už 1,5 valstybės remiamų pajamų dydžio, bet neviršija 2 valstybės remiamų pajamų dydžių, mokėjimo už dienos socialinę globą dydis yra 0,15 valstybės remiamų pajamų dydžio.

⁵⁷ Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 3 d. sprendimu Nr. T-155 (2020 m. vasario 6 d. sprendimo Nr. T-36 redakcija).

⁵⁸ Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2006 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 583 (2017 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. 1115 redakcija su vėlesniais pakeitimais).

⁵⁹ Ten pat, 58.

		Asmens, gyvenančio šeimoje, kurios pajamos vienam šeimos nariui yra didesnės už VRP trigubą dydį, 30 procentų asmens pajamų.	
--	--	---	--

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal teisės aktus

Vertinant, ar asmens mokėjimo dydis už reikalingas socialines paslaugas buvo nustatytas ir įformintas teisingai, pasirinkome ir analizavome 33 audito pavyzdžius iš 574 bendro Prašymų registro. Audito pavyzdžiai buvo pasirinkti tiek socialinės dienos globos, tiek trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos atvejais:

- 25 atvejai iš dienos socialinės globos (apimant integralią pagalbą į namus, globą asmens namuose, institucijoje ir laikiną atokvėpį);
- 8 atvejai iš trumpalaikės / ilgalaikės socialinės globos paslaugų.

Dienos socialinė globa

Dienos socialinės globos (apimant integralią pagalbą į namus, globą asmens namuose, institucijoje ir laikiną atokvėpį) atvejais audituojamu laikotarpiu mokėjimo dydžio skaičiavimo ir įforminimo neatitikimų nenustatėme.

Mokėjimo už dienos socialinę globą dydis buvo nustatomas tokia tvarka:

- atliktas asmens (šeimos) finansinių galimybių mokėti už paslaugas vertinimas užpildant patvirtintą formą⁶⁰, įvertinant informaciją apie asmens gaunamas pajamas ir nustatytus specialiuosius poreikius (NDNT informacinė sistema, gyventojų registro duomenų bazė, SODRA duomenų bazė);
- apskaičiuotas asmens mokamas dydis individualiai pagal asmens gaunamas pajamas, atsižvelgiant į Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos apraše⁶¹ nustatytus VRD dydžius. Taip pat konkretus mokamas dydis buvo nustatomas proporcingai teikiamos socialinės globos trukmei, pavyzdžiui:

12 lentelė. Apskaičiuotų mokėjimo dydžių už dienos socialinę globą pavyzdys

<i>Gavėjas Nr. 1</i>	<i>Finansinės galimybės vertintos 2021 m. sausio mėn.</i>
	Skirta integrali pagalba asmens namuose 4 val. per dieną, 5 kartus per savaitę Šeimos pajamos sudarė 1203,37 Eur, todėl mokamas dydis negali viršyti 40 proc. asmens pajamų – šiuo atveju 281,09 Eur/ mėn. 1 val. kaina* 1,68 Eur, pavyzdžiui, asmuo už suteiktas 24 val. paslaugų per mėnesį sumokėjo 40,32 Eur.
<i>Gavėjas Nr. 2</i>	Finansinės galimybės vertintos 2021 m. liepos mėn. Skirta integrali pagalba asmens namuose 4 val. per dieną, 5 kartus per savaitę Asmens pajamos sudarė 588,98 Eur, todėl mokamas dydis negali viršyti 20 proc. asmens pajamų – šiuo atveju 117,8 Eur/ mėn. 1 val. kaina* 0,70 Eur, pavyzdžiui, asmuo už suteiktas 40 val. paslaugų per mėnesį sumokėjo 28,05 Eur.
<i>Gavėjas Nr. 3</i>	Finansinės galimybės vertintos 2022 m. balandžio mėn.

⁶⁰ Dienos socialinės globos ir slaugos paslaugų asmens namuose organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Savivaldybės tarybos 2019 m. rugsėjo 5 d. sprendimu Nr. T-364 (2020 m. vasario 6 d. sprendimo Nr. T-39 redakcija), 3 priedas.

⁶¹ Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 3 d. sprendimu Nr. T-155 (2020 m. vasario 6 d. sprendimo Nr. T-36 redakcija).

Skirta dienos socialinė globa asmens namuose iki 8 val. per dieną 5 kartus per savaitę

Asmens pajamos sudarė 791,51 Eur, todėl mokamas dydis negali viršyti 20 proc. asmens pajamų – šiuo atveju 158,3 Eur/ mėn.

1 val. kaina* 0,95 Eur, pavyzdžiui, asmuo už suteiktas 160 val. paslaugų per mėnesį sumokėjo 152 Eur.

*apskaičiuojant 1 valandos kainą buvo naudojamas nustatytas 2021 m. vidutinis mėnesinis darbo val. skaičius – 167,4 val., 2022 m. – 166,8 val. ir asmeniui nustatytas maksimalus mokėjimo dydis.

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal analizės duomenis

- pasikeitus asmens (šeimos) pajamoms, buvo iš naujo įvertinamos asmens finansinės galimybės ir nustatomas mokėjimo už paslaugas dydis.

Tačiau pastebėjome, kad po audituojamo laikotarpio, t. y. nuo 2022 m. liepos mėn. asmens mokėjimo už dienos socialinės globos asmens namuose paslaugas dydžiui nustatyti pradėtas taikyti kitoks skaičiavimo principas, nors nei Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo⁶², nei Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo⁶³ nuostatos dėl mokėjimo dydžio priklausomai nuo asmens pajamų nesikeitė. Todėl neaišku, kokių pagrindų asmens mokamas dydis pradėtas skaičiuoti kaip procentinis dydis nuo socialinių paslaugų kainos (žemiau esančio pavyzdžio B variantas), bet ne pagal asmens pajamas kaip numatyta teisės aktuose⁶⁴ (A variantas). Mokėjimo dydį skaičiuojant kaip procentinį dydį nuo kainos, asmeniui priskaičiuojama didesnė mokėtina suma, pavyzdžiui:

13 lentelė. Asmens mokomų dydžių skirtumų dėl pakeistos mokėjimo už dienos socialinę globą pavyzdys

	Asmens mokamas dydis	A) Pagal nustatytą tvarką	B) Faktinis dydis nuo 2022-07-01
<i>Gavėjas Nr. 1: 2022 m. šeimos pajamos sudarė 1655 Eur, paslaugas gauna 4 val. per dieną, 5 kartus per savaitę.</i>	50 proc. asmens pajamų – šiuo atveju maksimalus dydis 470 Eur/ mėn., jei paslaugas gautų 10 val. per parą, 7 dienas per savaitę	1 val. kaina – 2,82 Eur (470 / 166,8 val.) Per mėnesį paslaugos teiktos 80 val., tai asmens sumokama suma sudarytų – 225,6 Eur	1 val. kaina – 3,85 Eur (7,7 * 50 proc.) Per mėnesį paslaugos teiktos 80 val., tai asmens sumokama suma sudarytų – 308 Eur (t. y. 82,4 Eur daugiau)
<i>Gavėjas Nr. 2: 2022 m. asmens pajamos sudarė 982 Eur, paslaugas gauna 4 val. per dieną, 5 kartus per savaitę.</i>	Ne daugiau 20 proc. asmens pajamų – šiuo atveju 196,4 Eur/ mėn., jei paslaugas gautų 10 val. per parą, 7 dienas per savaitę	1 val. kaina – 1,18 Eur (196,4 / 166,8 val.) Per mėnesį paslaugos teiktos 88 val., tai asmens sumokama suma sudarytų – 103,84 Eur	1 val. kaina – 1,54 Eur (7,7 * 20 proc.) Per mėnesį paslaugos teiktos 88 val., tai asmens sumokėta suma sudarė – 135,52 Eur (t. y. 31,68 Eur daugiau)
<i>Gavėjas Nr. 3: 2022 m. asmens pajamos sudarė 488 Eur; paslaugas gauna</i>	Ne daugiau 20 proc. asmens pajamų – šiuo atveju 97,6 Eur/ mėn., jei paslaugas gautų 10	1 val. kaina – 0,59 Eur (97,6 / 166,8 val.) Per mėnesį paslaugos teiktos 88 val., tai asmens	1 val. kaina – 1,54 Eur (7,7 * 20 proc.) Per mėnesį paslaugos teiktos 88 val., tai asmens sumokėta suma sudarė –

⁶² Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2006 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 583 (2017 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. 1115 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 29 p.

⁶³ Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 3 d. sprendimu Nr. T-155 (2020 m. vasario 6 d. sprendimo Nr. T-36 redakcija), 27 p.

⁶⁴ Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2006 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 583 (2017 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. 1115 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 29 p.; Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 3 d. sprendimu Nr. T-155 (2020 m. vasario 6 d. sprendimo Nr. T-36 redakcija), 27 p.

4 val. per dieną, 5 kartus per savaitę.	5 val. per parą, 7 dienas per savaitę	sumokama suma sudarytų – 51,92 Eur	135,52 Eur (t. y. 83,6 Eur daugiau)
---	---------------------------------------	------------------------------------	-------------------------------------

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal analizės duomenis

Trumpalaikė ir ilgalaikė socialinė globa

Vertinant asmeniui nustatytų mokėjimo dydžių už trumpalaikės ar ilgalaikės socialinės globos paslaugas atitikimą Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo nuostatomis audituojamu laikotarpiu netikslumų nenustatyta.

Mokėjimo už trumpalaikę ar ilgalaikę socialinę globą dydis buvo nustatomas tokia tvarka:

- atliktas asmens (šeimoms) finansinių galimybių mokėti už paslaugas vertinimas, užpildant patvirtintą formą⁶⁵, įvertinant asmens informaciją apie gaunamas pajamas ir nustatytus specialiuosius poreikius (NDNT informacinė sistema, gyventojų registro duomenų bazė, SODRA duomenų bazė, NTR duomenų bazės registras dėl asmens turto įvertinimo);
- apskaičiuotas asmens mokamas dydis individualiai pagal asmens gaunamas pajamas: 80 proc. asmens pajamų, 100 proc. slaugos ar priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinės kompensacijos, ilgalaikės globos atveju įvertinama ir turimo turto dalis, pavyzdžiui:

14 lentelė. Apskaičiuotų mokėjimo dydžių už trumpalaikę ar ilgalaikę socialinę globą pavyzdys

<i>Gavėjas Nr. 1</i>	<i>Finansinės galimybės vertintos 2022 m. birželio mėn.</i>	<i>2022 m. liepos mėn. pasikeitus asmens pajamos perskaičiuotos finansinės galimybės:</i>
	Skirta trumpalaikė globa Šiaulių miesto savivaldybės globos namuose	
	Nustatytas mokamas dydis – 550 Eur Savivaldybės finansuojama dalis iš valstybės tikslinių dotacijų – 439 Eur	Nustatytas mokamas dydis – 589 Eur Finansuojama dalis – 400 Eur
<i>Gavėjas Nr. 2</i>	<i>Finansinės galimybės vertintos 2021 m. kovo mėn.</i>	<i>2022 m. liepos mėn. pasikeitus asmens pajamos perskaičiuotos finansinės galimybės:</i>
	Skirta ilgalaikė globa VšĮ Beržėnų senjorų namuose	
	Nustatytas mokamas dydis – 507 Eur Savivaldybės finansuojama dalis iš valstybės tikslinių dotacijų – 293 Eur	Nustatytas mokamas dydis – 527 Eur Savivaldybės finansuojama dalis iš valstybės tikslinių dotacijų – 373 Eur
	Turto mokesčio nėra	
<i>Gavėjas Nr. 3</i>	<i>Finansinės galimybės vertintos 2022 m. birželio mėn.</i>	<i>2022 m. liepos mėn. pasikeitus asmens pajamos perskaičiuotos finansinės galimybės:</i>
	Skirta ilgalaikė globa UAB „Kitada“ globos namuose	
	Nustatytas mokamas dydis – 559 Eur Savivaldybės finansuojama dalis iš valstybės tikslinių dotacijų – 601 Eur	Nustatytas mokamas dydis – 598 Eur Savivaldybės finansuojama dalis iš valstybės tikslinių dotacijų – 448 Eur
	Turto mokeskis – 219 Eur	Turto mokeskis – 219 Eur

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal analizės duomenis

⁶⁵ Dienos socialinės globos ir slaugos paslaugų asmens namuose organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Savivaldybės tarybos 2019 m. rugsėjo 5 d. sprendimu Nr. T-364 (2020 m. vasario 6 d. sprendimo Nr. T-39 redakcija), 3 priedas.

- pasikeitus asmens (šeimos) pajamoms, buvo iš naujo įvertinamos asmens finansinės galimybės ir nustatomas mokėjimo už paslaugas dydis.

Socialinė priežiūra (Pagalba į namus)

Mokėjimo už socialinę priežiūrą dydis, kaip ir dienos socialinės globos atveju, nustatomas atsižvelgiant į asmens (šeimos) pajamas bei į VRP dydžius.

Asmens mokėjimo už socialines priežiūros paslaugas nustatyto dydžio vertinamas buvo atliktas tų pačių *pagalbos į namus* 18 audito pavyzdžių atveju, t. y. po 6 audito pavyzdžius iš Socialinių paslaugų centrui, Šiaulių Vyskupijos Caritui ir VšĮ „Nuoširdus rūpestis“ pateiktų prašymų.

Socialinių paslaugų centras buvo vienintelis pagalbos į namus paslaugos teikėjas iki 2022 metų. Pagal SPIS duomenis, ši paslauga asmenims skiriama nuo 1999 metų. Nuo 2022 metų prisijungus ir kitiems privatiems paslaugos teikėjams, Savivaldybės administracijos direktorius patvirtino bendrą Asmens (šeimos) finansinių galimybių mokėti už socialinę priežiūrą vertinimo formą⁶⁶ (toliau – forma) ir pavedė pagal ją Savivaldybės biudžetinėms įstaigoms, kurios teikia akredituotas socialinės priežiūros paslaugas, atlikti asmens (šeimos) finansinių galimybių mokėti už socialines paslaugas vertinimus.

Nustatyta, kad Socialinių paslaugų centro paskirti socialiniai darbuotojai asmens finansinių galimybių vertinimui audituojamu laikotarpiu neturėjo aiškios mokėjimų įforminimo tvarkos. Asmens finansinių galimybių vertinimas buvo atliekamas pildant atskirą lentelę arba ant Prašymo formos priedo „Informacija apie asmens (šeimos) pajamas“, nurodant „ranka“ pagal pajamas paskaičiuotą maksimalų mokėjimo dydį ir nustatomą priklausantį mokėjimo įkainį už 1 val.

2022 metais Savivaldybės administracijos direktoriui įsakymu patvirtino bendrą vertinimo formą, tačiau Socialinių paslaugų centras jos nenaudojo.

Socialinių paslaugų centre mokėjimo už socialinę priežiūrą įkainio dydžio nustatymo tvarka taip pat buvo neaiški. Taikomi mokėjimo dydžiai, atsižvelgiant į paslaugos teikėjo kainą bei asmens gaunamas pajamas, buvo paskirstyti į kelias kategorijas, pavyzdžiui, kai galiojo patvirtinta pagalbos į namus paslaugos kaina 3,98 Eur/val., asmenims buvo taikomi tokie įkainių dydžiai:

- 0,99 Eur (arba 25 proc. kainos), kai asmens gaunamos pajamos siekė nuo 2VRP iki 3VRP;
- 1,99 Eur (arba 50 proc. kainos), kai asmens gaunamos pajamos siekė nuo 3VRP iki 4VRP;
- 3,98 Eur, kai pajamos daugiau nei 4 VRP.

Šio įkainių apskaičiavimo ir taikymo principo Socialinių paslaugų centro darbuotojai pakomentuoti negalėjo. Savivaldybės taryba yra patvirtinusi konkrečius asmens mokamus dydžius nuo asmens gaunamų pajamų, pvz., *kai vieno gyvenančio asmens pajamos yra didesnės už VRP trigubą dydį, bet mažesnės už VRP keturgubą dydį, mokėjimo už socialinę priežiūrą dydis yra 10 procentų asmens pajamų.*

2022 metais pagalbos į namus paslaugas pradėjus vykdyti ir kitiems akredituotiems teikėjams, kurie yra ne Savivaldybės įstaigos. Šių įstaigų paslaugos gavėjų finansinių galimybių vertinimus atliko Socialinių paslaugų skyriaus darbuotojai. Finansinių galimybių vertinimas atliktas pagal Savivaldybės administracijos direktorius patvirtintą formą.

⁶⁶ Asmens (šeimos) finansinių galimybių mokėti už socialinę priežiūrą vertinimo forma, patvirtinta Savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. A-335.

Asmens mokamas dydis apskaičiuotas individualiai pagal asmens gaunamas pajamas ir atsižvelgiant į Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos apraše⁶⁷ nustatytus VRP dydžius. Konkretus mokamas dydis buvo nustatomas proporcingai teikiamos pagalbos į namus valandų skaičiui, pvz.:

15 lentelė. Finansinių galimybių vertinimus atliekant Socialinių paslaugų skyriaus darbuotojams, apskaičiuotų mokėjimo dydžių už socialinę priežiūrą (Pagalba į namus) pavyzdžiai

	Asmens mokamas dydis	Faktiškai sumokėta suma už paslaugas per mėnesį
<i>Gavėjas Nr. 1: 2022 m. asmens pajamos sudarė 682,64 Eur.</i>	Pagal pajamų dydį asmens mokama suma už paslaugas 20 proc. t. y. 682,64*20 proc. = 136,53 Eur Kadangi maksimalus pagalbos į namus mėnesio valandų skaičius – 40, todėl 1 val. kaina 3,41 Eur.	1 val. kaina – 3,41 Eur Per mėnesį paslaugos teiktos 10 val., tai asmens sumokama suma sudarė–34,1 Eur
<i>Gavėjas Nr. 2: 2022 m. asmens pajamos sudarė 511,08 Eur,</i>	Pagal pajamų dydį asmens mokama suma už paslaugas 10 proc. t. y. 511,08*10 proc. = 51,11 Eur Kadangi maksimalus pagalbos į namus mėnesio valandų skaičius – 40, todėl paskaičiuota 1 val. kaina 1,28 Eur	1 val. kaina – 1,28 Eur Per mėnesį paslaugos teiktos 12 val., tai asmens sumokama suma sudarė –15,36 Eur

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal analizės duomenis

Pastebėjome, kad dėl taikytų skirtingų skaičiavimo būdų, skyrėsi ir asmenų sumokamos sumos. Kai asmens pajamos didesnės už 3 VRP, nustatytas⁶⁸ asmens mokėjimo dydis turi būti 10 proc. pajamų, tačiau asmens, pavyzdžiui, gaunančio 420 Eur mėnesinių pajamų, mokėtinas dydis skirtingiems paslaugų teikėjams už tą patį pagalbos į namus paslaugos valandų skaičių apskaičiuojamas nevienodai (žr. 16 lentelę).

16 lentelė. Asmens mokamų dydžiai už pagalbos į namus paslaugą skirtingose įstaigose 2022 m. balandžio mėn. pavyzdys

Paslaugos teikėjas	Taikytinas mokėjimo dydis, kai pajamos 420 Eur	Paslaugos teiktos 20 val., kai normatyvas per mėnesį 40 val.*	Patvirtintas paslaugos įkainis už val.	Įstaigų skaičiuotas mokėjimo dydis 2022 m. balandžio mėn.	Asmens mokamo dydžio skirtumas, palyginus su nustatytoju	Savivaldybės finansuojama dalis (likutis iki maksimalaus kompensotino išlaidų dydžio)
Socialinių paslaugų centras	420 Eur x 10 proc. = 42 Eur	21 Eur	3,98 Eur	1,99 Eur (50 proc. įkainio**) x 20 = 39,8 Eur/ mėn.	-18,8 Eur	
VšĮ „Nuoširdus rūpestis“			6,45 Eur	42 Eur/40 val. x20 val. = 21 Eur/ mėn. (1,05 Eur/h)	0	6,45 x 20 val. = 129 – 21 Eur =108 Eur
Šiaulių vyskupijos Caritas			6,50 Eur	42 Eur/40 val. x20 val. = 21 Eur/ mėn. (1,05 Eur/h)	0	6,50 x 20 val. = 130 – 21 Eur =109 Eur

* Savivaldybės taryba nėra numačiusi proporcijos mokėjimo dydžiui taikymo.

** Toks proporcijos taikymas nei Savivaldybės, nei įstaigos nėra reglamentuotas

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal analizės duomenis

⁶⁷ Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 3 d. sprendimu Nr. T-155 (2020 m. vasario 6 d. sprendimo Nr. T-36 redakcija).

⁶⁸ Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 3 d. sprendimu Nr. T-155 (2020 m. vasario 6 d. sprendimo Nr. T-36 redakcija), 18 p.

Po audituojamo laikotarpio, nuo 2022 m. liepos mėn. Socialinių paslaugų skyrius pradėjo taikyti kitą asmens mokėjimo už pagalbą į namus paslaugas dydžio apskaičiavimo principą, t. y. asmens mokamas dydis pradėtas skaičiuoti kaip procentinis dydis nuo socialinių paslaugų kainos.

Nuo 2022 m. rugsėjo mėn., patvirtinus naują biudžetinių įstaigų socialinių paslaugų ir kainų sąrašą⁶⁹, Socialinių paslaugų centras pradėjo taikyti naujus fiksuotus įkainius, atsižvelgiant į padidėjusią kainą. Nors nuo 2022 m. rugsėjo mėn. patvirtintos 1 valandos kainos už pagalbą į namus visose trejose įstaigose beveik susivienodino, tačiau dėl taikomų skirtingų skaičiavimo principų, dar daugiau išryškėjo asmens mokamos dalies skirtumai. Pavyzdžiui, rugsėjo mėn. to paties asmens, gaunančio didesnes pajamas – 490 Eur pajamų per mėnesį, už 20 val. teiktų pagalbą į namus paslaugų priklausomai nuo paslaugos teikėjo mokėtina suma siektų nuo 12,9 iki 49 Eur. Savivaldybės tarybos nustatytas mokėjimo dydis išliko tas pats – kai pajamos didesnės nei 3 VRP, asmens mokamas dydis sudarė 10 proc. pajamų.

17 lentelė. Asmens mokamų dydžiai už pagalbą į namus paslaugą skirtingose įstaigose 2022 m. rugsėjo mėn. pavyzdys

Paslaugos teikėjas	Taikytinas mokėjimo dydis, kai pajamos 490 Eur	Paslaugos teiktos 20 val., kai normatyvas per mėnesį 40 val.*	Patvirtintas paslaugos įkainis už val.	Įstaigų skaičiuotas mokėjimo dydis 2022 m. rugsėjo mėn.	Asmens mokamo dydžio skirtumas, palyginus su nustatytu	Savivaldybės finansuojama dalis (likutis iki maksimalaus kompensotino išlaidų dydžio)
Socialinių paslaugų centras	490 Eur x 10 proc. = 49 Eur	24,5 Eur	6,40 Eur	3,2 Eur (50 proc. įkainio**) x 20 = 64 Eur/mėn., tačiau asmuo moka ne daugiau 10 proc. pajamų, t. y. 49 Eur	+ 24,5 Eur	
VšĮ „Nuoširdus rūpestis“			6,45 Eur	6,45 Eur *10 proc. *20 val. = 12,9 Eur/mėn. (0,645 Eur/h)	-11,6 Eur	6,45 x 20 val. = 129 – 13 = 116,0 Eur
Šiaulių vyskupijos Caritas			6,50 Eur	6,5 Eur *10 proc. *20 val. = 13 Eur/mėn. (0,65 Eur/h)	-11,5 Eur	6,50 x 20 val. = 130 – 13 = 117,0 Eur

* Savivaldybės taryba nėra numaciusi proporcijos mokėjimo dydžiui taikymo.

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal analizės duomenis

Pastebėjome, kad Socialinių paslaugų skyriui skaičiuojant asmens mokamą dydį kaip procentinį dydį nuo socialinių paslaugų kainos, asmeniui apskaičiuojamas mažesnis mokamas dydis nei nustatytas, todėl padidėja Savivaldybės finansuojama kainos dalis. Pagal Socialinių paslaugų centro taikomą skaičiavimo principą, buvo pasiekama riba, kai asmuo gaudamas 16 ar 40 valandų mokės tą pačią sumą.

Audito metu taip pat vertinome, ar asmens (šeimos) ir Savivaldybės tarpusavio teisės ir pareigos buvo reglamentuojamos rašytine sutartimi. Socialinių paslaugų skyriuje buvo peržiūrėtos socialinių paslaugų gavėjų bylos, informacija tikrinta Savivaldybės dokumentų valdymo sistemoje ir pokalbių metu su Socialinių paslaugų skyriaus darbuotojais.

⁶⁹ Biudžetinių įstaigų socialinių paslaugų ir kainų sąrašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos sprendimu T-30 (2022 rugsėjo 1 d. sprendimo Nr. T-333 redakcija).

Nustatėme, kad asmens (šeimos) ir Savivaldybės tarpusavio teisės ir pareigos dėl mokėjimo už socialines paslaugas nėra reglamentuotos rašytine sutartimi, tačiau Savivaldybės administracija:

- su socialinės globos paslaugų teikėjais (išskyrus Savivaldybės biudžetines įstaigas, kurios finansuojamos tiesiogiai pagal biudžeto asignavimų valdytojų patvirtintas programas) dėl kiekvieno kliento (paslaugų gavėjo) sudarė finansavimo sutartis, kurių pavyzdinės formos patvirtintos Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu⁷⁰. Paslaugų teikėjai įsipareigojo ne vėliau kaip per 5 kalendorines dienas ir ne vėliau kaip iki socialinės globos asmeniui teikimo pradžios su asmeniu pasirašyti sutartį, kurioje turi būti nurodytos socialinės globos teikimo sąlygos, teikimo laikas, abiejų šalių teisės, pareigos, atsakomybė ir kitos sąlygos;
- su socialinės priežiūros teikėjais pasirašė akredituotų socialinės priežiūros paslaugų finansavimo sutartis⁷¹, kurių pavyzdinė forma patvirtinta Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu⁷². Socialinės priežiūros teikėjai įsipareigojo sudaryti akredituotos paslaugos teikimo sutartį su paslaugos gavėju ar jo atstovais ne vėliau kaip pirmąją paslaugų teikimo dieną.

Peržiūrėję socialinės globos paslaugų gavėjų bylas Savivaldybės globos namuose, Socialinių paslaugų centre ir Šiaulių vyskupijos Carite, nustatėme, kad visos įstaigos su asmeniu (paslaugų gavėju ar įgaliotu atstovu) pasirašė paslaugų teikimo sutartis, kuriose nurodytos atitinkamos socialinės globos teikimo sąlygos, teikimo laikas, abiejų šalių teisės, pareigos, atsakomybė ir kitos sąlygos.

Peržiūrėję socialinės priežiūros paslaugų (pagalbos į namus) gavėjų bylas, nustatėme, kad Socialinių paslaugų centras pasirašė paslaugų teikimo sutartis, kuriose nurodytos atitinkamos socialinės priežiūros teikimo sąlygos. Tačiau Šiaulių vyskupijos Caritas dėl *Pagalbos į namus* paslaugų, nesudarė sutarčių su paslaugos gavėjais ar jo atstovais, t. y. nesivadovavo pasirašytos su Savivaldybės administracija Akredituotų socialinės priežiūros paslaugų finansavimo sutarties⁷³ 14.3 punktu.

VšĮ „Nuoširdus rūpestis“ nesudarė galimybės peržiūrėti bylas, todėl negalėjome įsitikinti, ar paslaugos teikėjas pasirašydavo paslaugos teikimo sutartis su paslaugos gavėjais.

Socialinės paslaugos finansuojamos iš Savivaldybės biudžeto arba iš valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų. Socialinės globos teikimo asmeniui su sunkia negalia valstybės biudžeto lėšų dalis, skiriama konkrečiam asmeniui socialinei globai finansuoti, priklauso nuo asmens finansinių galimybių mokėti už socialines paslaugas ir socialinės globos kainos skirtumo⁷⁴.

Pagal Socialinių paslaugų skyriaus pateiktus duomenis, 2019–2021 metų laikotarpiu į Savivaldybės biudžetą buvo gauta 4 513,7 tūkst. Eur valstybės tikslinių dotacijų, finansuojant paslaugas asmenims

⁷⁰ Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. birželio 6 d. įsakymas Nr. A-950 „Dėl ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos finansavimo sutarčių formų patvirtinimo“ (2022 m. vasario 15 d. įsakymo Nr. A-238 redakcija).

⁷¹ 2022 m. kovo 17 d. akredituotų socialinės priežiūros paslaugų finansavimo sutartis Nr. SŽ-333 ir 2022 m. kovo 18 d. akredituotų socialinės priežiūros paslaugų finansavimo sutartis Nr. SŽ-354.

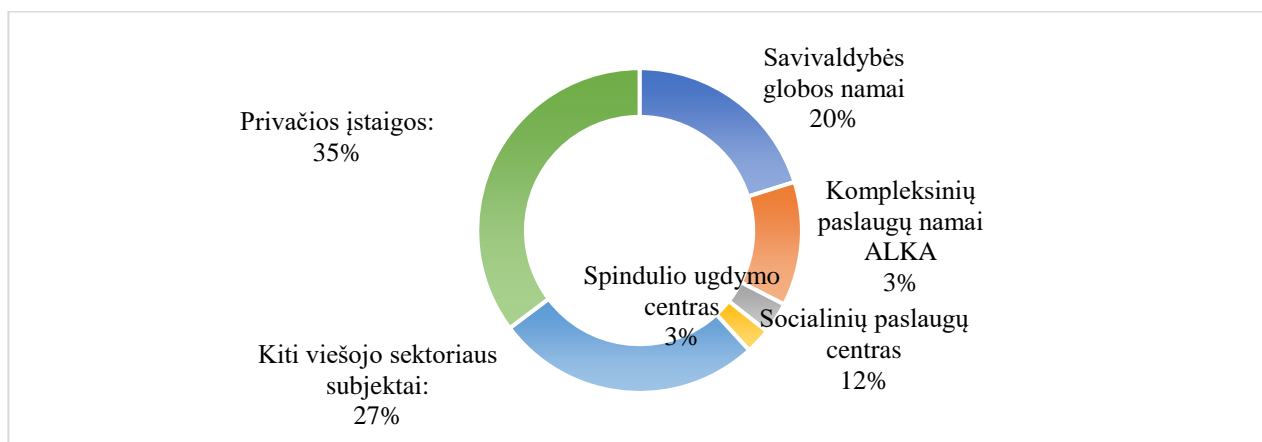
⁷² Savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. vasario 25 d. įsakymas Nr. A-335 „Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. gruodžio 3 d. įsakymo Nr. A-1959 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės socialinės priežiūros paslaugų akreditavimo ir teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“.

⁷³ 2022 m. kovo 18 d. Akredituotų socialinės priežiūros paslaugų finansavimo sutarties Nr. SŽ-354, 14.3 p.

⁷⁴ Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodika, patvirtinta Vyriausybės 2006 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. 978, 10 p.

su sunkia negalia. Socialines paslaugas teikiančioms įstaigoms 2021 metais buvo paskirstyta 1 985,0 tūkst. Eur valstybės tikslinių dotacijų (žr. 6 pav.).

6 pav. 2021 metų valstybės tikslinių dotacijų pasiskirstymo dalis pagal įstaigas

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Socialinių paslaugų skyriaus pateiktus duomenis

Socialinių paslaugų skyriaus pateiktais duomenimis, 2022 m. I pusmetį į Savivaldybės biudžetą buvo gauta 1 122,7 tūkst. Eur valstybės tikslinių dotacijų.

2.3. Laukiančiųjų eilėje sąrašų sudarymui ir administravimui turėtų būti skiriama daugiau dėmesio

Nustatant asmens socialinių paslaugų poreikį, prioritetas teikiamas alternatyvioms institucinei ilgalaikiai socialinei globai stacionarioje socialinės globos įstaigoje paslaugoms, teikiamoms bendruomenėje, – socialinei priežiūrai, trumpalaikiai socialinei globai, dienos socialinei globai asmens namuose, dienos centre, ilgalaikiai (trumpalaikiai) socialinei globai grupinio gyvenimo namuose⁷⁵.

Jei globos namuose nėra laisvų vietų, asmuo yra įrašomas į savivaldybės eilę ilgalaikiai socialinei globai gauti. Eilėje laukiančiam asmeniui sprendimą priėmusi savivaldybė turi siūlyti teikti alternatyvias socialines paslaugas, geriausiai atitinkančias asmens poreikius⁷⁶.

Asmenų eilę ilgalaikiai socialinei globai gauti sudaroma pagal sprendimų dėl socialinės globos skyrimo priėmimo datą. Jeigu sprendimai skirti socialinę globą priimami tą pačią dieną dėl kelių asmenų, atsižvelgiama ir į prašymo pateikimo datą⁷⁷.

Audito metu vertinome, ar Savivaldybės administracija imasi priemonių, siekdama užtikrinti ar pagreitinti pageidaujamų (reikalingų) socialinių paslaugų gavimą. Laikėmės nuostatos, kad Savivaldybės administracijos priemonės buvo pakankamos, kai :

- plečiamas akredituotų socialinės priežiūros paslaugų teikėjų skaičius;
- eilėje laukiančiam asmeniui siūlomos alternatyvios socialinės paslaugos, geriausiai atitinkančios asmens poreikius, arba siūloma kita socialinių paslaugų įstaiga, teikianti analogiškas paslaugas iš Savivaldybės akredituotų socialinių paslaugų teikėjų ar licenciją turinčių globos įstaigų teikėjų sąrašo.

⁷⁵ Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašas, patvirtintas Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-94 (2021 m. sausio 22 d. įsakymo Nr. A1-56 redakcija), 31 p.

⁷⁶ *Ten pat*, 75, 68 p.

⁷⁷ *Ten pat*, 75, 69 p.

Socialinės priežiūros paslaugas teikia įstaigos, kurioms Savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtinta tvarka suteikta teisė teikti akredituotas socialinės priežiūros paslaugas. Šiaulių miesto savivaldybės socialinės priežiūros paslaugų akreditavimo ir teikimo tvarka⁷⁸ buvo patvirtinta 2021 m. gruodžio 3 d.

Pagal audito metu surinktą informaciją, per 2021–2022 m. I pusmetį 12 įstaigų (įskaitant ir Savivaldybės įstaigas) buvo suteikta teisė teikti akredituotas socialinės priežiūros paslaugas senyvo amžiaus asmenims ir darbingo amžiaus asmenims su negalia (žr. 18 lentelę).

18 lentelė. Akredituotos socialinės priežiūros paslaugų įstaigos 2021–2022 m. I pusmetį

Eil. Nr.	Teikėjas	Pagrindas	Paslaugos	Ar sudaryta socialinės priežiūros paslaugų išlaidų finansavimo sutartis?
1.	Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Šiaulių viltis“	2021-12-22 įsakymas Nr. A-2065	Pagalba į namus	Ne
			Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas, ir (ar) atkūrimas	Ne
2.	Šiaulių vyskupijos Caritas	2021-12-22 įsakymas Nr. A-2075	Pagalba į namus	Taip
3.	VšĮ Žmogiškųjų išteklių stebėsenos ir plėtros biuras	2021-12-22 įsakymas Nr. A-2079	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas, ir (ar) atkūrimas	Ne
			Psichosocialinė pagalba	Ne
4.	VšĮ „Motinos Teresės šeimų namai“	2021-12-27 įsakymas Nr. A-2103	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas, ir (ar) atkūrimas	Ne
5.	Šiaulių miesto savivaldybės socialinių paslaugų centras	2021-12-28 įsakymas Nr. A-2108	Pagalba į namus	Finansuojama SVP priemonėmis
			Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas, ir (ar) atkūrimas	Finansuojama SVP priemonėmis
			Laikinas apnakvindinimas	Finansuojama SVP priemonėmis
			Apgyvendinimas nakvynės namuose	Finansuojama SVP priemonėmis
6.	Šiaulių miesto savivaldybės globos namai	2021-12-28 įsakymas Nr. A-2119	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas, ir (ar) atkūrimas	Finansuojama SVP priemonėmis
			Apgyvendinimas savarankiškuose gyvenimo namuose	Finansuojama SVP priemonėmis
			Apgyvendinimas apsaugotame būste	Finansuojama SVP priemonėmis
7.	VšĮ Šiaurės Lietuvos kolegija	2021-12-31 įsakymas Nr. A-2141	Pagalba į namus	Ne
			Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas, ir (ar) atkūrimas	Ne
			Psichosocialinė pagalba	Ne
8.	Asociacija MINTIES BITĖS	2021-12-31 įsakymas Nr. A-2142	Psichosocialinė pagalba	Ne
9.	VšĮ Socialinių inovacijų centras	2021-12-31 įsakymas Nr. A-2143	Psichosocialinė pagalba	Ne
10.	VšĮ Nacionalinis socialinės integracijos institutas	2022-01-07 įsakymas Nr. A-24	Pagalba į namus	Ne
11.	VšĮ „Nuoširdus rūpestis“	2022-01-31 įsakymas Nr. A-127	Pagalba į namus	Taip
12.	Asociacija „Bačiūnų bendruomenė“	2022-02-17 įsakymas Nr. A-249	Pagalba į namus	Taip (nutraukta)
			Laikinas atokvėpis	Ne

⁷⁸ Šiaulių miesto savivaldybės socialinės priežiūros paslaugų akreditavimo ir teikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. A-1959.

Savivaldybės administracija, įvertinusi savo finansines galimybes ir akredituotos socialinės priežiūros paslaugų poreikį Savivaldybės gyventojams, su įstaiga, kuriai buvo suteikta teisė teikti akredituotą socialinę priežiūrą, sudaro socialinės priežiūros paslaugų išlaidų finansavimo sutartį⁷⁹. Audituojamu laikotarpiu buvo pasirašytos 3 socialinės priežiūros paslaugų išlaidų finansavimo sutartys⁸⁰, iš kurių viena sutartis, t. y. su asociacija „Bačiūnų bendruomenė“, abipusiu sutarimu buvo nutraukta.

Socialinės globos paslaugas teikia įstaigos, kurioms Socialinių paslaugų priežiūros departamento nustatyta tvarka yra išduotos atitinkamos rūšies licencijos socialinės globos teikimui.

2021 metais už socialinės globos asmens namuose paslaugų teikimą buvo atsakingos tik Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos, o 2022 metais Šiaulių miesto gyventojams paslaugas pradėjo teikti ir kiti privatūs teikėjai:

- Socialinių paslaugų centras – paslaugas teikia nuo 2021 m. rugsėjo 28 d.;
- Savivaldybės globos namai – paslaugas teikia nuo 2021 m. spalio 1 d.;
- VšĮ „Paliatyviosios pagalbos klinika“ – paslaugas teikia nuo 2022 m. vasario mėn.;
- Šiaulių vyskupijos Caritas – paslaugas teikia nuo 2022 m. balandžio mėn.;
- VšĮ slaugos ir globos centras „Sidabražolė“ – paslaugas teikia nuo 2022 m. balandžio mėn.

Dienos socialinė globa institucijoje, tai asmenims teikiama kompleksinė, nuolatinės specialistų priežiūros reikalaujanti pagalba dienos metu atitinkamoje institucijoje, teikiama:

- Savivaldybės globos namuose darbingo amžiaus (nuo 18 metų) asmenims su negalia, kuriems nustatytas visiškas ar dalinis nesavarankiškumas, ir asmenims su sunkia negalia;
- Šiaulių „Spindulio“ ugdymo centre darbingo amžiaus (nuo 21 metų) asmenims su negalia, kuriems nustatytas visiškas ar dalinis nesavarankiškumas, ir asmenims su sunkia negalia;
- Šiaulių miesto savivaldybės kompleksinių paslaugų namuose „Alka“ vaikams su negalia ir su sunkia negalia.

Laikino atokvėpio paslaugos teikimo ir organizavimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos apraše⁸¹ nurodyta, kad laikino atokvėpio paslaugos teikėjai Savivaldybėje pagal atitinkamas tikslines grupes yra:

- Šiaulių miesto savivaldybės kompleksinių paslaugų namai „Alka“ (vaikai iki 18 metų);
- Šiaulių miesto savivaldybės globos namai (senyvo amžiaus asmenys ir darbingo amžiaus asmenys su negalia)
- ir kitos įstaigos, kurioms suteikta teisė teikti akredituotą laikino atokvėpio paslaugą, teikiant socialinės priežiūros paslaugas.

Laikino atokvėpio paslaugos tikslas – sudaryti sąlygas artimiesiems derinti asmeninį ir visuomeninį gyvenimą, pailsėti nuo nuolatinės asmens priežiūros ir (arba) slaugos⁸².

⁷⁹ Šiaulių miesto savivaldybės socialinės priežiūros paslaugų akreditavimo ir teikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. A-1959, 19 p.

⁸⁰ 2022 m. kovo 17 d. akredituotų socialinės priežiūros paslaugų finansavimo sutartis Nr. SŽ-333; 2022 m. kovo 18 d. akredituotų socialinės priežiūros paslaugų finansavimo sutartis Nr. SŽ-354; 2022 m. kovo 23 d. akredituotų socialinės priežiūros paslaugų finansavimo sutartis Nr. SŽ-366.

⁸¹ Laikino atokvėpio paslaugos teikimo ir organizavimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. A-1355 (2022 m. sausio 26 d. įsakymo Nr. A-109 redakcija), 8 p.

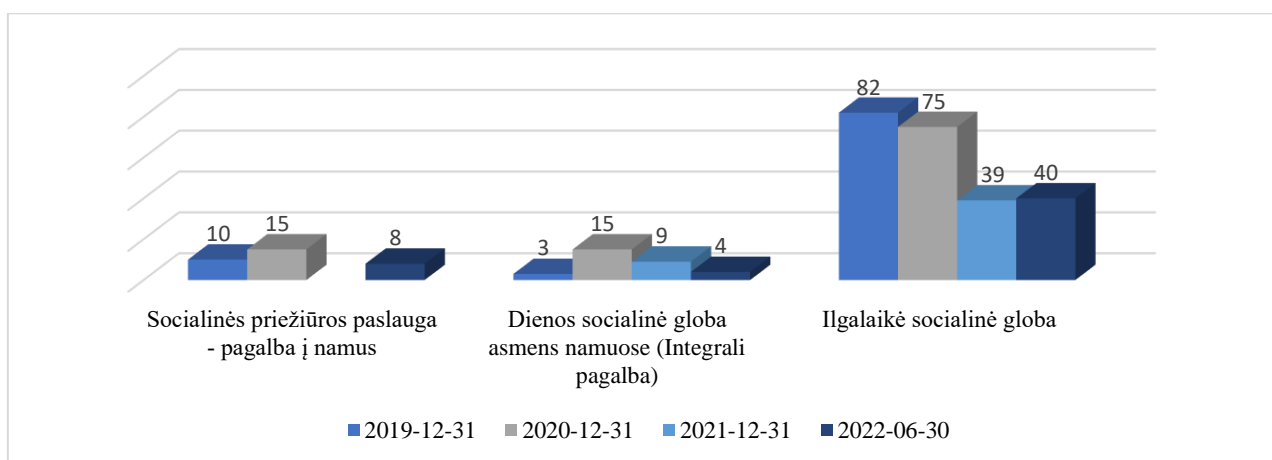
⁸² *Ten pat*, 81, 3 p.

Laikino atokvėpio paslauga kaip socialinė globa, priklausomai nuo poreikio, buvo organizuojama ir teikiama asmens namuose ir (arba) Savivaldybės globos namuose.

Ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos teikiamos socialinės globos namuose suaugusiems asmenims su negalia, senyvo amžiaus žmonių socialinės globos namuose, specializuotuose socialinės globos namuose. Globos įstaiga, į kurią siunčiamas asmuo, parenkama tiek atsižvelgiant į asmens (globėjo, rūpintojo) pageidavimą, tiek į globos įstaigos galimybes suteikti reikiamas paslaugas. Apgyvendinant asmenį specializuotoje globos įstaigoje, pirmenybė teikiama tikslinių grupių, kurioms ši įstaiga yra skirta, asmenims⁸³.

Socialinių paslaugų skyriaus teiktais duomenimis, audituojamu laikotarpiu Savivaldybėje buvo susidariusios laukiančiųjų eilės šioms socialinėms paslaugoms (žr. 7 pav.).

7 pav. Informacija apie susidariusias laukiančiųjų eiles socialinėms paslaugoms

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Socialinių paslaugų skyriaus pateiktus duomenis

Audituojamu laikotarpiu, 2021 m. gruodžio 31 d., taip pat buvo susidariusi minimali laukiančiųjų eilė (2 asmenys) ir trumpalaikė socialinei globai gauti. Šiuo atveju minėta eilė susidarė, nes asmens (globėjo, rūpintojo) pageidavimu buvo pasirinktos kitos globos įstaigos, nors įprastai tokios paslaugos poreikis Savivaldybės globos namuose yra patenkinamas. Pavyzdžiui, 2022 m. gruodžio 7 d. duomenimis trumpalaikė socialinei globai gauti buvo laisvos 7 vietos.

Socialinių paslaugų skyriaus teiktais duomenimis, pagrindinės priežastys, lemiančios eilių susidarymą buvo:

- ✓ ribotas vietų skaičius įstaigoje;
- ✓ nepakankamas socialinio darbuotojo padėjėjų (lankomosios priežiūros specialistų) skaičius;
- ✓ asmenų, kuriems reikia socialinės globos paslaugų institucijoje, pageidavimas ilgalaikės globos paslaugas gauti tik Savivaldybės globos namuose;
- ✓ specializuotų įstaigų, teikiančių socialinės globos paslaugas asmenims, turintiems proto/psichikos negalią, stoka.

Vadovaujantis Savivaldybės tarybos nustatyta Asmenų priėmimo į Šiaulių miesto savivaldybės globos namus tvarka⁸⁴ ir atsižvelgiant į tai, ar įstaigoje yra laisvų vietų, asmuo pagal sprendimo priėmimo datą įrašomas į įstaigos sudarytą eilę dėl socialinės priežiūros paslaugų arba į Socialinių

⁸³ Prieiga per internetą: <https://www.siauliai.lt/list/view/socialines-paslaugos-ir-parama/113>

⁸⁴ Asmenų priėmimo į Šiaulių miesto savivaldybės globos namus tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2020 m. lapkričio 5 d. sprendimu Nr. T-425 (2022 m. birželio 2 d. sprendimo Nr. T-271 redakcija).

paslaugų skyriaus sudarytą eilę dėl socialinės globos paslaugų. Laukiančiųjų ilgalaikės socialinės globos eilės sąrašas yra skelbiamas Savivaldybės globos namų interneto svetainėje (žr. 8 pav.).

8 pav. Savivaldybės globos namų interneto svetainėje skelbiamas laukiančiųjų ilgalaikės socialinės globos eilės sąrašo pavyzdys

Eil. Nr.	Pavardė, Vardas	Gimimo data	Sprendimas		
1.	P. G.	1931	2021-08-20	SPD-	525
2.	M. R.	1941	2021-08-20	SPD-	527
3.	M. E. R.	1934	2021-09-30	SPD-	610
4.	M. N.	1934	2021-10-25	SPD-	661
5.	J. V.	1927	2021-10-29	SPD-	679
6.	V. J.	1932	2021-11-11	SPD-	706

Atsiradus laisvai vietai arba galimybei gauti socialinės priežiūros paslaugą, įstaigos vadovo paskirtas atsakingas darbuotojas asmens nurodytu informavimo būdu praneša asmeniui apie jam skiriamą paslaugą, o dėl socialinės globos paslaugų asmenį informuoja Socialinių paslaugų skyriaus darbuotojas. Jei asmuo, atsiradus laisvai vietai, atsisako gauti paslaugą, jis išbraukiamas iš eilės ir paslauga siūloma kitam asmeniui pagal eilę⁸⁵.

Susipažinę su kitų socialinių paslaugų (pagalbos į namus ir dienos socialinei globai asmens namuose) praktine eilių sudarymo ir viešinimo tvarka, pastebėjome, kad eilių sudarymo ir administravimo procedūroms trūksta aiškumo:

- Socialinių paslaugų centras, savarankiškai vykdomas socialinės priežiūros (pagalbos į namus) paslaugų teikimą, pats administruoja laukiančiųjų eiles, tačiau sąrašai sudaromi „ranka“ ir netikslūs: pasitaikė atveju, kai įstaigos „ranka“ sudaromo sąrašo duomenys nesutapo su SPIS duomenimis, pvz.: asmuo įstaigoje užregistruotas 2022 m. balandžio 22 d., tačiau SPIS registravimo data nurodyta 2022 m. birželio 16 d. (prašymas ir sprendimas priimtas tą pačią SPIS registravimo dieną). Kitu atveju, asmuo įstaigoje užregistruotas 2022 m. balandžio 25 d., o SPIS duomenimis – 2022 m. birželio 27 d. (prašymas ir sprendimas priimtas tą pačią SPIS registravimo dieną);
- Socialinio paslaugų centro interneto svetainėje buvo pateikiamas tik laukiančiųjų paslaugos asmenų skaičius, tačiau neviešinamas nuasmenintas laukiančiųjų eilėje sąrašas, pagal kurį suinteresuoti asmenys galėtų stebėti eilės pokyčius;
- Socialinių paslaugų skyrius administruo dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų teikimą ir fiksavo laukiančius eilėje tiek Socialinių paslaugų centre, tiek Savivaldybės globos namuose. Audito metu negavome informacijos, kad būtų susiformavusios eilės gauti dienos socialinės globos paslaugas kitose įstaigose;
- informacija apie susidariusias laukiančiųjų eiles buvo neviešinama Savivaldybės ar atitinkamų įstaigų interneto svetainėse.

Manytume, kad Socialinių paslaugų skyrius turėtų didesnę dėmesį skirti vidaus kontrolės priemonių sukūrimui ir vykdymui, užtikrinant tinkamą eilių sudarymo ir administravimo procedūrų skaidrumą ir informacijos viešinimą.

Audito metu taip pat vertinome, ar eilėje laukiančiam asmeniui buvo siūlomos alternatyvios socialinės paslaugos, geriausiai atitinkančios asmens poreikius. Kadangi daugiausiai ir ilgiausiai

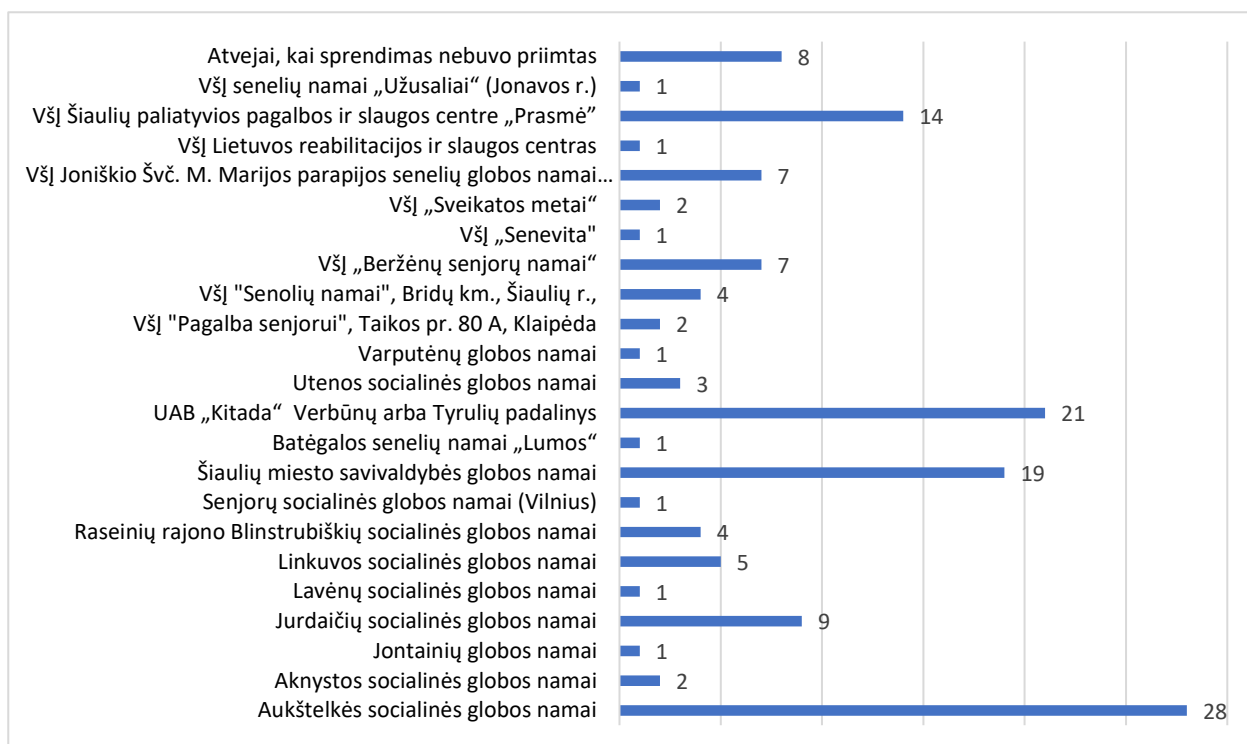
⁸⁵ Asmenų priėmimo į Šiaulių miesto savivaldybės globos namus tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2020 m. lapkričio 5 d. sprendimu Nr. T-425 (2022 m. birželio 2 d. sprendimo Nr. T-271 redakcija), 24 p.

laukiančiųjų buvo ilgalaikės socialinės globos, buvo nuspręsta peržiūrėti audituojamu laikotarpiu teiktus prašymus skirti ilgalaikę socialinę globą, priimtus sprendimus ir siūlytas alternatyvas.

Peržiūrėjome 143 asmenų Prašymus, teiktus ilgalaikiai socialinei globai, ir nustatėme, kad asmeniui, laukiančiam reikalingų socialinių paslaugų, 17 atveju buvo siūlytos alternatyvios paslaugos, t. y. skirta trumpalaikė socialinė globa institucijoje, integrali pagalba, laikino atokvėpio paslauga arba siūloma pakeisti ilgalaikės socialinės globos įstaigą, kurioje būtų laisvų vietų arba eilė būtų mažesnė.

Iš jų, didžioji dalis (12 atveju), kai pagal asmens pasirinkimą buvo priimtas sprendimas skirti ilgalaikę socialinę globą Savivaldybės globos namuose.

9 pav. Įstaigos, kuriose, atsižvelgiant į asmens pageidavimą, priimti sprendimai skirti ilgalaikę socialinę globą.

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal asmenų (paslaugų gavėjų) bylų informaciją, kuri buvo peržiūrėta Savivaldybės dokumentų valdymo sistemoje „Avilys“

Matome, kad audituojamu laikotarpiu dažniausiai renkasi Aukštelkės socialinės globos namus, UAB „Kitada“ Verbūnų arba Tyrulių padalinį ir Savivaldybės globos namus.

3. AR UŽTIKRINAMAS TINKAMAS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMAS IR IMAMASI PRIEMONIŲ EFEKTYVUMO DIDINIMUI

Socialinės paslaugos asmeniui (šeimai) teikiamos atsižvelgiant į individualius jo (jos) interesus ir poreikius, padedant asmeniui (šeimai) spręsti socialines problemas ir (ar) jų išvengti ateityje⁸⁶:

- socialinės paslaugos suaugusiam asmeniui su negalia teikiamos sudarant sąlygas jam gyventi savo namuose, šeimoje ir organizuojant pagalbą, suderintą su švietimu ir ugdymu, užimtumu, asmens sveikatos priežiūra ir specialiosios pagalbos priemonėmis, padedančią ugdyti ar kompensuoti jo gebėjimus rūpintis asmeniniu (šeimoms) gyvenimu ir dalyvauti darbo rinkoje;
- socialinės paslaugos senyvo amžiaus asmeniui teikiamos sudarant sąlygas kuo ilgiau jam gyventi savo namuose, šeimoje, savarankiškai tvarkyti savo buitį ir organizuojant pagalbą, suderintą su užimtumu, asmens sveikatos priežiūra ir specialiosios pagalbos priemonėmis, padedančią palaikyti socialinius ryšius su šeima, artimaisiais ir visuomene.

3.1. Savivaldybės įstaigose užtikrinamas pakankamas socialines paslaugas organizuojančių ir teikiančių darbuotojų skaičius

Socialinę priežiūrą teikia tos socialinių paslaugų įstaigos, kurių veiklos sritis – socialinių paslaugų teikimas ir jų teikiamos socialinės paslaugos atitinka teisės aktų reglamentuotus socialinei priežiūrai keliamus reikalavimus. Socialinę globą teikia tos socialinės globos įstaigos, kurių veiklos sritis yra socialinių paslaugų teikimas, o jų teikiama socialinė globa atitinka socialinės globos normas, jos turi licenciją teikti socialinę globą⁸⁷.

Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu⁸⁸ patvirtinti socialinę globą teikiančių darbuotojų darbo laiko sąnaudų normatyvai, kuriais nustatyta, kiek ilgalaikę, trumpalaikę ar dienos socialinę globą teikiančių darbuotojų minimalias darbo laiko sąnaudų (pareigybėmis) pagal atskiras socialinės globos gavėjų grupes turėtų būti skiriama 1 paslaugos gavėjui ar nustatytai paslaugos gavėjų grupei (toliau – Normatyvai). Vienos pareigybės darbo laikas prilyginamas 40 darbo valandų per savaitę⁸⁹. Kitas socialines paslaugas teikiančių darbuotojų patvirtintų normatyvų nėra.

Atsižvelgiant į gavėjų poreikius, gali būti nustatytas didesnis nei Normatyvuose numatytas pareigybių skaičius. Jei pareigybės, vadovaujantis Normatyvų nuostatomis, nesteigiamos pačioje įstaigoje, specialistų paslaugos turi būti organizuojamos, atsižvelgiant į atskirų gavėjų (grupių) poreikius⁹⁰.

Audito metu vertinome, ar:

- visose Savivaldybės įstaigose, teikiančiose socialinę globą asmens namuose ir institucijoje, faktinis socialinių darbuotojų, slaugytojų ir jų padėjėjų skaičius tenkantis senyvo amžiaus asmenims ir asmenis su negalia skaičius yra ne mažesnis nei nustatytas normatyvuose;
- Savivaldybės įstaigos, teikiančios socialinės priežiūros ir socialinės globos paslaugas, nesusiduria su darbuotojų trūkumu – 2021–2022 m. I pusmetį laikotarpiu nebuvo nuolatinio darbuotojų trūkumo, t. y. neužimtų (laisvų) pareigybių skaičius neviršijo 10-15 proc. įstaigoje, teikiančiose socialines paslaugas.

⁸⁶ Socialinių paslaugų įstatymas, 2006 m. sausio 19 d. Nr. X-493 (su vėlesniais pakeitimais), 18 str. 4 ir 5 d.

⁸⁷ *Ten pat*, 86, 19 str.

⁸⁸ Socialinę globą teikiančių darbuotojų darbo laiko sąnaudų normatyvai, patvirtinti Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. A1-317 (iki 2022 m. liepos 1 d. galiojusi redakcija).

⁸⁹ *Ten pat*, 88, 3 p.

⁹⁰ *Ten pat*, 88, 1 p.

Audito metu vertinome Savivaldybės biudžetinės įstaigų: Socialinių paslaugų centro ir Savivaldybės globos namų (toliau – Įstaigos) faktinio socialinių darbuotojų, slaugytojų ir jų padėjėjų skaičiaus tenkančio senyvo amžiaus asmenims ir asmenis su negalia atitiktą patvirtintam pareigybių skaičiui bei darbo laiko sąnaudų normatyvams (pareigybėms).

Siekiant nustatyti, ar Įstaigos nesusiduria su darbuotojų trūkumu, buvo peržiūrėti Įstaigų pareigybių sąrašai ir palygintas patvirtintas pareigybių skaičius su užimtu pareigybių skaičiumi. Palyginimui pateikiame minėtų Įstaigų duomenis pagal pagrindines profesines grupes, susijusias su paslaugų teikimu (žr. 19 ir 20 lenteles).

19 lentelė. Savivaldybės globos namų pagrindinių profesinių grupių, susijusių su paslaugų teikimu, pareigybių sąrašas

Eil. Nr.	Pareigybės pavadinimas	2021-12-31		2022-06-30	
		Patvirtintas pareigybių skaičius	Užimtas pareigybių skaičius	Patvirtintas pareigybių skaičius	Užimtas pareigybių skaičius
1.	Vyr. socialinis darbuotojas	1	1	1	1
2.	Socialinis darbuotojas poreikiams vertinti	4	4	4	4
3.	Socialinis darbuotojas	22	22	21	21
4.	Užimtumo specialistas	6	6	6	6
5.	Individualios priežiūros darbuotojas	85	81	86	84
6.	Masažuotojas	1	1	1	1
7.	Kineziterapeutas	4	4	4	4
8.	Psichologas	1	1	1	1
9.	Vyriausiasis slaugytojas	1	1	1	1
10.	Bendrosios praktikos slaugytojas	2	2	2	2
11.	Bendruomenės slaugytojas	3	3	3	3
12.	Slaugytojo padėjėjas	8	8	8	6
Patvirtintas pareigybių skaičius, iš viso:		162*	157,6	162,5**	157,6

*Savivaldybės tarybos 2021 m. rugsėjo 2 d. sprendimo Nr. T-385 duomenys;

**Savivaldybės tarybos 2022 m. birželio 2 d. sprendimo Nr. T-260 duomenys.

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės globos namų pateiktą informaciją

20 lentelė. Socialinių paslaugų centro pagrindinių profesinių grupių, susijusių su paslaugų teikimu, pareigybių sąrašas

Eil. Nr.	Pareigybės pavadinimas	2021-12-31		2022-06-30	
		Patvirtintas pareigybių skaičius	Užimtas pareigybių skaičius	Patvirtintas pareigybių skaičius	Užimtas pareigybių skaičius
1.	Socialinio darbo organizatorius	5	5	5	5
2.	Socialinis darbuotojas	11,25	11,25	11,25	11,25
3.	Socialinio darbuotojo padėjėjas	10	10	12	12
4.	Lankomosios priežiūros darbuotojas	22,5	22,5	22,5	22
5.	Socialinio darbuotojo padėjėjas, teikiantis dienos socialinę globą asmens namuose	34,5	34,5	36	36
6.	Slaugytojas	1	1	1	1
7.	Slaugytojo padėjėjas	8	8	8	8
8.	Kineziterapeutas	1	1	1	1
Patvirtintas pareigybių skaičius, iš viso:		156*	156	156,5**	156,5

Pastaba: socialinio darbuotojo padėjėjai ir lankomosios priežiūros darbuotojai nuo 2022 m. liepos 1 d. laikomi individualios priežiūros darbuotojais.

*Savivaldybės tarybos 2021 m. rugsėjo 2 d. sprendimo Nr. T-385 duomenys;

**Savivaldybės tarybos 2022 m. birželio 2 d. sprendimo Nr. T-260 duomenys.

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Socialinių paslaugų centro pateiktą informaciją

Nustatyta, kad Socialinių paslaugų centras su darbuotojų, teikiančių socialines paslaugas senyvo amžiaus asmenims ar suaugusiems asmenims su negalia, trūkumu nesusiduria. Savivaldybės globos namai susiduria su santykinai nedideliu individualios priežiūros darbuotojų trūkumu. Įstaigų teigimu, kitų problemų, apimančių socialinių paslaugų teikimą senyvo amžiaus asmenims ar suaugusiems asmenims su negalia organizavimą, nėra.

Naudodami Įstaigų pateiktus duomenis, vertinome darbuotojų, teikiančių dienos socialinę globą asmens namuose bei ilgalaikę ir trumpalaikę socialinę globą, darbo laiko sąnaudų (pareigybėmis) atitikimą normatyvams.

Integralios pagalbos į namus paslaugoms nėra patvirtintų atskirų normatyvų, tačiau minėta paslauga yra labai susijusi su dienos socialine globa, nes apima slaugos ir dienos socialinės globos paslaugas, teikiant nuolatinę kompleksinę specialistų pagalbą ir priežiūrą asmens namuose. Todėl į vertinimą buvo įtrauktas ir integralios pagalbos į namus atitikimas normatyvams Įstaigose (žr. 21 ir 22 lentelės).

21 lentelė. Savivaldybės globos namų darbuotojų darbo laiko sąnaudų (pareigybėmis) atitikimas normatyvams

Paslauga	Darbuotojai, teikiantys socialinę globą	Vietų skaičius įstaigoje (gavėjai)	Pareigybės dalis tenkanti 1 paslaugos gavėjui	Normatyvas (pareigybės dalis 1 paslaugos gavėjui)	Išvada	
Dienos socialinė globa asmens namuose	Socialinis darbuotojas	1	19	1/19 = 0,05	0,03 – 0,07	Tenkina
	Individualios priežiūros darbuotojas	10		10/19 = 0,53	0,44 – 1,1	Tenkina
Integrali pagalba į namus	Socialinis darbuotojas	1	56	1/56 = 0,018	0,03 – 0,07	Netenkina
	Slaugytojas	1		1/56 = 0,018	0,03 – 0,07	Netenkina
	Individualios priežiūros darbuotojas	31		31/56 = 0,55	0,44 – 1,1	Tenkina
	Kineziterapeutas / gydomojo masažo specialistas ergoterapeutas	1		1/56 = 0,018	0,03 – 0,06	Pagal poreikį
Dienos socialinė globa institucijoje (bendrai su sunkia negalia)	Socialinis darbuotojas	11	90	11/90 = 0,12	0,1 – 0,22 0,07 – 0,17 (S)	Tenkina
	Individualios priežiūros darbuotojas	18		18/90 = 0,2	0,12 – 0,25 0,5 – 1 (S)	Tenkina
Ilgalaikė (trumpalaikė) socialinė globa (bendrai su sunkia negalia)	Socialinis darbuotojas	8	60 (trumpalaikė – 20, ilgalaikė – 40)	8/60 = 0,13	0,04 – 0,1 0,03 – 0,06	Tenkina
	Individualios priežiūros darbuotojas	27		27/60 = 0,45	0,08 – 0,3 0,14 – 0,36 (D) 0,3 – 0,5 (S)	Tenkina

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės globos namų pateiktą informaciją

22 lentelė. Socialinių paslaugų centro darbuotojų darbo laiko sąnaudų (pareigybėmis) atitikimas normatyvams

Paslauga	Darbuotojai, teikiantys socialinę globą	Vietų skaičius įstaigoje (gavėjai)	Pareigybės dalis tenkanti 1 paslaugos gavėjui	Normatyvas (pareigybės dalis 1 paslaugos gavėjui)	Išvada	
Dienos socialinė globa asmens namuose	Socialinis darbuotojas (socialinio darbo organizatorius, vykdamas poreikio įvertinimą)	1	20	1/75* = 0,014	0,03 – 0,07	Netenkina
	Individualios priežiūros darbuotojas	8		8/20 = 0,40	0,44 – 1,1	Tenkina
	Individualios priežiūros darbuotojas	35	55	35/55 = 0,64	0,44 – 1,1	Tenkina

Integrali pagalba į namus	Slaugytojas, slaugytojo padėjėjai	9		9/55 = 0,16	0,03 – 0,07	Tenkina
	Kineziterapeutas / gydomojo masažo specialistas / ergoterapeutas**	1		1/55 = 0,02	0,03 – 0,06	Pagal poreikį

* Paskirtas socialinis darbuotojas atlieka tiek dienos socialinės globos asmens namuose gavėjų, tiek Integrali pagalba į namus gavėjų poreikio vertinimus.

**Specialistų paslaugos, atsižvelgiant į gavėjų poreikius, gali būti organizuojamos, nusteigiant šių pareigybių įstaigoje
Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Socialinių paslaugų centro pateiktą informaciją

Atlikus vertinimą, pastebėjome, kad galimai darbuotojų darbo laiko sąnaudų (pareigybėmis) normatyvai atitinka patvirtintus ne visais atvejais. Pavyzdžiui, skaičiuojant darbuotojų, teikiančių dienos socialinę globą asmens namuose, darbo laiko sąnaudas (pareigybėmis) tiek Savivaldybės globos namų atveju, tiek Socialinių paslaugų centro atveju, vienam socialiniam darbuotojui tenka didesnis paslaugų gavėjų skaičius nei nustatyta. Pagal Įstaigų pateiktus paaiškinimus, socialinis darbuotojas vykdo asmens socialinių paslaugų poreikio nustatymą ir organizuoja individualios priežiūros darbuotojų užimtumą, todėl socialinio darbuotojo darbo krūvis priklauso nuo tuo metu esamo paslaugų gavėjų skaičiaus.

3.2. Atsakingiems darbuotojams sudarytos sąlygos objektyviai įvertinti asmens (šeimos) finansines galimybes mokėti už socialines paslaugas

Finansinių galimybių vertinimas apibrėžiamas kaip asmens (šeimos narių) finansinių galimybių mokėti už socialines paslaugas vertinimo procedūra, apimanti asmens (šeimos) pajamų, turto įvertinimą. Prie finansinių galimybių vertinimo priskiriamas ir mokėjimo už socialines paslaugas šaltinių nustatymas⁹¹.

Asmuo (vienas iš suaugusių šeimos narių) ar jo globėjas (rūpintojas), pageidaujantis gauti socialines paslaugas, turi pateikti informaciją apie asmens (šeimos) pajamas. Ilgalaikę socialinę globą pageidaujantis gauti asmuo ar jo globėjas (rūpintojas) turi pateikti informaciją apie asmens pajamas, o tais atvejais, kai asmuo pradėjo gauti ilgalaikę socialinę globą po 2007 m. sausio 1 d., – ir apie turimą turtą⁹².

Audito metu laikomės nuostatos, kad atsakingiems darbuotojams buvo sudarytos sąlygos objektyviai įvertinti asmens (šeimos) finansines galimybes mokėti už socialines paslaugas, kai:

- Savivaldybės administracija su valstybės įmone „Registru centras“ yra sudariusi duomenų apie gyventojų turimą nekilnojamąjį turtą teikimo–gavimo sutartį, pagal kurią gauna informaciją apie asmens turimus statinius (apima ir nebaigtus statyti statinius) ir žemę (įskaitant užimtą mišku ar vandens telkiniais, jų vertes);
- Savivaldybės administracija naudojami kitais valstybės ir žinybiniais registrais ar kitomis valstybės informacinėmis sistemomis, siekiant surinkti ar patikrinti informaciją apie asmens gaunamas pajamas ir turimą turtą;
- esant poreikiui, Savivaldybės administracija kreipėsi į Lietuvos Respublikos juridinius ar fizinius asmenis su prašymu parengti ar išduoti pažymą apie asmens (šeimos) gaunamas pajamas ar turimą turtą.

Informacija apie asmens (šeimos) pajamas ir asmens turtą pateikiama raštu, t. y. pildomas prašymas – paraiška suteikti socialines paslaugas, kuriame nurodomi asmens duomenys, jo (šeimos narių)

⁹¹ Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2006 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 583 (2017 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. 1115 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 10.1. p.

⁹² Ten pat, 91, 49 p., 50 p.

veiklos pobūdis ir kita finansinėms galimybėms mokėti už socialines paslaugas įvertinti būtina informacija.

Asmens (šeimos narių), Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo nustatyta tvarka gaunančio (-ių) socialinę pašalpą, finansinės galimybės nevertinamos. Taip pat asmens (šeimos narių) finansinės galimybės taip pat nevertinamos, kai asmuo (šeima) sutinka mokėti visą socialinių paslaugų kainą⁹³.

Nustatant asmens finansines galimybes mokėti už socialines paslaugas, į asmens pajamas įskaitoma su darbo ar tarnybos santykiais susijusios pajamos, pensijos ir (ar) pensijų išmokos, valstybinės šalpos išmokos (išskyrus slaugos ar priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslines kompensacijas, kai teikiama socialinė priežiūra), netekto darbingumo periodinės kompensacijos ir kt.⁹⁴

Nustatant asmens finansines galimybes mokėti už ilgalaikę socialinę globą, įskaitomas asmens nuosavybės teise turimas ar per praėjusius 12 mėnesių iki kreipimosi dėl socialinių paslaugų skyrimo ar asmens finansinių galimybių mokėti už ilgalaikę socialinę globą vertinimo turėtas turtas⁹⁵:

1. statiniai, įskaitant nebaigtus statyti;
2. privalomos registruoti transporto priemonės;
3. privaloma registruoti žemės ūkio technika;
4. žemė (įskaitant žemę užimtą miško ir vandens telkinių);
5. akcijos, obligacijos, vekseliai ir kiti vertybiniai popieriai⁹⁶;
6. piniginės lėšos⁹⁷.

Tais atvejais, kai asmuo gyvena su šeima ir (arba) artimaisiais giminaičiais ir šios šeimos ir (arba) artimųjų giminaičių gyvenamoji patalpa, kurioje jie ne trumpiau kaip vienus metus yra deklaravę savo gyvenamąją vietą, yra jo nuosavybės teise turimas turtas, šios patalpos į asmens turtą neįskaitomos⁹⁸.

Audito metu Socialinių paslaugų skyriui buvo pateiktas klausimynas, taip pat informacija rinkta susitikimų su skyriaus darbuotojais metu, peržiūrėta informacija Savivaldybės dokumentų valdymo sistemoje ir peržiūrėtos pasirinktų asmenų (paslaugų gavėjų) bylos – 29 audito pavyzdžiai.

Atlikus vertinimą, nustatyta, kad atsakingiems darbuotojams sudarytos pakankamos sąlygos įvertinti asmens (šeimos) finansines galimybes mokėti už socialines paslaugas, kas apima asmens pajamas ir nekilnojamąjį turtą:

- ✓ Savivaldybės administracija naudojami valstybės ir žinybiniais registrais ar valstybės informacinėmis sistemomis, siekiant surinkti ar patikrinti informaciją apie asmens gaunamas pajamas: SPIS, Sodros duomenų baze, Regitros duomenų baze;

⁹³ Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2006 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 583 (2017 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. 1115 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 58 p., 60 p.

⁹⁴ Socialinių paslaugų įstatymas, 2006 m. sausio 19 d. Nr. X-493 (su vėlesniais pakeitimais), 30 str.

⁹⁵ *Ten pat*, 94, 31 str.

⁹⁶ Akcijų, obligacijų, vekselių ir kitų vertybinių popierių vertė įskaitoma į viso turto vertės sumą, jeigu jų bendra vertė viršija 580 eurų.

⁹⁷ Piniginės lėšos, turimos bankuose bei kitose kredito įstaigose ir ne bankuose bei ne kitose kredito įstaigose, gautos (negrąžintos) paskolos, kitiems asmenims paskolintos (negrąžintos) piniginės lėšos į viso turimo turto vertę įskaitomos, jeigu kiekvienos jų suma viršija 580 eurų.

⁹⁸ Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2006 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 583 (2017 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. 1115 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 88 p.

- ✓ Savivaldybė su valstybės įmone Registrų centru yra sudariusi duomenų apie gyventojų turimą nekilnojamąjį turtą teikimo – gavimo sutartį⁹⁹, pagal kurią gauna informaciją apie asmens turimus statinius (apima nebaigtus statyti statinius) ir žemę (įskaitant užimtą miško ar vandens telkiniais, jų vertes).

Tačiau Socialinių paslaugų skyriaus darbuotojai neturi galimybės patikrinti informacijos apie asmens (šeimos) turimas pinigines lėšas, akcijas, obligacijas, vekselius ir kitus vertybinius popierius.

Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkoje¹⁰⁰ yra nustatyta, kad informaciją apie turimų akcijų, obligacijų, vekselių ir kitų vertybinių popierių vertę bei pinigines lėšas nurodo pats asmuo ar jo globėjas (rūpintojas). Kilus įtarimui, kad asmuo (vienas iš suaugusių šeimos narių) ar jo globėjas (rūpintojas) pateikė neteisingus duomenis, savivaldybė gali pareikalauti papildomų dokumentų, patvirtinančių pateiktų duomenų teisingumą¹⁰¹.

Socialinių paslaugų skyriaus darbuotojai turi teisę informaciją patikrinti iš Lietuvos Respublikos juridinių ir fizinių asmenų gaunant pažymą apie asmens (šeimos) pajamas arba turimą turtą¹⁰².

Socialinių paslaugų skyriaus teigimu, nebuvo atvejų, kai buvo kreiptasi į Lietuvos Respublikos valstybines institucijas, juridinius ar fizinius asmenis su prašymu parengti ar išduoti pažymą apie asmens (šeimos) gaunamas pajamas arba turimą turtą.

Peržiūrėję asmenų, gavusių ilgalaikės globos paslaugas, bylas, nustatėme, kad asmenys dažnai nurodo neturintys jokio turto. Dėl to asmuo už ilgalaikę socialinę globą moka mažiau ir likusi socialinės paslaugos kaina dotuojama iš valstybės ar Savivaldybės biudžeto.

Kadangi nėra galimybės gauti duomenų iš valstybės registrų apie kitus asmens galimus mokėjimo už socialines paslaugas šaltinius (akcijas, obligacijas, vertybinius popierius, pinigines lėšas ir pan.), praktikoje vertinama tik pačio asmens pateikta informacija.

2022 m. spalio 24 d. užregistruotas Socialinių paslaugų įstatymo projektas¹⁰³, kuriame nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojūt nauja mokėjimo už socialinę globą tvarka, atsisakant asmens turto mokesčio ir paliekant tik nuostatą, kad mokėjimo už ilgalaikę ar trumpalaikę socialinę globą dydis neturi viršyti 80 procentų asmens pajamų.

3.3. Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos naudoja skirtingus kainų skaičiavimo principus

Perkamų (parduodamų) ar finansuojamų socialinės priežiūros ir globos paslaugų kainą savivaldybės ir socialinių paslaugų įstaigos nustato derindamos ją su socialinių paslaugų įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija ar socialinių paslaugų įstaigos dalininkais (savininkais) ir atsižvelgdamos į socialinės priežiūros organizavimo išlaidas, šių išlaidų efektyvų panaudojimą ir socialinių paslaugų teikimo savivaldybės teritorijoje ypatumus¹⁰⁴.

⁹⁹ 2021 m. spalio 22 d. Nekilnojamojo turto registro duomenų teikimo sutartis Nr. SŽ-1316.

¹⁰⁰ Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2006 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 583 (2017 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. 1115 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 91 p.

¹⁰¹ *Ten pat*, 100, 92 p.

¹⁰² *Ten pat*, 100, 62 p.

¹⁰³ Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2022 m. spalio 24 d. Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 pakeitimo įstatymo projektas.

¹⁰⁴ Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodika, patvirtinta Vyriausybės 2006 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. 978, 20 p.

Socialinės paslaugos kaina – socialinių paslaugų įstaigos tvirtinama socialinės paslaugos teikimo vienam paslaugos gavėjui per atitinkamą laikotarpį išlaidų pinigine išraiška suma¹⁰⁵. Socialinių paslaugų įstatyme¹⁰⁶ numatyta tik viena sąlyga, susijusi su kaina: mokėjimo už socialines paslaugas dydis negali viršyti asmeniui (šeimai) teikiamų socialinių paslaugų išlaidų dydžio. Todėl darytina išvada, kad siekiant įvertinti, ar išpildoma ši sąlyga, būtina žinoti tikslų konkrečiai paslaugai tenkantį išlaidų dydį.

Siekiant nustatyti, ar socialinių paslaugų kaina patvirtinta, atsižvelgiant į socialinių paslaugų organizavimo išlaidas bei šių išlaidų efektyvų panaudojimą, vertiname ar:

- socialinės priežiūros ir socialinės globos kaina yra pagrįsta faktinėmis paslaugų organizavimo išlaidomis: socialinių paslaugų įstaigos administracinio, ūkinio, ir aptarnaujančiojo personalo ir tiesiogiai paslaugą teikiančių specialistų (darbuotojų) darbo užmokestis, valstybinio socialinio draudimo įmokos, darbdavių socialinė parama pinigais, kvalifikacijos kėlimo ir komandiruočių išlaidos, išlaidos kitoms prekėms, transporto išlaidos, kitos išlaidos (komunalinėms ir ryšių paslaugoms), maitinimo išlaidos, išlaidos medikamentams, patalynei ir aprangai (jei reikalingos) ir kitos būtinos išlaidos (slaugos, ugdymo, techninės pagalbos priemonės);
- savivaldybės įstaigų nustatyta socialinių paslaugų kaina siekia vidutinius kitų savivaldybių apskaičiuotų pirktų ar finansuotų socialinių paslaugų kainų dydžius.

Vyriausybė yra patvirtinusi Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodiką¹⁰⁷ (toliau – Metodika), kurioje detalčiau aprašytos tik socialinės globos kainos sudedamosios dalys ir nurodyta, kad įstaigos kainą derina su savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija, su socialinę globą perkančiomis ar finansuojančiomis savivaldybėmis ir atsižvelgdamos į socialinės globos organizavimo išlaidas ir šių išlaidų efektyvų panaudojimą¹⁰⁸.

Pagal šią Metodiką, perkamos (parduodamos) ar finansuojamos socialinės globos kainą sudaro bendroji socialinės globos lėšų dalis (toliau – BLD) ir kintamoji socialinės globos lėšų dalis (toliau – KLD):

- Bendroji socialinės globos lėšų dalis yra pastovi visoms socialinės globos rūšims.
- Kintamoji socialinės globos lėšų dalis kinta, ir tai priklauso nuo socialinės globos rūšies ir socialinės globos gavėjų grupės.

Metodikoje taip pat detalčiau apibrėžtos išlaidų rūšys, sudarančios kainos sudedamąsias dalis (žr. 23 lentelę).

¹⁰⁵ Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2006 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 583 (2017 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. 1115 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 10.3 p.

¹⁰⁶ Socialinių paslaugų įstatymas, 2006 m. sausio 19 d. Nr. X-493 (su vėlesniais pakeitimais), 26 str. 2 d.

¹⁰⁷ Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodika, patvirtinta Vyriausybės 2006 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. 978 (2020 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 779 redakcija).

¹⁰⁸ *Ten pat*, 107, 21 p.

23 lentelė. BLD ir KLD sudedamosios dalys

BLD sudaro:	KLD sudaro:
socialinių paslaugų įstaigos administracinio, ūkinio ir aptarnaujančiojo personalo darbo užmokestis, valstybinio socialinio draudimo įmokos, darbdavių socialinė parama pinigais, kvalifikacijos kėlimo ir komandiruočių išlaidos;	profesinių grupių, susijusių su paslaugų teikimu, darbo užmokestis, valstybinio socialinio draudimo įmokos, darbdavių socialinė parama pinigais, kvalifikacijos kėlimo ir komandiruočių išlaidos
išlaidos kitoms prekėms (kanceliarinės prekės, spaudiniai ir kitos prekės, susijusios su įstaigos administravimu)	maitinimo išlaidos (jeigu socialinės globos įstaiga teikia asmeniui maitinimo paslaugą)
transporto išlaidų dalis, tiesiogiai nesusijusi su socialinės globos teikimu (administracinio, ūkinio ir aptarnaujančiojo personalo transportas)	išlaidos medikamentams
kitos išlaidos (šildymas, elektra, vandentiekis, kanalizacija, ryšių paslaugos, spaudiniai ir kita)	išlaidos patalynei ir aprangai (trumpalaikėi ir ilgalaikėi socialinei globai);
	transporto išlaidų dalis, susijusi su socialinės globos teikimu
	išlaidos kitoms prekėms ir paslaugoms, kurios susijusios su paslaugos gavėjo poreikiais (slaugos, ugdymo, techninės pagalbos priemonės ir kita)

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal teisės aktus

Į socialinių paslaugų kainą neįeina socialinių paslaugų įstaigos lėšos nekilnojamajam turtui įsigyti¹⁰⁹.

Duomenų apie detalesnę ar konkretesnę Savivaldybės patvirtintą socialinės globos ir kitų socialinių paslaugų kainų skaičiavimo metodiką, pavirtintas rekomendacijas ar gaires, audito metu negavome.

Siekdami audito rezultatų aktualumo, audito metu vertinome vėliausiai Savivaldybės tarybos patvirtintas Savivaldybės biudžetinių įstaigų socialinių paslaugų kainas ir Savivaldybės įstaigų pateiktų kainų pagrindimų atitiktį Metodikos nuostatomis (neatlikome skaičiavimų ir nevertinome įstaigų pateiktų kainų dydžio atitikties teisės aktams, kadangi audito tikslas ir apimtis neapėmė Įstaigų ekonominės veiklos rodiklių (įstaigos ir atskirų darbuotojų grupių veiklos sričių ir jiems išlaikyti reikalingų išlaidų) vertinimo).

Paskutinį kartą Savivaldybės biudžetinių įstaigų kainų sąrašas¹¹⁰ atnaujintas Savivaldybės tarybos 2022 m. rugsėjo 1 d., tačiau keitėsi ne visų paslaugų kainų dydžiai, pavyzdžiui, dienos socialinės globos asmens namuose asmenims su sunkia negalia vienos valandos įkainis buvo patvirtintas 2021 m. spalio 14 d.

Kadangi Savivaldybėje nėra patvirtintos bendros socialinių paslaugų kainos nustatymo metodikos, kuri nustatytų detalesnę socialinių paslaugų kainos apskaičiavimo tvarką, Savivaldybės įstaigos, apskaičiuodamos socialinių paslaugų kainas, bandė taikyti bendras Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikos nuostatas.

¹⁰⁹ Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodika, patvirtinta Vyriausybės 2006 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. 978 (2020 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 779 redakcija), 29 p.

¹¹⁰ Biudžetinių įstaigų socialinių paslaugų ir kainų sąrašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2022 m. vasario 3 d. sprendimu Nr. T-30 (2022 m. rugsėjo 1 d. sprendimu Nr. T-333 redakcija).

Atliekant vertinimą, buvo peržiūrėta:

- 2022 m. rugpjūčio 3 d. Savivaldybės globos namų pateiktas socialinės globos kainos apskaičiavimas Socialinių paslaugų skyriui¹¹¹;
- 2021 m. gruodžio 23 d. Savivaldybės globos namų pateiktas socialinės globos kainos apskaičiavimas Socialinių paslaugų skyriui¹¹²;
- 2022 m. kovo 3 d. Socialinių paslaugų centro pateiktas socialinės priežiūros (pagalbos į namus) paslaugos kainos apskaičiavimas¹¹³;
- 2021 m. rugsėjo 6 d. Socialinių paslaugų centro pateiktas dienos socialinės globos asmens namuose kainos apskaičiavimas¹¹⁴.

Peržiūrėjus Įstaigų pateiktus skaičiavimus, pamatėme, kad Savivaldybės globos namai skaičiuodami socialinių paslaugų kainas, tiek 2021 m. gruodžio 23 d., tiek 2022 m. rugpjūčio 3 d. ne pilnai laikėsi Metodikos nuostatų:

- skaičiuojant BLD įtraukė 4 pareigybių (5 etatų – psichologo, virėjo, dietisto, projektų administratorius) darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų išlaidas, tačiau pagal Metodikos 25.1 p. BLD dalis apima socialinių paslaugų įstaigos administracinio, ūkinio ir aptarnaujančiojo personalo darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų ir kitas atitinkamas išlaidas. Be to, Metodikos 26 p. numatyta rekomendacija, kad darbo užmokesčio dalis BLD nesiektų daugiau kaip 20 proc. viso socialinių paslaugų įstaigos darbo užmokesčio fondo. Toks vertinimas įstaigos pateiktame kainos pagrindime nebuvo pateiktas;
- skaičiuojant KLD įvertintas profesinių grupių, susijusių su paslaugų teikimu, darbo užmokestis, valstybinio socialinio draudimo įmokos, darbdavių socialinė parama pinigais, kvalifikacijos kėlimo ir komandiruočių išlaidos, taip pat išlaidos medikamentams, maitinimui bei kitoms prekėms ir paslaugoms pagal atitinkamas globos paslaugas, kaip numatyta Metodikoje.
- nėra aišku, kokias išlaidas įstaiga pateikė skaičiuodama kainas – faktines 2021 metų ar planuojamas 2022 metų išlaidas ar kt.

Darant prielaidą, kad skaičiavimams naudoti aktualūs 2022 metų duomenys, palyginome įstaigai skirtų finansuoti Savivaldybės biudžete patvirtintų asignavimų dydį su įstaigos kainų paskaičiavimo pagrindime¹¹⁵ pateiktų išlaidų dydžiu:

24 lentelė. 2022 m. rugpjūčio 3 d. pateikto dienos socialinės globos institucijoje bei trumpalaikės ir ilgalaikės socialinė globa kainos apskaičiavimo ir įstaigos finansavimo duomenys, tūkst. Eur

Išlaidų pavadinimas	Patvirtinti 2022 m. asignavimai * tūkst. Eur	Lėšos, gaunamos iš Socialinių paslaugų skyriaus, tūkst. Eur	2022 m. rugpjūčio 3 d. kainos nustatymui panaudota lėšų dalis, tūkst. Eur				
			Lėšų dalis, skirta	KLD – trumpalaikė	KLD - ilgalaikė globa,	KLD – dienos socialinė	Viso įtraukta išlaidų į

¹¹¹ Savivaldybės globos namų 2022 m. rugpjūčio 3 d. raštas Nr. 636-SD (SPG-2002).

¹¹² Savivaldybės globos namų 2022 m. gruodžio 23 „Socialinės globos kainos apskaičiavimas 2022 metams“.

¹¹³ Socialinių paslaugų centro 2022 m. kovo 3 d. „Socialinės priežiūros (pagalbos į namus) paslaugos kainos apskaičiavimas“.

¹¹⁴ Socialinių paslaugų centro 2021 m. rugsėjo 6 raštas Nr. S-1377 „Dėl kainos didinimo“ (SPG-1939).

¹¹⁵ Savivaldybės globos namų 2022 m. rugpjūčio 3 d. raštas Nr. 636-SD (SPG-2002).

			BLD, tūkst. Eur	globa, tūkst. Eur	tūkst. Eur	globa, tūkst. Eur	paslaugų kainas
Darbo užmokestis, socialinio draudimo įmokos, darbdavių socialinė parama pinigais	1 552,0		75,8	117,4	268,1	284,9	746,2
Kvalifikacijos kėlimo išlaidos	3,6		0,2	2,2	3,1	0,5	6,0
Transporto išlaidų dalis	15,5		1,9	4,0	9,6	6,8	22,3
Komunalinių paslaugų ir ryšių išlaidos	173,2		81,9				81,9
Maitinimo išlaidos	145,4			43,2	86,3	86,2	215,7
Išlaidos medikamentams	32,3			14,6	29,2	35,8	79,6
Išlaidos patalynėi ir aprangai	10,0			8,4	16,8		25,2
Išlaidos kitoms prekėms ir paslaugoms	71,2		8,2	14,4	28,8	25,6	77,0
Iš viso:	2 003,2	630,9	168,0	204,2	441,9	439,8	1253,9

* Asignavimų planas, įskaitant patikslinimus 2022 m. rugsėjo 30 d. duomenimis.

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal analizės duomenis

Pagal pateiktą pavyzdį, Savivaldybės globos namų atveju kainos apskaičiavimui panaudota lėšų dalis – 1 253,9 tūkst. Eur sudarė 62,6 proc. patvirtintų 2022 metų asignavimų. Be to, įstaiga papildomai tiesiogiai iš Socialinių paslaugų skyriaus už suteiktas paslaugas gauna Savivaldybės biudžeto (asmens neapmokėta kainos dalis už senyvo amžiaus asmenims suteiktas paslaugas) ir valstybės tikslinių dotacijų (asmens neapmokėta dalis už asmenims su sunkia negalia suteiktas paslaugas) lėšas – 630,9 tūkst. Eur, kurios taip pat turėtų įtakoti įstaigos kainų dydžius.

Vertinant socialinių paslaugų kainos apskaičiavimo Socialinių paslaugų centro pagrindimą, pastebėjome kitoki socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikos taikymo variantą:

- skaičiuojant BLD prie įstaigos administracinio, ūkinio ir aptarnaujančiojo personalo darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų dalies iš karto priskirta 20 proc. viso įstaigos darbo užmokesčio fondo, skirto iš Savivaldybės biudžeto. Tačiau toks skaičiavimas taip pat prieštarauja Metodikos 25.1 p. nuostatai, kad BLD dalis apima socialinių paslaugų įstaigos administracinio, ūkinio ir aptarnaujančiojo personalo darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų išlaidas, nes tiesiogiai paslaugas teikiančio personalo darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų dalis, tenkanti KLD neeliminuoja.
- KLD skaičiavimo dalis, darant prielaidą, kad naudoti teisingi išlaidų ir paslaugų gavėjų ir kiti duomenys, atitiko Metodikos nuostatas.
- Įstaiga nurodė, kad kainos apskaičiavimui naudojo planinius 2022 metų Savivaldybės biudžeto asignavimų dydžius.

25 lentelė. 2022 m. kovo 3 d. socialinės priežiūros (pagalbos į namus) paslaugų kainos apskaičiavimo ir įstaigos finansavimo duomenys, tūkst. Eur

Išlaidų pavadinimas:	Patvirtinti 2022 m. asignavimai* tūkst. EUR	Kainos nustatymui panaudota lėšų dalis, tūkst. Eur		Viso įtraukta išlaidų į paslaugų kainas
		Lėšų dalis, skirta BLD, tūkst. Eur	KLD - pagalba į namus, tūkst. Eur	
Darbo užmokestis, socialinio draudimo įmokos, darbdavių socialinė parama pinigais	1 881,1	234,8	345,8	580,6

Kvalifikacijos kėlimo ir komandiruočių išlaidos	14,8	0,8	0,5	1,3
Transporto išlaidų dalis	22,9	1,0	0,2	1,2
Komunalinių paslaugų ir ryšių išlaidos	114,6	64,2		64,2
Išlaidos medikamentams	2,5			-
Išlaidos patalynei ir aprangai	4,8			-
Išlaidos kitoms prekėms ir paslaugoms	131,3	49,8	6,8	56,6
Iš viso:	2 172,0	350,6	353,3	703,9

* Asignavimų planas, įskaitant patikslinimus pagal 2022 m. rugsėjo 30 d. duomenis.

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal analizės duomenis

Pagal pateiktą pavyzdį, Socialinių paslaugų centro atveju kainos apskaičiavimui panaudota lėšų dalis sudarė 32,4 proc. visų patvirtintų 2022 metų asignavimų, tačiau tai tik viena paslaugų kainos dalis. Socialinių paslaugų centras taip pat teikia ir kitas mokamas socialinės priežiūros paslaugas (pvz. apgyvendinimas nakvynės namuose) bei dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose, neįskaitant socialinės rizikos suaugusiems asmenims ir vaikams teikiamų paslaugų.

Atliktas socialinių paslaugų kainos skaičiavimo pagrindimų vertinimas parodė, kad Savivaldybės globos namai ir Socialinių paslaugų centras naudoja skirtingus kainos apskaičiavimo principus, todėl galimi netikslumai išlaidų paskirstyme tarp BLD ir KLD nulemia galutinį socialinių paslaugų kainos rezultatą.

Nors Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikoje¹¹⁶ numatyta nurodytas lėšų dalis (BLD ir KLD) naudoti nustatant socialinės globos kainą, tačiau taip pat nurodyta, kad socialinės priežiūros kaina turi būti nustatoma atsižvelgiant į socialinės priežiūros organizavimo išlaidas bei šių išlaidų efektyvų panaudojimą. Todėl Savivaldybės administracija turėtų skirti didesnę dėmesį socialinių paslaugų kainos vertinimui ir užtikrinti tinkamą socialinių paslaugų kainas skaičiavimo tvarką, kurią vienodai ir suprantamai galėtų taikyti visos Savivaldybės biudžetinės įstaigos, teikiančios socialines paslaugas.

Atkreiptinas dėmesys, kad Vyriausybės nutarimu¹¹⁷ nustatyta, kad viešųjų paslaugų kaina turi būti ekonomiškai pagrįsta paslaugos savikaina, neįtraukiant su paslaugos teikimu nesusijusių išlaidų, tačiau detalizuojant kitas su paslaugos teikimu susijusias išlaidas.

Savivaldybės kasmet iki kovo 1 d. pateikia Socialinių paslaugų priežiūros departamentui informaciją apie socialinių paslaugų, pirktų ar finansuotų per pastaruosius 12 mėnesių (iki vasario 1 d.), kainas, nurodydamos paskutinę kiekvienos socialinės paslaugos kainą, kuria ji buvo pirкта ar finansuota¹¹⁸.

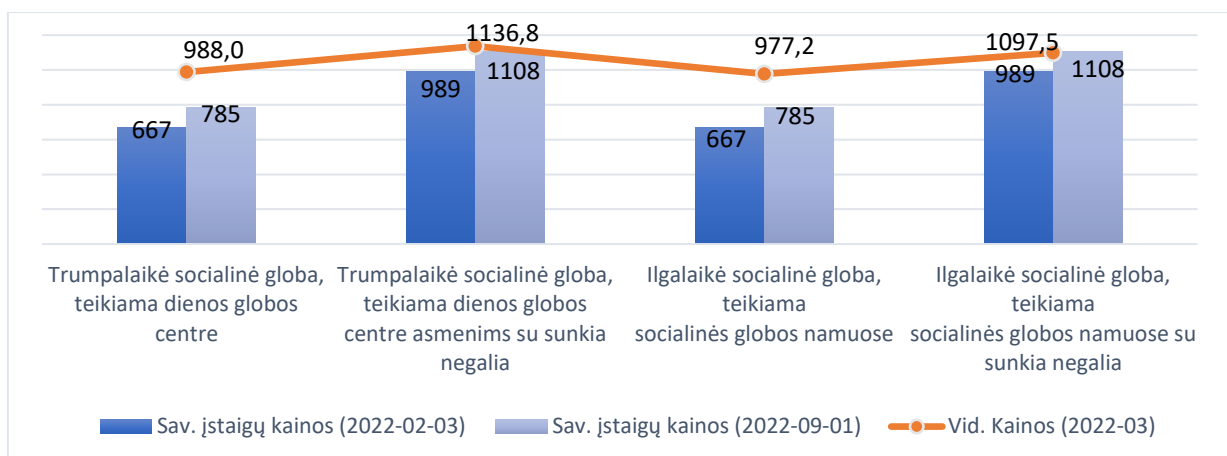
Atlikus Savivaldybės įstaigų socialinių paslaugų kainų palyginimą su vidutiniais kitų savivaldybių apskaičiuotų pirktų ar finansuotų socialinių paslaugų kainų dydžiais, matyti, kad daugeliu atveju Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų kainos yra mažesnės už apskaičiuotus vidutinius kitų savivaldybių socialinių paslaugų kainų dydžius.

¹¹⁶ Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodika, patvirtinta Vyriausybės 2006 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. 978 (2020 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 779 redakcija), 20 p.

¹¹⁷ Atlyginimo už viešąsias ir administracines paslaugas dydžio nustatymo kriterijų aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2015 m. rugpjūčio 5 d. nutarimu Nr. 826.

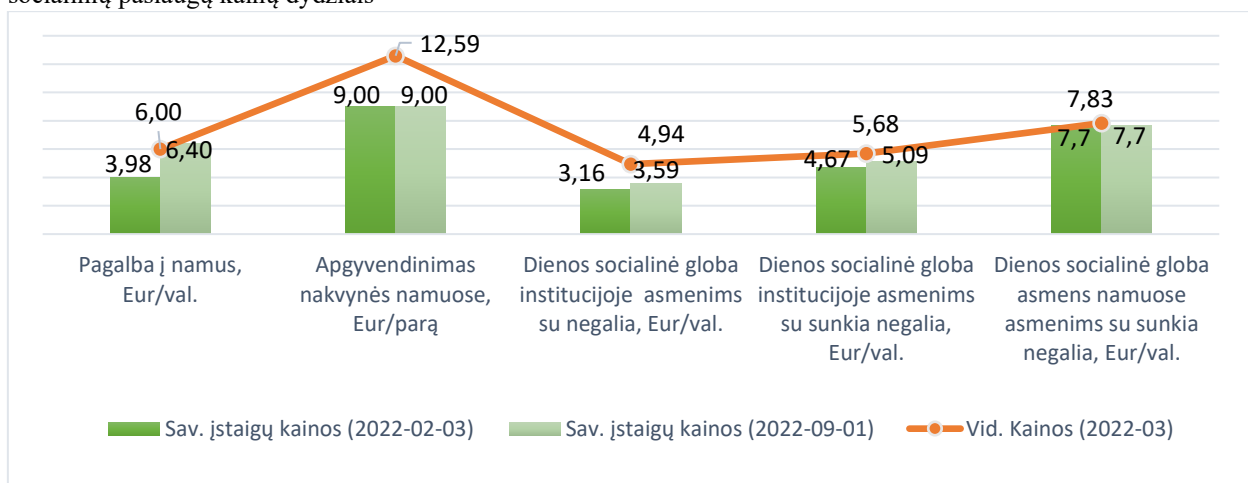
¹¹⁸ Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodika, patvirtinta Vyriausybės 2006 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. 978 (2020 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 779 redakcija), 34 p.

10 pav. Savivaldybės socialinės globos paslaugų kainų palyginimas su vidutiniais kitų savivaldybių socialinių paslaugų kainų dydžiais

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal skelbiamus Socialinių paslaugų priežiūros departamento duomenis (<https://sppd.lrv.lt/lt/naujienos/skelbiame-informacija-apie-per-12-paskutiniu-menesiu-savivaldybese-pirktu-ar-finansuotu-socialiniu-paslaugu-vidutines-kainas>)

11 pav. Savivaldybės socialinės priežiūros ir globos paslaugų kainų palyginimas su vidutiniais kitų savivaldybių socialinių paslaugų kainų dydžiais

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal skelbiamus Socialinių paslaugų priežiūros departamento duomenis

Savivaldybė nustato maksimalų socialinės globos ir socialinės priežiūros paslaugų išlaidų finansavimo savo teritorijos gyventojams dydį, pagal kurį įstaigoms kompensuoja paslaugų gavėjų nesumokėtą kainos ar maksimalų išlaidų kompensavimo dydį, atsižvelgiant į tai, kuris iš jų mažesnis. Tačiau savivaldybės neturi teisinių svertų, įgalinančių kontroliuoti privačių paslaugų teikėjų kainos dydį ir jos pagrįstumą, todėl galimi dideli kainų netolygumai tarp Savivaldybės įstaigų ir privačių teikėjų, teikiančių socialines paslaugas, įtakojančios ir paslaugų gavėjų pasirinkimą. Pavyzdžiui, pastebėta, kad kai kurių privačių paslaugų teikėjų nustatyta ilgalaikės globos su sunkia negalia kaina nuo 2023 metų jau sieks 1600 Eur arba 1690 Eur mėnesiui¹¹⁹. Todėl Savivaldybei svarbu tinkamai įsivertinti patiriamas socialinių paslaugų organizavimo išlaidas ir nustatyti teisingą kainą tiek Savivaldybės įstaigų, tiek paslaugų gavėjų atžvilgiu. Manytume, kad socialinių paslaugų kainų dydžiai turėtų būti peržiūrimi kasmet kartu arba iškart po biudžeto patvirtinimo.

¹¹⁹ VšĮ Senjorų namai „Pušėlė“ (Valkininkai, Varėnos r.) 2022 m. spalio 31 d. raštas Nr. V-125 (G-8535); VšĮ Senolių namai (Bridų km, Šiaulių r.) 2022 m. lapkričio 3 d. raštas Nr. S-75 (2022-11-11, SPG-3096).

3.4. Socialinių paslaugų kokybės vertinimas paslaugų gavėjų ir paslaugų teikėjų lygmeniu atliekamas iš dalies

Savivaldybės administracijos padalinys, atsakingas už socialinių paslaugų organizavimą ir administravimą, vadovaudamasis Vietos savivaldos įstatymo ir Socialinių paslaugų įstatymo nuostatomis, turi kontroliuoti jos teritorijoje teikiamų socialinės priežiūros paslaugų kokybę ir akredituoti socialinių paslaugų įstaigų teikiamą socialinę priežiūrą.

Socialinės globos kokybės vertinimą, licencijų socialinei globai išdavimą, sustabdymą ar naikinimą atlieka Socialinių paslaugų priežiūros departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Savivaldybės administracija, vadovaudamasi Socialinės priežiūros akreditavimo tvarkos aprašo¹²⁰ nuostatomis, parengė Šiaulių miesto savivaldybės akredituotos socialinės priežiūros paslaugų kokybės kontrolės tvarką¹²¹, reglamentuojančią Savivaldybės teritorijoje teikiamų akredituotos socialinės priežiūros paslaugų kokybės vertinimo organizavimą ir vykdymą.

Atlikdami auditą laikėmės nuostatos, kad Savivaldybės administracija atlieka socialinių paslaugų kokybės vertinimą tinkamai, kai audituojamu laikotarpiu buvo atliktas socialinių paslaugų kokybės vertinimas (apklausa) paslaugų gavėjų ir paslaugų teikėjų lygmeniu pagal nustatytą tvarką ir, esant poreikiui, numatytos socialinių paslaugų kokybės gerinimo priemonės.

Šiaulių miesto savivaldybės akredituotos socialinės priežiūros paslaugų kokybės kontrolės tvarkoje¹²² numatyta, kad yra vertinamas asmenų (šeimų) bylose esančių dokumentų atitikimas teisės aktams ir paslaugų kokybė, kuri atliekama anketinės apklausos ir stebėjimo metodais, prašant užpildyti anketas tiesiogiai. Socialinių paslaugų skyrius vertinimą organizuoja paslaugų gavėjų ir paslaugų teikėjų lygmeniu:

26 lentelė. Pagrindiniai vertinimo paslaugų gavėjų ir paslaugų teikėju lygmeniu principai

Vertinimas paslaugų gavėjų lygmeniu	Vertinimas paslaugų teikėjų lygmeniu
Paslaugų kokybė vertinama ne rečiau kaip kartą per metus, bendradarbiaujant su paslaugų teikėjais.	Paslaugų vertinimas atliekamas ne rečiau kaip kartą per 2 metus, atliekant planinius ir neplaninius patikrinimus vietoje.
Apklausa gali būti atliekama žodžiu (pokalbis), telefonu, el. paštu, internetu bendraujant su socialinių paslaugų gavėju, jo šeimos nariais (artimaisiais).	Tikrinama, ar paslaugų teikėjas laikosi paslaugų teikimą ir kokybę reglamentuojančių teisės aktų bei rekomendacijų.
Apklausa gali būti skelbiama Savivaldybės arba paslaugų teikėjų internetiniuose tinklalapiuose.	Neplaniniai patikrinimai atliekami gavus fizinio ar juridinio asmens pranešimą apie galimai neteisėtai ar netinkamai teikiamas paslaugas, gavus kitos institucijos motyvuotą prašymą ar siekiant užtikrinti, kad buvo pašalinti ankstesnio patikrinimo metu nustatyti pažeidimai.
Jei paslaugų gavėjas yra nepatenkintas paslaugų teikimu paslaugų teikėjui teikiamos rekomendacijas dėl paslaugų kokybės tobulinimo ar paslaugų pobūdžio pakeitimo.	Paslaugų teikėjams rekomenduojama ne rečiau kaip kartą per metus atlikti paslaugas teikiančių darbuotojų savęs įsivertinimą bei darbo sąlygų vertinimą (pagal patvirtintą formą)

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal teisės aktus

Audito metu buvo renkami duomenys pateikus klausimyną ir bendraujant susitikimų metu su Socialinių paslaugų skyrius – Savivaldybės administracijos padalinio, kuris atsakingas už socialinių paslaugų organizavimą, darbuotojais. Taip pat peržiūrėta Savivaldybės socialinių paslaugų planuose

¹²⁰ Socialinės priežiūros akreditavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2020 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. A1-622, 4 p.

¹²¹ Šiaulių miesto savivaldybės akredituotos socialinės priežiūros paslaugų kokybės kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. A-1464.

¹²² *Ten pat*, 121, 6 p.

pateikta informacija, Savivaldybės, Savivaldybės globos namų ir Socialinių paslaugų centro interneto svetainėse paskelbti duomenys.

Vertinant paslaugų gavėjų lygmeniu, Socialinių paslaugų skyrius apklausų socialinių paslaugų gavėjų (audituojamų tikslinių grupių – senyvo ar darbingo amžiaus asmenys su negalia) nevykdė, tačiau 2021 metais buvo atliktas vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugos gavėjų ir jų artimųjų apklausos, o 2022 metais atlikta intensyvios krizių įveikimo pagalbos paslaugos gavėjų ir darbuotojų apklausos. Apklausų rezultatų neanalizavome, nes tai neapėmė mūsų audito objekto.

Taip pat Savivaldybės interneto svetainėje buvo ir yra talpinama apklausa dėl administracinių paslaugų kokybės vertinimo. Nors tai bendro pobūdžio apklausa dėl visų Savivaldybės administracinių paslaugų, tačiau pateikiamas klausimas ir dėl socialinių paslaugų teikimo kokybės (žr. 12 pav.).

12 pav. Administracinių paslaugų kokybės vertinimo anketos pavyzdys

32. Įvertinkite socialinių paslaugų teikimo paslaugų kokybę

PUIKIAI GERAI BLOGAI

33. Pakomentuokite savo vertinimą

Atsakymas

Savivaldybės administracijos pateiktais duomenimis iki audito vykdymo pabaigos asmenų, įvertinusių socialinių paslaugų teikimo kokybę, nebuvo.

Atskiras socialinių paslaugų gavėjų apklausas kasmet atlieka ir Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos (Savivaldybės globos namai ir Socialinių paslaugų centras).

Apklausų rezultatus Socialinių paslaugų centras viešina įstaigos internetiniame puslapyje¹²³. Pagal jų paskelbtus duomenis¹²⁴, 2021 metais apklausoje dalyvavo 372 paslaugos gavėjai, iš kurių didžiausią dalį sudarė moterys – 75 proc. Iš apklausos rezultatų matyti, kad 80 proc. respondentų socialinių paslaugų centro teikiamų paslaugų kokybe yra patenkinti ir trūkumų nepastebėjo (žr. 13 pav.).

¹²³ Prieiga per internetą: <https://www.siauliuspc.lt/atliktos-apklauso/>

¹²⁴ Prieiga per internetą: <https://www.siauliuspc.lt/wp-content/uploads/2022/11/Apklauso-rezultatai-2021.pdf>

13 pav. Socialinių paslaugų centro pateiktas apklausos rezultatų pavyzdys

Savivaldybės globos namai apibendrintus rezultatus pateikė įstaigos veiklos ataskaitose¹²⁵, – atlikti socialinių paslaugų gavėjų, artimųjų (globėjų) bei darbuotojų apklausas buvo numatyta įstaigos 2021 metų veiklos plano priemonėse. Savivaldybės globos namų 2021 metų veiklos ataskaitoje nurodomi tokie apklausų rezultatai:

- kasmet stebimas didėjantis suinteresuotų šalių pasitenkinimas įstaigos teikiamomis paslaugomis, darbuotojų kompetencija, įstaigos aplinka. Teikiamas paslaugas teigiamai vertino 97,9 proc. apklausos dalyvių;
- paslaugų gavėjų artimieji pasitenkinimą globos namų veikla, teikiamos paslaugomis, aplinka vertintina teigiamai (98,1 proc.). 95 proc. apklausoje dalyvavusių artimųjų nurodė, kad rekomenduotų įstaigą kitiems asmenims;
- 97 proc. apklausoje dalyvavusių darbuotojų nurodė esantys patenkinti darbo sąlygomis, vadovų įvertinimu bei galimybėmis tiesiogiai prisidėti prie įstaigos veiklos planavimo.

Informacijos, apie Socialinių paslaugų skyriaus audituojamu laikotarpiu tikrintas akredituotas paslaugas senyviems ar darbingo amžiaus su negalia teikiančias įstaigas, audito metu negavome.

Nors numatyta¹²⁶, kad planiniai ar neplaniniai patikrinimai turi būti atliekami ne rečiau kaip kartą per 2 metus, tačiau akredituoti socialinės priežiūros teikėjai paslaugas senyvo amžiaus asmenims ir darbingo amžiaus asmenims su negalia pradėjo teikti nuo 2022 m. vasario – balandžio mėn. Taip pat negavome ir neradome informacijos apie audituojamu laikotarpiu gautus skundus dėl akredituotų socialinių paslaugų teikėjų kokybės, dėl kurios reikėtų inicijuoti neplaninius patikrinimus paslaugų teikėju lygmeniu.

Audito vykdymo metu Socialinių paslaugų skyrius raštu¹²⁷ kreipėsi į Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigas su prašymu skyriui pateikti apibendrintus duomenis apie atliktas paslaugų gavėjų, jų artimųjų apklausas, duomenis pateikiant apie kiekvieną paslaugą atskirai. Į adresatų sąrašą pateko ir audituojamu laikotarpiu paslaugas senyvo amžiaus bei asmenims su negalia teikusios įstaigos

¹²⁵ Prieiga per internetą: <https://siauliuglobosnamai.lt/index.php?qw=txt&id=13>

¹²⁶ Šiaulių miesto savivaldybės akredituotos socialinės priežiūros paslaugų kokybės kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 spalio 27 d. įsakymu Nr. A-1464.

¹²⁷ Socialinių paslaugų skyriaus 2022 m. spalio 25 d. raštas Nr. SPS-1521 „Dėl paslaugų kokybės vertinimo“.

(Šiaulių vyskupijos Caritas, VšĮ Nuoširdus rūpestis, Savivaldybės globos namai ir Socialinis paslaugų centras).

Taip pat audito metu buvo atnaujintas Šiaulių miesto savivaldybės akredituotos socialinės priežiūros paslaugų kokybės kontrolės tvarkos aprašas¹²⁸, numatant, kad gavus skundą ar pranešimą jog socialinės priežiūros paslaugos galimai teikiamos netinkamai, Socialinių paslaugų skyriaus paskirti darbuotojai įvertina paslaugų teikėjų teikiamų paslaugų kokybę ir pateikia rekomendacijas dėl paslaugų kokybės gerinimo:

- paslaugų teikėjų lygmeniu paslaugų kokybę vertinama siekiant išsiaiškinti paslaugų gavėjų nuomonę apie paslaugas;
- paslaugų teikėjų lygmeniu vertina paslaugų teikėjų teikiamų akredituotų socialinės priežiūros atitiktį keliamiems reikalavimams ir rekomendacijoms.

Savivaldybės administracijai ir (ar) Socialinių paslaugų skyriui gavus pakartotinį skundą per kalendorinius metus dėl galimai netinkamai įstaigos teikiamos socialinės priežiūros paslaugos kokybės, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu sudaroma komisija konkrečiam skundai nagrinėti¹²⁹.

Kadangi akredituoti socialinės priežiūros teikėjai paslaugas senyvo amžiaus asmenims ir darbingo amžiaus asmenis su negalia pradėjo teikti nuo 2022 m. vasario – balandžio mėn., o lapkričio mėn. buvo atnaujinta Šiaulių miesto savivaldybės akredituotos socialinės priežiūros paslaugų kokybės kontrolės tvarka¹³⁰, todėl rekomendacijos šio audito metu neteikiame.

¹²⁸ Savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. lapkričio 14 d. įsakymas Nr. A-1943 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 spalio 27 d. įsakymo Nr. A-1464 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės akredituotos socialinės priežiūros paslaugų kokybės kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“.

¹²⁹ *Ten pat*, 128, 26 p.

¹³⁰ *Ten pat*, 128.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti (subjekto numatytos)	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (subjekto numatytas)
1.	Numatyti priemones, užtikrinančias visos nustatytos ir visuomenei aktualios informacijos viešinimą ir, esant poreikiui, jos atnaujinimą, Savivaldybės interneto svetainėje.	Savivaldybės administracija	Nustatytos ir visuomenei aktualios informacijos viešinimas ir, esant poreikiui, jos atnaujinimas Savivaldybės interneto svetainėje: numatyto (planinio) vietų skaičiaus viešinimas, jei pagal teisės aktų reikalavimus vietų skaičius nustatomas privalomai (įstaiga teikdama socialinės priežiūros paslaugų akreditacijai / globos licencijai gauti, prašyme nurodo vietų skaičių), ar šią informaciją pagal socialinės paslaugos pobūdį įmanoma nurodyti (atsakingi darbuotojai, ne rečiau kaip kartą per mėnesį, peržiūri savo kuruojamos srities viešintinos informacijos turinį ir esant pasikeitimams, patikslina ir inicijuoja informacijos patalpinimą į Savivaldybės interneto svetainę).	iki 2023-03-01 Informacija atnaujinama nuolat Socialinių paslaugų skyrius
2.	Siekiant efektyvesnio ir skaidresnio socialinės priežiūros paslaugų proceso organizavimo, numatyti priemones, kurios užtikrintų tinkamas Prašymų ir kitų dokumentų registravimo Socialinių paslaugų centre ir sprendimų priėmimo procedūras šioje ir/ar kitose įstaigose.	Socialinių paslaugų centras, kuruojantis skyrius – Socialinių paslaugų skyrius	1. Prašymai ir kartu pateikti dokumentai dėl pagalbos į namus ir kitų paslaugų registruojami vadovaujantis Socialinių paslaugų centro dokumentų registrų sąrašą, kuriame numatytos bylos pagal atskiras paslaugų rūšis. 2. Gautus prašymus dėl pagalbos į namus ir kitų paslaugų teikimo svarstyti Šiaulių miesto savivaldybės socialinių paslaugų centro Socialinių paslaugų teikimo komisijos posėdyje. Komisijos posėdžio metu priimti sprendimai dėl paslaugų asmenims teikimo / neteikimo surašomi Komisijos posėdžio protokole, kurį pasirašo komisijos pirmininkas ir sekretorius. 3. Patikslinti Šiaulių m. savivaldybės socialinės priežiūros paslaugų akreditavimo ir teikimo tvarkos aprašą, patvirtintą Šiaulių m. savivaldybės administracijos direktoriaus 2021-12-03 įsakymu Nr. A-1959, jame numatant, kad asmens pateiktą prašymą svarsto ir sprendimą teikti laikino apnakvindinimo, laikino apgyvendinimo ir pagalbos į namus paslaugas priima Savivaldybės įstaiga, kuriai suteikta teisė teikti minėtas akredituotas socialinės priežiūros paslaugas, o sprendimai priimami minėtos įstaigos nustatyta tvarka.	iki 2023-02-01 Socialinių paslaugų centras iki 2023-04-01 Socialinių paslaugų centras iki 2023-02-15 Socialinių paslaugų skyrius
3.	Siekiant išvengti mokėjimo dydžio skaičiavimo skirtingų interpretacijų, nustatyti konkrečius ir aiškius asmens mokėjimo už socialines paslaugas dydžius, numatant atvejus, kai asmeniui teikiama	Savivaldybės administracija	Pakeisti Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašą, patvirtintą Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 3 d. sprendimu Nr. T-155, jame numatant konkrečius asmens mokėjimo už socialines paslaugas dydžius.	iki 2023-07-15 Socialinių paslaugų skyrius

	ne pilnos apimties paslauga arba paslauga teikiama daugiau nei 5 dienas per savaitę.			
4.	Siekiant tinkamai įgyvendinti Socialinių paslaugų įstatymo nuostatas, numatyti priemones, užtikrinančias teisingą asmens mokamo dydžio skaičiavimą pagal teisės aktų reikalavimus t. y. pagal asmens finansines galimybes (pajamas).	Savivaldybės administracija	1. Pakeisti Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašą, patvirtintą Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 3 d. sprendimu Nr. T-155, jame numatant konkrečius asmens mokėjimo už socialines paslaugas skaičiavimo principus ir asmens mokėjimo dydžio apskaičiavimo būdą. 2. Įpareigoti Socialinių paslaugų centrą, perskaičiuoti / apskaičiuoti asmens mokėjimo dydį už pagalbos į namus paslaugos teikimą, vadovaujantis Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2006 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 583 (2017 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. 1115 redakcija su vėlesniais pakeitimais) nuostatomis, ir užtikrinti, kad nustatyti dydžiai neprieštarautų minėto teisės akto nustatytam reguliavimui.	iki 2023-12-01 Socialinių paslaugų skyrius iki 2023-03-01 Socialinių paslaugų centras
5.	Siekiant greitesnio ir patogesnio informacijos apie laisvas vietas, susidariusias eiles bei jų pokyčius valdymo, numatyti priemones, leidžiančias nuolat gauti, analizuoti ir viešinti aktualius duomenis apie eilėje laukiančius asmenis, apimant visus Savivaldybėje esančius socialinių paslaugų teikėjus.	Savivaldybės administracija	Savivaldybės interneto svetainėje skiltyje „Veiklos sritys / Socialinė apsauga / Socialinės paslaugos“ pateikti informaciją apie laukiančių asmenų eilę konkrečiai socialinei paslaugai gauti, pagal atskiras socialinių paslaugų rūšis ir jų teikėjus (prie atitinkamos paslaugos aprašymo įkelti laukiančiųjų nuasmeninti sąrašai, kurie sudaromi susidarius eilei ir atnaujinami pasikeitus duomenims (pvz. gavus vietą, atsisakius ir pan.).	iki 2023-03-01 Informacija atnaujinama nuolat. Socialinių paslaugų skyrius
6.	Siekiant užtikrinti teisingos ir faktinės išlaidas atitinkančios socialinių paslaugų kainos apskaičiavimą, numatyti priemones užtikrinančias vienodo ir pastovaus Savivaldybės socialines paslaugas teikiančių įstaigų kainos skaičiavimo metodo taikymą, atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus, socialinių paslaugų organizavimo išlaidas, efektyvų šių išlaidų panaudojimą bei socialinės įstaigos veiklos ypatumus.	Savivaldybės administracija	1. Parengti pavyzdinę globos kainų apskaičiavimo formą (su apskaičiavimo principais) ir Savivaldybės įstaigas įpareigoti, apskaičiuojant socialinių paslaugų kainas, naudoti pavyzdinę globos kainų apskaičiavimo formą. Kitoms socialines paslaugas teikiančioms įstaigoms rekomenduoti, apskaičiuojant socialinių paslaugų kainas, naudoti pavyzdinę kainų apskaičiavimo formą. 2. Parengti raštą SADM dėl vieningos socialinės globos ir socialinės priežiūros paslaugų kainos apskaičiavimo metodikos parengimo.	iki 2023-02-15 Socialinių paslaugų skyrius Iki 2023-02-15 Socialinių paslaugų skyrius

* po lentelės nurodykite darbuotoją (-us), atsakingą (-us) už informavimą apie priemonių įgyvendinimą plane nustatytais terminais:

Socialinių paslaugų skyriaus patarėja Viktorija Sargūnienė, tel. 8 41 386 490,
el. p. viktorija.sarguniene@siauliai.lt.

PRIEDAI

1. Priedas. Santrumpos ir sąvokos

Savivaldybė – Šiaulių miesto savivaldybė

Socialinių paslaugų skyrius – Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Socialinių paslaugų skyrius;

Savivaldybės taryba – Šiaulių miesto savivaldybės taryba;

SPIS – Socialinės paramos šeimai informacinė sistema;

Socialinių paslaugų centras – Šiaulių miesto savivaldybės socialinių paslaugų centras;

Savivaldybės globos namai – Šiaulių miesto savivaldybės globos namai;

NDNT – Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos;

Darbingo asmuo su sunkia negalia – asmuo, kuriam pagal Socialinių paslaugų įstatymą nustatytas visiško nesavarankiškumo lygis ir kuriam pagal Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymą nustatytas 0–25 procentų darbingumo lygis;

Senyvo amžiaus asmuo - 65 metų ir vyresnio amžiaus asmuo, kuris yra sulaukęs pensinio amžiaus;

Socialinė globa - visuma paslaugų, kuriomis asmeniui teikiama kompleksinė pagalba, kuriai reikia nuolatinės specialistų priežiūros. Socialinė globa pagal trukmę skirstoma į dienos, trumpalaikę ir ilgalaikę;

Socialinė priežiūra - visuma paslaugų, kuriomis asmeniui (šeimai) teikiama kompleksinė pagalba, kuriai nereikia nuolatinės specialistų priežiūros. Socialinei priežiūrai priskiriamos pagalbos į namus, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, vaikų dienos socialinės priežiūros, laikino apnakvindinimo bei kitos paslaugos;

Socialinės paslaugos – paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai), dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimoms) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime, kaip numatyta Socialinių paslaugų įstatymo 3 str. 1 d.;

Specialiosios socialinės paslaugos - tai paslaugos, teikiamos asmeniui (šeimai), kurio gebėjimams savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimoms) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime ugdyti ar kompensuoti bendrųjų socialinių paslaugų nepakanka. Specialiosioms paslaugoms priskiriama socialinė priežiūra ir socialinė globa;

Suaugęs asmuo su sunkia negalia – asmuo, kuriam pagal šį įstatymą nustatytas visiško nesavarankiškumo lygis ir kuriam pagal Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymą nustatytas 0–25 procentų darbingumo lygis.

2. Priedas. Audito apimtis ir metodai

Audito apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar Savivaldybėje efektyviai organizuojamas socialinių paslaugų teikimas senyvo amžiaus asmenims ir darbingo amžiaus asmenims su negalia.

Pagrindiniai audito klausimai:

1. Ar skiriamas pakankamas dėmesys socialinių paslaugų planavimui ir viešinimui:
 - ar Savivaldybės administracija turi nusistačiusi priemones, kuriomis identifikuoja asmenis, kuriems galimai reikalingos socialinės priežiūros ir socialinės globos paslaugos;
 - ar informacija apie socialines paslaugų teikimą yra viešinama ir perduodama įvairiomis priemonėmis.
2. Ar sudarytos vienodos sąlygos senyvo amžiaus asmenims ir darbingo amžiaus asmenims su negalia laiku gauti kokybiškas socialines paslaugas:
 - ar asmens (šeimoms) socialinių paslaugų poreikio nustatymo, sprendimo priėmimo ir paslaugų suteikimo procesas vykdomas nustatyta tvarka ir terminais;
 - ar teisingai nustatomas ir įforminamas asmens mokėjimo už reikalingas socialines paslaugas dydis;
 - ar paslaugų gavėjui sudarytos sąlygos pačiam (šeimoms nariui) pasirinkti įstaigą, teikiančią socialinės priežiūros ir globos paslaugas;
 - ar Savivaldybės administracija imasi priemonių, siekdama užtikrinti ar pagreitinti pageidaujamų (reikalingų) socialinių paslaugų gavimą.
3. Ar užtikrinamas tinkamas socialinių paslaugų teikimas ir imamasi priemonių efektyvumo didinimui:
 - ar užtikrinamas pakankamas socialines paslaugas organizuojančių ir teikiančių darbuotojų skaičius;
 - ar atsakingiems darbuotojams sudarytos sąlygos objektyviai įvertinti asmens (šeimoms) finansines galimybes mokėti už socialines paslaugas ir surinkti informaciją apie asmeniui paskirtas slaugos ir /ar palaikomojo gydymo paslaugas, kurios apmokamos ligonių kasų lėšomis;
 - ar socialinės paslaugų kaina nustatyta atsižvelgiant į socialinės paslaugų organizavimo išlaidas bei šių išlaidų efektyvų panaudojimą;
 - ar Savivaldybės administracija atlieka socialinių paslaugų kokybės vertinimą pagal nustatytą tvarką.

Audito objektas – specialiosios socialinės paslaugos, kurios pagal socialinių paslaugų katalogą turi būti teikiamos senyvo amžiaus asmenims ir darbingo amžiaus asmenims su negalia.

Audito subjektas – Šiaulių miesto savivaldybės administracija.

Audituojamas laikotarpis – 2021–2022 m. I pusmetis. Siekiant įvertinti tendencijas, kai kuriais atvejais naudojome ankstesnių metų duomenis ir po 2022 m. I pusmečio įvykusius pokyčius.

Audito atlikimo pagrindas – Šiaulių miesto savivaldybės kontrolieriaus 2022 m. rugsėjo 2 d. pavedimas Nr. PA-5.

Audito apribojimai – nevertinome Savivaldybės įstaigų kainų dydžio nustatymui pateiktų pagrindimų skaičiavimo ir paskaičiavimams naudotų duomenų teisingumo, kadangi audito tikslas ir apimtis neapėmė Savivaldybės įstaigų ekonominės veiklos rodiklių (įstaigos ir atskirų darbuotojų grupių veiklos sričių ir jiems išlaikyti reikalingų išlaidų) vertinimo.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai.	Tikslas
<p>1.1. Savivaldybės administracija, siekdama identifikuoti kuo daugiau asmenų, kuriems galimai reikalingos socialinės paslaugos bendradarbiauja su sveikatos priežiūros įstaigomis</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vietos savivaldos įstatymą; - Socialinių paslaugų įstatymą; - Socialinių paslaugų planavimo metodiką; - Socialinių paslaugų katalogą; - Socialinių paslaugų skyriaus nuostatus; - Savivaldybės administracijos siunčiamus ir gaunamus raštus dėl socialinių paslaugų organizavimo; - Savivaldybės 2021 ir 2022 metų socialinių paslaugų planus; - Bendradarbiavimo sutartis; - Savivaldybės bei biudžetinių įstaigų internetinėse svetainėse skelbiamus duomenis. <p><u>Apklausa:</u> Parengėme ir teikėme klausimyną Socialinių paslaugų skyriui.</p> <p><u>Pokalbiai:</u> Bendravome su Savivaldybės administracijos Socialinių paslaugų skyriaus bei Savivaldybės biudžetinių įstaigų, teikiančių socialines paslaugas darbuotojais.</p>	<p>Įvertinti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kokiais duomenimis remiantis, planuojamas socialinių paslaugų mastas; • kokiomis priemonėmis yra identifikuojami asmenys, kuriems galimai reikia socialinių paslaugų; <p>Įvertinti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar dėl informacijos apie asmenis dėl jiems galimai reikalingų socialinių paslaugų yra bendradarbiaujama su institucijomis, organizacijomis, įstaigomis; • ar Savivaldybės administracija vykdo asmenų apklausas dėl socialinių paslaugų organizavimo; • ar Savivaldybės socialines paslaugas teikiančios biudžetinės įstaigos vykdo asmenų apklausas dėl socialinių paslaugų organizavimo.
<p>1.2. Savivaldybės administracija, siekdama socialinių paslaugų prieinamumo didinimo, naudoja įvairias informavimo priemones</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vietos savivaldos įstatymą; - Socialinių paslaugų įstatymą; - Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos ir Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos aprašus; - Socialinių paslaugų skyriaus nuostatus; - Savivaldybės 2021-2023 metų strateginio veiklos planus; - Savivaldybės 2021 ir 2022 metų socialinių paslaugų planus; - Viešų pirkimų sutartį dėl informacijos apie socialines paslaugas viešinimo; - Savivaldybės bei biudžetinių įstaigų internetinės svetainės bei kitą viešai skelbiamą informaciją apie socialines paslaugas (laikraščio portale 	<p>Įvertinti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar savivaldybė interneto svetainėje viešina informaciją apie visas jos teritorijoje veikiančias socialinių paslaugų įstaigas; • ar Savivaldybė viešina informaciją apie jos teritorijoje teikiamų socialinių paslaugų kainas, numatytą (planinį) vietų skaičių, teisės aktus, reglamentuojančius socialinių paslaugų organizavimą Savivaldybėje; • ar informacija apie socialines paslaugas pateikiama vartotojui patogia forma; • ar pateikiama aktuali ir atnaujinama informacija;

	<p>www.etaplus.lt bei socialinio tinkle Facebook paskyroje);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sodros bei gydymo įstaigų ACM ekranuose teikiamą informaciją apie Savivaldybės socialines paslaugas; <p><u>Apklausa:</u> Parengėme ir teikėme klausimyną Socialinių paslaugų skyriui;</p> <p><u>Pokalbiai:</u> Bendravome su Savivaldybės administracijos Socialinių paslaugų skyriaus bei Savivaldybės biudžetinių įstaigų, teikiančių socialines paslaugas darbuotojais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ar Savivaldybė papildomai informuoja visuomenę kitomis viešinimo priemonėmis;
<p>1.3. Socialinių paslaugų planavimui ne visada įmanoma turėti tikslius duomenis apie galimas maksimalias paslaugų teikimo apimtis</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Socialinių paslaugų įstatymą; - Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašą; - Socialinių paslaugų katalogą; - Savivaldybės strateginio veiklos plano 2021 metų ataskaita, <p><u>Apklausa:</u> Parengėme ir teikėme klausimyną Socialinių paslaugų skyriui.</p> <p><u>Pokalbiai:</u> Bendravome su Savivaldybės administracijos Socialinių paslaugų skyriaus bei Savivaldybės biudžetinių įstaigų, teikiančių socialines paslaugas darbuotojais.</p>	<p>Nustatyti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kokios socialinės priežiūros paslaugos teikiamos senyviems bei darbingo amžiaus asmenims su negalia; • kokios socialinės globos paslaugos teikiamos senyviems bei darbingo amžiaus asmenims su negalia; • kokios yra teikiamų socialinių paslaugų apimtys.
<p>2.1. Socialinės priežiūros paslaugų organizavimo tvarka turėtų būti aiškesnė</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Socialinių paslaugų įstatymą; - Socialinių paslaugų katalogą; - Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos ir Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos aprašus; - Socialinės priežiūros akreditavimo tvarkos aprašą; - Šiaulių miesto savivaldybės socialinės priežiūros paslaugų akreditavimo ir teikimo tvarkos aprašą; - Dienos socialinės globos ir slaugos paslaugų asmens namuose organizavimo tvarkos aprašą; - Laikino atokvėpio paslaugos teikimo ir organizavimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos aprašą; - Socialinių darbuotojų, atliekančių socialinių paslaugų poreikio vertinimą, pareigybių aprašymus; - Šiaulių miesto biudžetinių įstaigų direktorių įsakymus dėl darbuotojų paskyrimo socialinių paslaugų poreikiui vertinti. <p><u>Duomenų analizė:</u></p>	<p>Nustatyti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaip organizuojamas socialinių paslaugų skyrimo procesas; <p>Įvertinti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikis nustatomas paskirtų socialinių darbuotojų nustatytas terminais ir tvarka; • ar sprendimo ir paslaugų suteikimo procesas nėra vilkinamas ir asmeniui socialinės paslaugos suteikiamos per trumpiausią įmanomą laiką; • ar paslaugų gavėjui buvo sudarytos sąlygos pačiam (šeimos nariui) pasirinkti pageidaujama įstaigą, teikiančią socialinės priežiūros ir globos paslaugas.

	<p>Analizavome atrinktų audito pavyzdžių:</p> <ul style="list-style-type: none"> - SPIS teikiamus duomenis; - Asmenų prašymų – paraiškų bei poreikio vertinimų duomenis; - Protokolus bei sprendimus dėl socialinių paslaugų skyrimo; - Kitus dokumentus, susijusius su socialinių paslaugų organizavimu ir teikimu. <p><u>Apklausa:</u> Parengėme ir teikėme klausimyną Socialinių paslaugų skyriui</p> <p><u>Pokalbiai:</u> Bendravome su Savivaldybės administracijos Socialinių paslaugų skyriaus bei Savivaldybės biudžetinių ir ne biudžetinių įstaigų, teikiančių socialines paslaugas darbuotojais.</p>	
<p>2.2. Pakeistas mokėjimo už socialines paslaugas skaičiavimo principas, nors mokėjimą reglamentuojantys teisės aktai nepakeisti</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Socialinių paslaugų įstatymą; - Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašą; - Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašą; - Kitų miestų (Kauno, Vilniaus miestų savivaldybių) gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašus; - Dienos socialinės globos ir slaugos paslaugų asmens namuose organizavimo tvarkos aprašą; - Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus dėl asmens (šeimos) finansinių galimybių mokėti už socialinę priežiūrą vertinimo; - Šiaulių miesto savivaldybės socialinės priežiūros paslaugų akreditavimo ir teikimo tvarkos aprašą; - Biudžetinių įstaigų socialinių paslaugų ir kainų sąrašus; - Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodiką; - akredituotų socialinės priežiūros paslaugų finansavimo sutartis; <p><u>Duomenų analizė:</u> Analizavome atrinktų audito pavyzdžių: Finansinių galimybių vertinimus bei kitus dokumentus, susijusius su asmenų finansinių galimybių vertinimu.</p> <p><u>Apklausa:</u> Parengėme ir teikėme klausimyną Socialinių paslaugų skyriui.</p> <p><u>Pokalbiai:</u> Bendravome su Savivaldybės administracijos Socialinių paslaugų skyriaus bei Savivaldybės biudžetinių įstaigų, teikiančių socialines paslaugas darbuotojais.</p>	<p>Išsiaiškinti :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar Savivaldybėje nustatyti asmens (šeimos) mokėjimo už socialines paslaugas dydžiai atitinka Vyriausybės nustatytą tvarką; • ar mokėjimo už dienos socialinę globą ir socialinės priežiūros paslaugas dydžiai nustatomi individualiai pagal asmens gaunamas pajamas; • ar asmens (šeimos) ir Savivaldybės tarpusavio pareigos dėl mokėjimo už socialines paslaugas reglamentuotos rašytine sutartimi.
<p>2.3. Laukiančiųjų eilėje sąrašų sudarymui ir administravimui</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Socialinių paslaugų įstatymą; 	<p>Įvertinti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar asmens prašyme – paraiškoje socialinėms paslaugoms gauti nurodžius pageidaujamą įstaigą

<p>turėtų būti skiriama daugiau dėmesio</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Asmenų priėmimo į Šiaulių miesto savivaldybės globos namus tvarkos aprašą; - Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašą; - Šiaulių miesto savivaldybės socialinės priežiūros paslaugų akreditavimo ir teikimo tvarkos aprašą; - Akredituotų socialinės priežiūros paslaugų finansavimo sutartis; - Savivaldybės bei biudžetinių įstaigų internetines svetaines; - Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus, raštus dėl socialinių paslaugų akreditavimo.; - Asmenų teiktus paraiškas-prašymus, bei priimtus sprendimus dėl paslaugų teikimo. <p><u>Apklausa:</u> Parengėme ir teikėme klausimyną Socialinių paslaugų skyriui.</p> <p><u>Pokalbiai:</u> Bendravome su Savivaldybės administracijos Socialinių paslaugų skyriaus bei Savivaldybės biudžetinių įstaigų, teikiančių socialines paslaugas darbuotojais.</p>	<p>ir šis prašymas buvo patenkintas;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar įstaigoje nesant laisvų vietų, asmeniui yra siūlomos alternatyvios paslaugos; • ar buvo plečiamas akredituotų paslaugų teikėjų sąrašas; • ar sudaromos ir aiškiai pateikiamos socialinių paslaugų eilės; • ar asmeniui sudaroma galimybė sekti eilių pokyčius.
<p>3.1. Savivaldybės įstaigose užtikrinamas pakankamas socialines paslaugas organizuojančių ir teikiančių darbuotojų skaičius</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Socialinių paslaugų įstatymą; - Socialinę globą teikiančių darbuotojų darbo laiko sąnaudų normatyvus; - Savivaldybės Tarybos sprendimus dėl didžiausio leistino Šiaulių miesto savivaldybės biudžetinių socialines paslaugas teikiančių įstaigų pareigybių skaičiaus; - Savivaldybės biudžetinių socialinių paslaugų įstaigų patvirtintų ir užimtų pareigybių sąrašus bei kitą įstaigų teikiamą informaciją. <p><u>Duomenų analizė:</u> Skaiciavome darbuotojų darbo laiko sąnaudų (pareigybėmis) normatyvus ir lyginome su nustatytais.</p> <p><u>Apklausa:</u> Parengėme ir teikėme klausimyną Socialinių paslaugų skyriui.</p> <p><u>Pokalbiai:</u> Bendravome su Savivaldybės administracijos Socialinių paslaugų skyriaus bei Savivaldybės biudžetinių įstaigų, teikiančių socialines paslaugas darbuotojais.</p>	<p>Įvertinti :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar visose Savivaldybės įstaigose, teikiančiose socialinę globą asmens namuose ir institucijoje, faktinis socialinių darbuotojų, slaugytojų ir jų padėjėjų skaičius tenkantis senyvo amžiaus asmenims ir asmenis su negalia skaičius yra ne mažesnis nei nustatytas normatyvuose; • ar Savivaldybės įstaigos, teikiančios socialinės priežiūros ir socialinės globos paslaugas, nesusiduria su darbuotojų trūkumu
<p>3.2. Atsakingiems darbuotojams sudarytos sąlygos objektyviai įvertinti asmens (šeimos) finansines galimybes mokėti už socialines paslaugas</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Socialinių paslaugų įstatymą; - Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašą; - Sutartį dėl duomenų iš registrų teikimo; <p><u>Apklausa:</u></p>	<p>Nustatyti :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar Savivaldybė turi su valstybės įmone Registrų centras sudariusi duomenų apie gyventojų turimą nekilnojamą turtą teikimo – gavimo sutartį;

	<p>Parengėme ir teikėme klausimą Socialinių paslaugų skyriui. <u>Pokalbiai:</u> Bendravome su Savivaldybės administracijos Socialinių paslaugų skyriaus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ar Savivaldybė kreipiasi į Lietuvos Respublikos juridinius ar fizinius asmenis dėl pažymų apie asmens pajamas ar turimą turtą; • ar savivaldybėje veikia bendradarbiavimo su sveikatos priežiūros įstaigomis sistema dėl informacijos apie asmeniui paskirtą slaugą perdavimą.
<p>3.3. Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos naudoja skirtingus kainų apskaičiavimo principus</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Socialinių paslaugų įstatymą; - Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašą; - Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodiką; - Šiaulių miesto biudžetinių įstaigų socialinių paslaugų ir kainų sąrašus; - Savivaldybės biudžetinių įstaigų siunčiamus raštus dėl kainų keitimų; <p><u>Duomenų analizė:</u> Analizavome Savivaldybės įstaigų pateiktus duomenis dėl socialinių paslaugų kainų nustatymo, lyginome su patvirtintais 2022 m. asignavimais; Analizavome vidutinius kitų savivaldybių apskaičiuotų pirktų ar finansuotų socialinių paslaugų kainų dydžius ir lyginome su nustatytais Savivaldybės įstaigų socialinių paslaugų kainų dydžiais.</p> <p><u>Apklausa:</u> Parengėme ir teikėme klausimą Socialinių paslaugų skyriui. <u>Pokalbiai:</u> Bendravome su Savivaldybės administracijos Socialinių paslaugų skyriaus bei Savivaldybės biudžetinių įstaigų, teikiančių socialines paslaugas darbuotojais.</p>	<p>Įvertinti :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar socialinės priežiūros ir socialinės globos kainos skaičiavimo metodika atitinka patvirtintą ir skaičiavimo principai vienodai naudojami visų įstaigų; • ar Savivaldybės nustatyta socialinių paslaugų kaina atitinka vidutinius kitų savivaldybių apskaičiuotų ar finansuotų socialinių paslaugų kainų dydžius.
<p>3.4. Socialinių paslaugų kokybės vertinimas paslaugų gavėjų ir paslaugų teikėjų lygmeniu atliekamas iš dalies</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Socialinių paslaugų įstatymą; - Socialinės priežiūros akreditavimo tvarkos aprašą; - Šiaulių miesto savivaldybės akredituotos socialinės priežiūros paslaugų kokybės kontrolės tvarkos aprašą; - Savivaldybės 2021 ir 2022 metų socialinių paslaugų planus; - Savivaldybės bei biudžetinių socialinių paslaugų įstaigų internetines svetaines; - Atliktų apklausų apibendrintus duomenis. <p><u>Apklausa:</u> Parengėme ir teikėme klausimą Socialinių paslaugų skyriui. <u>Pokalbiai:</u> Bendravome su Savivaldybės administracijos Socialinių paslaugų skyriaus darbuotojais</p>	<p>Įvertinti :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar audituojamu laikotarpiu Savivaldybės administracija atliko socialinių paslaugų kokybės vertinimą paslaugų gavėjų lygmeniu; • ar audituojamu laikotarpiu Savivaldybės administracija atliko socialinių paslaugų kokybės vertinimą paslaugų teikėjų lygmeniu; • ar atsižvelgiant į apklausų rezultatus buvo numatytos kokybės gerinimo priemonės; • ar Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos vykde paslaugos gavėjų ar jų artimųjų apklausas dėl paslaugų kokybės.